

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 539 P

Poznań, czwartek dnia 23 listopada 1933

Rok XXVIII

Poznań, 22 listopada.

Troski p. Sokołowa

P. Nahum Sokołow, prezes wszechświatowej organizacji sjonistycznej, urządził w ubiegły poniedziałek w Warszawie konferencję prasową, podczas której wygłosił exposé o położeniu Żydów w Palestynie. Nie będziemy tu streszczać obszernych i ciekawych wywodów p. Sokołowa, który jest nieoficjalnym szefem rządu — idealnego narazie — państwa żydowskiego, a zarazem jego ambasadorem wobec rządu brytyjskiego, sprawującego na mocy traktatów międzynarodowych mandat nad Palestyną. Ważniejszą od tych wywodów jest ich intencja polityczna, której p. Sokołow wyraźnie nie wyjawiał, ale która przebiegała z całego jego przemówienia.

Przy mocno podkreślonej wierze w realizację narodowych ambicji żydostwa, streszczających się w utworzeniu niezależnego i silnego państwa palestyńskiego, przy nieklamanej entuzjasmie p. Sokołowa dla tej sprawy — wyczuwało się w jego wywodach poważną troskę o dalszy rozwój kwestji żydowskiej w znaczeniu ogólnosięciowym.

Troska ta odnosi się w pierwszym rzędzie do polityki rządu brytyjskiego na terenie Palestyny. Polityka ta, jak wiadomo, dąży do pogodzenia sprzecznych między sobą interesów Żydów i Arabów, stanowiących obecnie 1/3 ludności w Palestynie. Żydzi rozumieją dobrze, że rząd brytyjski, panujący nad stu milionami ludności muzułmańskiej, nie może poświęcić Arabów nawet dla tak zaprzyjaźnionego i wpływowego czynnika, jaki w polityce i finansach wszechświatowych stanowią Żydzi.

Rząd ten liczy się poważnie ze wzrostem prądów narodowych wśród Arabów, a także stara się mieć po swojej stronie ludność muzułmańską w Indjach. Wynikiem tych założeń polityki brytyjskiej na terenie Azji jest kompromisowe stanowisko w sporze arabsko-żydowskim, niewystarczające narazie dla mniejszości żydowskiej, a mogące każdej chwili zamienić się w wyraźną politykę proarabską. P. Sokołow liczy się widać z tą możliwością, skoro w swym przemówieniu tak mocno akcentował międzynarodowy i traktatowy charakter sprawy żydowskiej w Palestynie.

Nawiązując do artykułu zamieszczonego w „sanacyjnej” „Gazecie Polskiej” akurat w dniu konferencji, a przeciwstawiającego obietnicom Balfoura w stosunku do Żydów obietnicę, dane Arabom przez słynnego pułkownika Lawrence'a, legendarnego niemal wywiadowcę angielskiego na terenie muzułmańskiej Azji, — p. Sokołow dowodził bardzo obszernie, że obietnice Balfoura zostały usankcjonowane w traktatach międzynarodowych, gdy obietnice Lawrence'a mogą być co najwyżej zobowiązaniami samego tylko rządu brytyjskiego.

Formalnie pierwsze są ważniejsze. Ale jak będzie — de facto? Upadek znaczenia Ligi Narodów i zachodzące różnicami stron ataki na traktaty po-

Główna komisja wyborcza w Poznaniu

zatwierdziła — wszystkie listy „sanacyjne”, a unieważniła — 16 list innych ugrupowań

Główna komisja wyborcza składa się — według paragrafu 8 regulaminu wyborczego do rad miejskich — z przewodniczącego i dwóch, razem trzech członków, mianowanych przez władzę administracyjną, oraz dwóch członków, powołanych przez zarząd miejski.

Poznańska główna komisja wyborcza zatwierdziła — wszystkie listy „sanacyjne”, t. zw. „Narodowego Bloku Gospodarczego (1), unieważniła natomiast — 16 list innych ugrupowań, a mianowicie unieważniła:

5 list Chrześcijańskiej Demokracji (2), i to w okręgach 1, 4, 5, 6 i 7

3 listy Niemców (3), zpośród 4 list zgłoszonych, tak, że pozostała tylko jedna w okręgu 3;

4 listy Narodowej Partii Robotniczej (4), i to w okręgach 2, 4, 8 i 9;

1 listę Obozu Narodowego (5), i to w okręgu 5;

1 listę Polskiej Partii Socjalistycznej (6), i to w okręgu 9; P. P. S. nie zgłosiła wcale list w okręgach 4, 5 i 7;

2 listy komunistyczne (7), i to w okręgach 6 i 8; były to jedyne listy, zgłoszone przez komunistów.

Nie będziemy w tej chwili unieważnień tych komentowali. Na to przyjdzie pora. Tutaj przedewszystkiem stwierdzamy, że w poszczególnych okręgach m. Poznania istnieją następujące zatwierdzone listy:

Okręg I

Główna, Śródka, Staroleka, Rataje itd.

1 „sanacyjny” „Narodowy” Blok

W pięciu okręgach Obóz Narodowy i Narodowa Partja Robotnicza idą razem

Między Obozem Narodowym a Narodową Partją Robotniczą w Poznaniu doszło do porozumienia, na którego podstawie oba te ugrupowania pójdą do wyborów solidarnie w tych okręgach, w których jednemu z tych ugrupowań główna komisja wyborcza u-

Gospodarczy,

4 N. P. R.

5 Obóz Narodowy,

6 P. P. S.

Okręg II

Stare miasto

1 „sanacja”,

2 Ch. D.,

5 Obóz Narodowy,

6 P. P. S.

Okręg III

Śródmieście

1 „sanacja”,

2 Ch. D.,

3 Niemcy,

4 N. P. R.

5 Obóz Narodowy,

6 P. P. S.

Okręg IV

Dzielnica św. Wojciecha, Urbanowo, Winiary, Naramowice itd.

1 „sanacja”,

5 Obóz Narodowy.

Okręg V

Dzielnica ul. Półwiejskiej i przylegającej części Wildy itd.

1 „sanacja”,

4 N. P. R.

Okręg VI

Pozostała część Wildy, Dębiec itd.

1 „sanacja”,

4 N. P. R.

5 Obóz Narodowy,
6 P. P. S.

Okręg VII

Część Łazarza i Jeżyc dokoła ul. Grunwaldzkiej i Bukowskiej itd.

1 „sanacja”,

4 N. P. R.

5 Obóz Narodowy.

Okręg VIII

Główna część Łazarza, Górczyn itd.

1 „sanacja”,

2 Ch. D.,

5 Obóz Narodowy,

6 P. P. S.

Okręg IX

Główna część Jeżyc itd.

1 „sanacja”,

2 Ch. D.,

5 Obóz Narodowy.

Wzywamy wobec tego wszystkich zwolenników Obozu Narodowego do objawienia zdwojonej energii celem powołania w osmiu okręgach straty, jaką ponosimy wskutek unieważnienia listy naszej w okręgu V. Jest to rzecz zupełnie wykonalna, a nawet pewna, przy wyładowaniu przez Obóz Narodowy całego zasobu niespożytych swych sił.

W całym mieście panuje wielki zapal dla wyborów. Metody „sanacyjnej” „jedynki” dają wyniki odwrotne od pożądanego przez B. B. Rdzennia polska ludność ma tego wszystkiego dosyć i gotuje się ochoczo do rozprawy wyborczej w niedzielę. Naprzód! Do zwycięstwa!

zobowiązały się do przeprowadzenia w tym sensie w wymienionych okręgach sprężystej agitacji wyborczej.

Droga jasno wytknięta! Do pracy! Do walki! Unieważnienie list da „sanacji” wynik ujemny! Poznań był, jest i będzie narodowy!

B. poseł B. B. i wybitny działacz „sanacyjny” aresztowany za nadużycia

Inowrocław, 22. 11. (Tel. wł.). Aresztowany został znany na terenie Kujaw i Wielkopolski wybitny działacz „sanacyjny”, były poseł na Sejm, a ostatnio wójt obwodu Inowrocław Wschód p. Wojciech Ozimina, rolnik

z Dalkowa, gminy Jacewo.

Również został aresztowany były sekretarz tego wójtostwa p. Sobczak, jako współwinowajca dokonania nadużycia w kasie wójtowskiej na sumę przeszło 6 tys. zł.

wojenne mogą zachwiać obietnicami Balfoura i sprawić, że polityka rządu brytyjskiego przechyli się ostatecznie na stronę obietnic Lawrence'a.

Ale podejrzliwość w stosunku do polityki angielskiej nie wyczerpuje trosk p. Sokołowa. Wprawdzie nie mówił on bezpośrednio nic o położeniu obecnym Żydów w diasporze, nie wspominał nawet o Hitlerze, nie dotknął zupełnie stosunków polskich, ale wyczuwało się z jego przemówienia, że Palestyna jest dzisiaj o wiele ważniejszą kartą w polityce żydowskiej, aniżeli nią była dotychczas. Całe przemówienie p. Sokołowa — naszym zdaniem — możnaby ująć w ten sposób: Wobec powszechnego w całym świecie spotęgowania się prądów na-

cjonalistycznych, którym ulegli także i Żydzi, jedynym rozwiązaniem sprawy żydowskiej jest utworzenie wielkiego państwa palestyńskiego, któreby mogło pomieścić jak najwięcej Żydów. P. Sokołow, sam szczerzy — jak przypuszczamy — nacjonalista — widzi, ku czemu świat idzie i chciałby zbudować państwo żydowskie, któreby mogło dać schronienie Żydom, wypartym z innych państw narodowych. P. Sokołow uznaje, że każdy naród ma prawo pracować na własnej ziemi, pragnie do prawo zabezpieczyć także Żydom, apeluje pod tym względem do poczucia sprawiedliwości innych narodów.

Z całego tonu przemówienia p. Sokołowa odnieśliśmy to wrażenie, że ujmuje on sprawę żydowską w prosty,

W kołach tutejszej „sanacji” wywołało aresztowanie p. Oziminy niebywałą konsternację. Aresztowany miał być głównym mówcą na zebraniu przedwyborczym „sanacyjnego” „Narodowego Bloku Gospodarczego” do rady miejskiej w Inowrocławiu, a oprócz tego podpis jego figurował pod odezwą wojewódzkiego komitetu wyborczego „sanacji”.

ale tragiczny dylemat: albo Żydzi przy pomocy innych narodów zbudują w Palestynie własne państwo, — albo zginą w nadchodzącym kataklizmie rewolucyj narodowych.

Należy jeszcze dodać, że p. Sokołow nie wierzy w powodzenie emigracji Żydów do innych krajów poza Palestyną. Jako nacjonalista uznaje on ścisły związek między narodem a jego historyczną, własną ziemią.

Czy jednak uda się Żydom utworzyć własne państwo? P. Sokołow wierzy w to i chce tą swoją wiarą natchnąć innych, także i nie-Żydów. Ale widzi wielkie trudności na swojej drodze i chciałby je usunąć przez nacisk na politykę brytyjską i apel do innych nacjonalizmów.

M. K. J

Rada m. Poznania wobec spraw szkolnych

Z walki przedwyborczej w Poznaniu nie wyeliminowano też szkolnictwa w naszym mieście. Pewni demagodzy poddają dzisiejszy stan szkolnictwa bezwzględnej — a nierzeczonej krytyce. Nad tym „przedpotopowym” — „jaskiniowym” stanem rozdiera się szaty, rzuca się różne kalumnie pod adresem ustępującej rady miejskiej w Poznaniu. Nie od rzeczy będzie zatem, jeżeli sobie uprzytomnimy niektóre szczegóły, celem zrozumienia, że występy te nie są podyktowane życzliwą troską o losy tutejszych szkół miejskich i ich pracowników, a jedynie demagogią.

Od zarania Polski korporacje miejskie zawsze otaczały nasze szkoły jak największą troską. Pierwszy inspektor szkolny w mieście Poznaniu — śp. Poprawski wykazał w „Przyjacielu Szkoły” nr. 1 z 5 stycznia 1927 r. jakie kwoty łożyło miasto już zawsze na szkolnictwo (lwią część stanowią kwoty na przybory naukowe — książki dla biednych dzieci i na ich dożywianie) i pisze na str. 22: „Dysponując takimi kwotami, zaopatruje się szkoły we wszystkie przybory i pomoce szkolne dla dzieci. Niema też w miejskich szkołach żadnego dziecka, któreby nie posiadało potrzebnych książek, zeszytów i innych przyborów do prac piśmiennych i rysunków. Dzieci ubogie, dzieci inwalidów wojennych i bezrobotnych otrzymują w szkole wszelkie pomoce bezpłatnie. Nauczycielstwo mające tak dobrze zaopatrzone szkoły, pracuje chętnie i z coraz lepszym skutkiem.”

Ale cóż zrobiła w tej dziedzinie terazniejsza większość ustępującej rady miejskiej? A najpierw jedno pytanie — czy miotająca się dziś mniejszość „sanacyjna” w obecnej radzie miejskiej może się poszczycić jakimś własnym projektem, lub wnioskiem w dziedzinie szkolnictwa? Nie! Brak było u mniejszości zainteresowania dla spraw szkolnych. Dziś dopiero krzyczy się na rzekomy alarm! — Cemu? Każdy jako tako w tych sprawach się orientujący wie dobrze, że chodzi tu tylko o niskie względy wyborcze.

Dotychczasowa większość rozumiała doskonale ważność zagadnień naszego szkolnictwa. Jak w minionych latach — tak i w kończącej się kadencji rady miejskiej dokładał Narodowy Klub Gospodarczy wszelkich starań o dostarczenie niezbędnych budynków dla szkół powszechnych. Bardzo często rozpatrywano te kwestie na posiedzeniach klubu i przygotowano odpowiednie projekty. M. in. uchwalono projekt budowy szkoły chłopców na Winiarach, oraz szkoły powszechnej przy ul. Rolnej. Tego projektu magistrat dotąd nie zrealizował — lecz jedynie z powodu braku odpowiednich funduszy. Trzeba i dla magistratu mieć pewne wyrozumienie. Przecież mernerzy Związku Naucz. Polskich rozgłaszają np. w analogicznej sprawie rząd i państwo. Mamy na myśli ostatnio podjętą akcję budowy szkół powszechnych ze składek członków Towarzystwa Budowy Szkół. Czyli i państwo, będące w trudnych warunkach, nie może budować szkół, ale ma to czynić gmina, do której zgłasza się takie pretensje, krzycząc jednocześnie o jej rozrzutności.

Roztoczono opiekę nad dzieckiem już w wieku przedszkolnym przez urządzenie względnie subsydjowanie przedszkoli — ochronek. Dzięki pomocy korporacji miejskich — a więc terazniejszej większości — powstała ostatnio ochronka w Starołęce, której powstanie powitało tamtejsze obywatelstwo z serdecznym uznaniem. Pamiętano zawsze o konieczności umieszczenia w budżecie miejskim poważniejszych kwot na przybory naukowe — książki dla biednych dzieci i na ich dożywianie. Tegoroczny budżet wykazuje np. na te cele 19 500 i 43 000 zł. Na akcję społeczną ratowania zdrowia dzieci sfer biedniejszych na kolonjach letnich wydawano zawsze poważne kwoty, np. w roku budżetowym 1932 około 40 000 zł. To wysyłanie dzieci biedniejszych na słońce i świeże powietrze, na kolonie lecznicze i półkolonie, świadczy o troskliwości terazniejszej większości rady miejskiej o zdrowie tych małych obywateli.

Za poparciem członków terazniejszej większości rady miejskiej powstało miejskie laboratorium psychologiczne, które wzięło sobie za pierwsze zadanie przeprowadzić selekcję dzieci w szkołach powszechnych, o ile podejmowane były o niedorozwój umysłowy.

Dzieci takie należy bowiem wydzielić do szkół specjalnych.

Na wniosek terazniejszej większości rady miejskiej już w roku 1930 rada miejska wzywała poczet magistrat, aby polecił dyrekcjom Teatrów Wielkiego i Polskiego urządzić przynajmniej raz w miesiącu przedstawienia wyłącznie dla młodzieży tutejszych szkół — sztuk odpowiednio dobranych, odpowiednio dostosowanych do poziomu młodzieży — w porozumieniu z przedstawicielami nauczycielstwa — po cenach ulgowych, oddając pozatem pewną ilość biletów bezpłatnych dla dzieci rodziców niezamożnych.

Specjalną opieką otoczono młodzież szkolną w czasie poza lekcjami, jak również młodzież, która już szkołę opuściła, a według ustawy dopiero z ukończeniem 15 roku życia może pójść do pracy względnie poświadczyć się jakimś zawodem. Na te cele uchwalono tego roku kwotę 31 000 zł. Młodzież ta zbiera się pod nadzorem swych nauczycieli lub nauczycielek w salach szkolnych, odrabia tam lekcje, poświęca się dowolnym zajęciom praktycznym, a wolny czas wypełniają różne gry towarzyskie.

Oto kilka fragmentów z naszego szkolnictwa. Stan jego ocenił inspektor szkolny prof. Biliński, który kreśląc w „Księdze Pamiątkowej miasta Poznania”, obraz powszechnego szkol-

Rdzennie polskie mieszczaństwo da odpowiedź!

W niedzielę, dnia 26 b. m. mieszczaństwo nasze da w wyborach do rady miejskiej odpowiedź, czy życzy sobie, czy żąda, by przedstawicielstwo miasta naszego, było przedstawicielem **mieszczaństwa rdzennie polskiego, narodowego, chrześcijańskiego, katolickiego**, i to nie z miana tylko, lecz z czynu.

Kto się jednoczy z Żydami, kto ich ma w swoim gronie, kto przez nich jest popierany, kto wobec nich ma dług wdzięczności, ten nie jest zdolny do codziennej życiowej walki o utrzymanie rdzennie polskiego, narodowego charakteru miast naszych. **Tak jest z obozem „sanacyjnym”,** który na te wybory, dla zbalamucenia wyborców, przybrał nazwę „**Narodowego Bloku Gospodarczego**.”

Kto u nas walczy z Żydami zawsze i wszędzie, we wszystkich dziedzinach życia: w gospodarczej, kulturalnej, politycznej, moralnej? **To Obóz Narodowy.** Tem samym Obóz Narodowy nie tylko spełnia obowiązek patriotyczny wobec sprawy narodowej jako całości, ale równocześnie oddaje olbrzymią usługę naszym sferom gospodarczym: kupiectwu, przemysłowi, rzemiosłu, zasłaniając je przed zachłannością Żydów.

Nasze kupiectwo, nasz przemysł, nasze rzemiosło rozumieją to dobrze. Rozumieją one, że skoro Obóz Narodowy broni ich, broni rdzennie polskiego mieszczaństwa, to i mieszczaństwo: **kupiectwo, przemysł, rzemiosło winny udzielać poparcia Obozowi Narodowemu.** I to nie tyle nawet z poczucia wdzięczności, ile przedewszystkiem z trzeźwego zrozumienia **własnego interesu i dobra ogólnonarodowego.**

Obóz „sanacyjny” chciałby, żeby mieszczaństwo nasze tego nie zrozumiało. Pamiętanie o prawdzie tej elementarnej w okresie wyborów do rady miejskiej nazywa się **„wnoszeniem polityki do samorządu”.**

Więc dla wszystkich innych warstw społeczeństwa wybory do rady miejskiej są — jak się słusznie wyraża organ kupiectwa naszego — „wymiana argumentów i światopoglądów politycznych”, natomiast sferom gospodarczym: kupiectwu, przemysłowi, rzemiosłu chciałby obóz „sanacyjny” narzucić **polityczną beznamiętność, ideową pustkę**, by je potem wciągnąć w **sieć Bloku „sanacyjnego”.**

Ciężka to dla mieszczaństwa obraza. Bo, czy kupiec, czy przemysłowiec, czy rzemieślnik, każdy z nas jest **obywatelem**, każdy z nas obcuje przy **pełni swoich obywatelskich wartości i obywatelskich praw.** To nie tylko nie utrudnia, ale **ułatwia nam obronę własnych interesów gospodarczych.**

Takie jest stanowisko **polskiego kupca, przemysłowca, rzemieślnika**, — takie jest i będzie stanowisko **radnych-narodowców.** Krew z krwi, kość z kości rdzennie polskiego mieszczaństwa, będą oni w radzie miejskiej trzymali się **nakazu sumienia narodowego i katolickiego, poczucia godności obywatelskiej, rozumu gospodarczego, budującego na zasadzie oszczędności.**

Pod tym znakiem idziemy do walki. Pod tym znakiem w dniu wyborów zwycięży **OBÓZ NARODOWY!**

Precz ze „sanacyjną” 1 Niech żyje narodowa 5

Zakusy „sanacyjne” na T. C. L.

Od pewnego czasu, w związku ze zbliżającym się Sejmikiem Oświatowym, daje się odczuwać pewien ruch w szeregach „sanacji” celem opanowania Tow. Czyt. Lud., podobnie, jak to zrobiono przed paru laty z Tow. Szkoły Lud. w Małopolsce.

Akcja tym razem idzie ze Śląska. Organ „sanacji” tamtejszej „Polska Zachodnia” w kilku już artykułach z ostatnich dni października i w listopadzie zaatakowała specjalnie Tow. Czyt. Lud. Mimo rzeczowej odpowiedzi Śląskiej Rady Okręgowej T. C. L. i Sekretariat w Katowicach, wykazującej bezpodstawność stawianych zarzutów, ataki się powtórzyły.

Dochodzą nas również głosy, że w związku ze zmianą statutu, jaka ma być przeprowadzona w czwartek, 30 listopada na Sejmiku Oświatowym T. C. L., przygotowuje się na Śląsku w kołach „sanacyjnych” specjalny projekt

statutu, rozsyła go się masowo, agitując za nim w poszczególnych Komitetach T. C. L., by następnie na Sejmiku go uchwalić. Projekt ten ma wyrażać tendencję stopniowego rozbicia T. C. L. i opanowania przez „sanację”.

Czujnym więc powinno być społeczeństwo narodowo myślące ziem zachodnich, by nie dopuścić do rozbicia tej tak wielce zasłużonej organizacji przez wciągnięcie jej na teren walki partyjno-politycznej.

Tow. Czyt. Lud. jest organizacją ściśle oświatową, bezpartyjną, w której wszyscy zmieścić się mogą i w której wdzięczny jest teren do pracy dla wszystkich ludzi dobrej woli. Kto inaczej twierdzi, działa na szkodę T. C. L.

Dużą więc odpowiedzialność spoczywa obecnie na władzach T. C. L. i na delegatach Komitetów T. C. L. na tegoroczny Sejmik Oświatowy.

Należyta przemiana materii zapewniająca
Ziarno Przechwytujące
KARPINSKIEGO.
Te 315

nictwa na wieczną pamiątkę pracy kulturalnej dokonanej w Poznaniu w pierwszym dziesięcioleciu naszej niepodległości, tak pisze na str. 413 odn. książki: „Pisząc o usiłowaniach władz szkolnych około podniesienia szkolnictwa, nie można pominąć milczeniem tego, co władze komunalne dla oświaty publicznej robiły. Od początku aż po dzień dzisiejszy miasto było świadome społecznej i narodowej doniosłości tej sprawy, nie spuszczało jej nigdy z oczu i uważało ją za jedno z najdonioślejszych i najodpowiedzialniejszych swych zadań, na które nie można wydać pieniędzy za wiele. — Streszczając niniejszy szkic należy stwierdzić, że szkolnictwo poznańskie pracuje umiejętnie i celowo, że nie jest w Polsce kopciuszkiem (wycieczki nauczycielstwa z innych dzielnic do Poznania w ubiegłych latach stwierdzały to z uznaniem), że jeżeli nie kroczy na czele całej Polski, to jednak nie daje się żadnemu miastu zdystansować, że jeżeli może są tu i ówdzie w jakiej gałęzi pracy szkolnej pewne braki, to na ich wyrównanie są walory, któremi inne miasta poszczycić się nie mogą. Miasto dumne jest ze swego szkolnictwa i nie cofnie się przed żadną ofiarą, by stało się całej Polsce wzorem.”

Z naciskiem stwierdzić należy, że Poznań — mimo koniecznych redukcji budżetowych w ostatnich latach — nie skrzywdziło swych małych obywateli. Najlepszym tego dowodem, to statystyka porównawcza miast Polski, która wykazuje, że Poznań stoi co do wydatków na szkolnictwo na **pierwszym miejscu.**

Stosunek procentowy wydatków na oświatę do wydatków ogólnych wynosi w Poznaniu 6,55%
we Lwowie 6,15%
w Krakowie 4,55%

Żał stosunek procentowy do sumy ogólnej wydatków gmin miejskich wynoszących 306 086 850 zł wynosi w Poznaniu 0,43%
we Lwowie 0,40%
w Krakowie 0,32%

Terazniejsza większość rady miejskiej zdawała sobie pozatem sprawę z tego, że wyniki pracy szkolnej w poważnej mierze zależne są nie tylko od poziomu wykształcenia nauczycielstwa, lecz także od jego bytu materialnego, który starano się polepszyć w miarę możliwości przez przyznawanie dodatku lokalnego.

Przypomnieć warto, że województwo — jako władza nadzorcza — jako pierwsze skreśliło swego czasu ów dodatek lokalny, i nadmienilo z okazji redukcji zeszlazocznego budżetu, że gminy nie powinny stawiać do budżetu takich wydatków, do których nie są ustawowo zobowiązane. Dla przeciwników tego dodatku był to bardzo ważny argument. Mimo to na wniosek terazniejszej większości rada miejska z uwagi na to, że całkowite skreślenie tego dodatku lokalnego byłoby pewną krzywdą dla nauczycielstwa i ze względu na dotychczasową działalność nauczycielstwa około wychowania przyszłych obywateli, którą z uznaniem podkreślono, postanowiła dodatek ten przywrócić, jednak — z uwagi na obecny krzys gospodarczy — tylko w wysokości 50 proc. dotychczasowych stawek, wstawiając na ten cel do budżetu na rok 1931/32 jeszcze kwotę 158 000 zł.

Mały dochód miasta, budżet co raz więcej redukowany małał dodatek lokalny. Lecz w zasadzie jest on utrzymany. Budżet na rok 1933/34 wykazuje bowiem na te cele 30 000 zł, których magistrat nie wypłaca na skutek braku funduszy, za co już chyba nie można winić terazniejszej większości rady miejskiej.

Dziś oczywiście zapominano o tem wszystkim — dziś przyobiecuje się nauczycielstwu budowę domów mieszkalnych przy szkołach, dodatek lokalny, wolne karty tramwajowe itp. Przypuszczać należy, że nauczycielstwo tutejsze doskonale się orientuje i nie da wiary tym obietnicom, podyktowanym jedynie demagogią!

Goście z Czechosłowacji

Warszawa. (Tel. wł.) Przychył z Pragi czeskiej do Warszawy gen. Pfeifer, dowódca sił lotniczych armii czeskiej. Towarzyszy mu pięciu oficerów. Gen. Pfeifer zabawi w Polsce trzy dni. Odwiedzi on m. in. Dęblin i Kraków.
(w)

Dlaczego Niemcy opuściły Genewę

Dalsze rewelacje „Petit Parisien” — Ostry atak na min. Simona

Paryż. (PAT.) Jako uzupełnienie do ogłoszonych w ub. tygodniu dokumentów „Le Petit Parisien” drukuje dziś dłuższą instrukcję, specjalnie poufną, rozeslaną przez rząd Rzeszy agentom propagandy zagranicą i zawierającą argumentację w sprawie wycofania się Niemiec z Genewy, poglądów Rzeszy na zbrojenia, oraz w kwestii stanu zbrojeń niemieckich.

Komentując stanowisko Francji i Anglii w Genewie dokument zaznacza: „Poznaliśmy ich zapatrywania, oparte na sprawozdaniach, przesłanych rządowi francuskiemu przez tajnych agentów w Niemczech, w których to sprawozdaniach jest mowa o potężnych, tajnych zbrojeniach i o powszechnym przygotowaniu się Niemiec do nowego konfliktu zbrojnego. Dowiedzieliśmy się również, że emigranci niemieccy dostarczyli agentom Francji dokumentów, dotyczących organizacji wojskowej Niemiec oraz, że byli posłowie rozwiązanego Reichstagu podali naszym przeciwnikom wiadomości ściśle poufne, zakomunikowane komisjom parlamentarnym. Wiadomości

tych udzieliły komisjom b. Reichstagu poprzednie rządy.

„Nie uważamy za rzecz ani możliwą, ani konieczną wchodzenie w szczególności dokumentów, w ten sposób oddanych do dyspozycji nieprzyjaciół Niemiec, lecz samo przez się zrozumiałe jest, że propaganda niemiecka zagranicą będzie musiała ogłosić je, jako kłamliwe.

„Ostatnia decyzja Niemiec wywołana została nie stanowiskiem rządu francuskiego, lecz istotnie niezrozumiałym postępowaniem rządu angielskiego a raczej min. Simona. Niewiadomo dotychczas jasno, czy Simon pozwala się prowadzić przez przyjaciół Francji, czy też rząd angielski postanowił rzucić otwarcie resztki swoich rezerw. Żydowskie pochodzenie Simona pozwala przypuszczać, że zdaje się on kierować wrogim wobec Niemiec uczuciem i że starać się będzie wywierać wpływ na swoich kolegów gabinetowych. Propaganda Niemiec będzie się musiała odłączyć bardziej niż dotychczas wprost przeciwko Anglii.”

Katastrofa żywiołowa w Transwalu

Oberwanie się chmury i ogromne powodzie — Szereg miast ewakuowano

Capetown. (PAT.) Dwuletnia posucha, której ofiarą padło wiele ludzi i bydła, zakończyła się oberwaniem się chmur w wszystkich prowincjach. W Transwalu (połudn. Afryka) powódź uszkodziła linię kolejową Capetown—Johannesburg i zerwała mo-

sty. W Natalu powódź zatopiła tysiące sztuk bydła. Liczba osób, które poniosły śmierć, dotychczas nie jest znana. Miasta, położone nad tamami zostały ewakuowane.

Rokowania sowiecko-amerykańskie

Główna troska Ameryki — Stanowisko Japonji — Wyjazd Litwinowa

Paryż. (PAT.) Z Waszyngtonu donoszą, że rokowania sowiecko-amerykańskie dotyczą politycznego i ekonomicznego paktu o nieagresji.

Sytuacja na Dalekim Wschodzie i utrzymanie w mocy istniejących traktatów stanowią główną troskę rządu St. Zjedn.

Jak donosi Ag. Havasa rząd japoński postanowił narazie nie obsadzać stanowiska ambasadora w Waszyngtonie. Rząd uważa, że przed nominacją

nowego ambasadora musi dokładnie zbadać skutki i konsekwencje porozumienia sowiecko-amerykańskiego dla sytuacji politycznej na alek. Wschodzie.

London. (Tel. wł.) Według doniesień z Waszyngtonu, rokowania amerykańsko-sowieckie zakończono pomyślnie. Litwinow, który wczoraj jeszcze odbył dłuższą konferencję z sekretarzem skarbu Morgenthau, opuszcza dziś Amerykę.

Na Dalekim Wschodzie wciąż wro

Aresztowania urzędników Mandżukuo przez Sowiety — Samowładna republika

London. (Tel. wł.) Na granicy mandżursko-sowieckiej doszło do nowego zajścia, przyczem wedle doniesień z Pekinu, sowieckie władze graniczne aresztowały wielu urzędników mandżurskich. Rząd republiki Mandżukuo zaprotestował przeciw temu i jak słychać zamierza również przesłać oficjalny protest do Moskwy.

General Czei-Ting-Kai, gubernator

provincji Fu-Kien na południu Chin zbuntował się przeciw rządowi centralnemu i obwołał tę prowincję jako niepodległą republikę. Marszałek Czang-Kai-Czek zapowiedział ekspedycję karną przeciw buntownikowi. Przygotowania do wyprawy natychmiast podjęto. W kołach sowieckich twierdzą, że spodziewać się należy w związku z tem interwencji Japonji.

W. Brytania a sprawa rozbrojenia

Oświadczenie min. Hailshama w imieniu rządu brytyjskiego

London. (PAT.) W dyskusji nad odpowiedzią na mowę tronową min. wojny Hailsham, zabierając głos imieniem rządu i poruszając sprawę rozbrojenia, podkreślił zamiar Anglii kontynuowania wysiłków celem zawarcia układów dodając, że istnieją 3 zasady, które powinny być uwzględnione w dalszych pracach konferencji rozbrojeniowej:

1) Rząd angielski pragnie, aby osiągnięte już w Genewie wyniki zosta-

ły włączone do przyszłych układów. 2) Rząd angielski jest zdania, że wszelkie układy powinny pozostać w ramach Ligi Nar., której utrzymanie jako organizmu, obejmującego większą część świata cywilizowanego, posiada największe znaczenie dla przyszłości ludzkości.

3) Rząd angielski nie wyłącza rokowań z krajami nienależącymi do Ligi Narodów, jako też z krajami, które wyraziły zamiar jej porzucenia.

Dyskusja budżetowa w parlamencie Francji

Przemówienie min. budżetu Gardeya — Szczegółowe debaty rozpoczną się w czwartek

Paryż. (PAT.) Po przemówieniu reprezentanta komisji finansowej zabrał głos na posiedzeniu izby dep. min. budżetu Gardey, który po przedstawieniu powodów obecnego deficytu przeszedł do samego projektu podkreślając, że wielkie różnice między pierwotnym projektem rządowym, a popoglądami komisji istnieją w sprawie

artykułów, odnoszących się do uposażeń urzędniczych.

Następnie min. zwał zwał twierdzenie, jakoby redukcja kredytów miała pociągnąć za sobą zastój w interesach. Zdaniem mówcy nieporządku finansowe wywołują właśnie niepokój i przeszkadzają rozwojowi gospodarczemu.

Konkludując minister podkreślił,

że rząd z całą energią będzie się domagał niezbędnych postanowień do przywrócenia równowagi budżetu.

Po przemówieniu szeregu deputowanych izba postanowiła przystąpić do dyskusji szczegółowej nad projektem finansowym w czwartek przed południem.

Więźniowie brzescy

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś o godzinie 17 zgłoszono się do więzienia mokotowskiego w celu odbycia kary pos. Dubois. Poseł Barlicki prosił o odroczenie terminu stawienia się do 25 bm.

Dziś również zgłoszono się do więzienia w Tarnowie pos. Ciołkosz, w Krakowie pos. Mastek, a w Wadowicach pos. Putek. Za skazańcami, którzy nie stawiają się do więzienia, będą rozesłane listy gończe. (w)

Nowy senator

Warszawa. (Tel. wł.) Na miejsce zmarłego ś. p. sen. Stanisława Godlewskiego wchodzi do senatu z listy narodowej radny miejski m. st. Warszawy Władysław Dobrzyński, starszy cechu szewców warszawskich, prezes związku szewców cholewkarzy na b. Kongresówkę, prezes gniazda „Sokoła” im. Kilińskiego, zasłużony działacz od lat dawnych na niwie narodo-

wo-społecznej. Dzisiejszy senator Wł. Dobrzyński brał również udział w pamiętnym wszechpolskim zjeździe rzemiosła, zwołanym z ramienia Zw. Tow. Rzemieślniczych i Przemysłowych w Poznaniu podczas Powsz. Wystawy Krajowej w r. 1929.

Spryt zawiódł...

Warszawa. (Tel. wł.) Hurtowy skład futer, którego właścicielem jest p. Leo Chęciner przy ul. Świętojańskiej 38, obłożony został sekwestrem na skutek długów skarbowych.

Przed kilku dniami z firmy tej usiłowano wywieźć pokryjomy 2 olbrzymie bele futer. Manewr jednak właścicielom składu się nie udał, policja bowiem towar zatrzymała i z powrotem złożyła go do składu.

Pan Chęciner był sprytnym, policja była jednak sprytniejszą od niego.

Krwawy finał wesela

Wiedeń. (Tel. wł.) Nieoczekiwanie zakończyło się — jak donoszą z Białogrodu — odbywające się w miejscowości Mionica wesele.

Po powrocie młodej pary z kościoła na jej spotkanie wyjechało około 150 gości weselnych, którzy na 30 wozach rozpoczęli wyścig o pierwszeństwo powitania nowożeńców. W czasie tego wyścigu powstał spór, i wkrótce zamienił się w ogólną bójkę, przyczem doszło do strzelaniny. Ponadto łaskami i nożami obijano się wzajemnie, aż wreszcie przybyła na miejsce policja i położyła kres tej krwawej zabawie.

Siedmiu gości weselnych z ciężkimi ranami odstawiono do szpitala, a około 40 dalszych odniosło lżejsze obrażenia.

Napad na posterunkowego

Lwów. (PAT.) Ubiegłej nocy kilku pijanych osobników napadło na posterunkowego PP., pełniącego służbę przy ul. Sapiehy i dotkliwie go pobilo. Gdy napastnicy występowali coraz agresywniej, posterunkowy użył w obronie własnej broni palnej i położył trupem na miejscu jednego z napastników, — jak się później okazało — szofera Bielika.

Spłił się do nieprzytomności

Łódź. (PAT.) Wczoraj wieczorem, po przybyciu na stację Łódź-kaliska pociągu osobowego, w jednym z przedziałów znaleziono zupełnie nieprzytomnego reemigranta z Ameryki, obok którego leżało 5 pustych półlitrowych butelek po wódce. Reemigranta odstawiono do szpitala, gdzie po dojeździe do przytomności oświadczył, że, przybywszy do Gdyni, kupił a następnie wypił kilka butelek wódki, której w Ameryce wskutek prohibicji nie pił już od kilku lat.

Tragiczny lot

Paryż. Eskadra, złożona z 10 samolotów, przeznaczonych dla lotnictwa egipskiego, wyruszyła z lotniska Lypne do Le Bourget. Z 10 samolotów na lotnisko przybyło tylko 7, 8-my aparat zbladził a 9-ty spadł z powodu mgły, przyczem pilot wyszedł bez żadnego szwanku.

Najtragiczniejszy los spotkał 10-ty samolot, którego pilot z powodu fatalnych warunków atmosferycznych usiłował dokonać lądowania w departamencie Sekwany. W czasie lądowania aparat zawadził o przewody elektryczne i spłonął. Z pod szczątków samolotu wydobyto zwłoki 2 oficerów lotnictwa egipskiego.

Przepowiednia pogody na czwartek:

W nocy mroźno. W ciągu dnia pogodnie, dalszy stopniowy spadek temperatury, wiatry południowo-wschodnie.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.34 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.39 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212.00 zł, gotówką 210.00 zł, za 100 guld. gd w dewizach 172.96 do 173.22 zł, gotówką 172.62 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań 22. 11. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych notowano jedynie 5% pożyczki konwers. 48½—48¾% w placeniu; pozatem poszukiwano 3% pożyczki po 37% — bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 4½% dol. listy zast. po 34½ do 34.—% w zaofiarowaniu (przy kursie dolara 5.40), jak również 4½% dol. listy zast. w złocie po 40.—% — jednakże bez obrotu i notowania. W końcu płacono za 4% listy zast. konwert. 37.—% oraz za 4½% złotych listy zast. 37½%.

Z akcji bankowych poszukiwano Bank Polski po 78.— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwersyjna 48½—48¾% P.
4½% dolarowe listy zastaw. s. K. z r. 1933
a 5.40 34½—34.—% O.
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K.
37.—% P.

(Kurs w złotych)

4½% złotowe listy zastaw. s. K. z r. 1933
37½% P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań 22. 11. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1 żyto 727 g/l 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne
Żyto 390 tonn par. Poznań . . . 14,75
Żyto 30 tonn par. Poznań . . . 14,60

Ceny orientacyjne

Żyto . . . 14,50—14,75

Usposobienie spokojne.

Pszenica . . . 18,75—19,25

Usposobienie spokojne.

Jęczmień browarowy . . . 14,75—15,50

Usposobienie spokojne.

Jęczmień 695—705 g/l. . . 13,25—13,50

Jęczmień 675—685 g/l. . . 12,75—13,00

Usposobienie spokojne

Owies . . . 13,00—13,25

Usposobienie spokojne

Mąka żytnia 65% wł work. 20,75—21,00

Usposobienie spokojne

Mąka pszeniana 65% wł work. 30,50—32,50

Usposobienie spokojne.

Otręby żytnie . . . 9,75—10,25

Otręby pszenne . . . 9,50—10,00

Otręby pszenne (grube) . . . 10,50—11,00

Rzepak zimowy . . . 39,00—40,00

Gorczyca . . . 35,00—37,00

Wyka latowa . . . 15,00—16,00

Peluszka . . . 15,00—16,00

Groch "iktoria" . . . 21,00—24,00

Groch Folgera . . . 21,00—23,00

Seradela . . . 13,50—15,50

Koniczyna czerwona . . . 170,00—220,00

Koniczyna biała . . . 80,00—120,00

Koniczyna żółta odłuszczona . . . 90,00—110,00

Ziemiaki jadalne . . . 3,50—3,75

Ziemiaki fabr. za kilo % . . . 1,50

Słoma pszeniana luzem . . . 1,25—1,50

" pszeniana prasowana . . . 1,75—2,00

" żytnia luzem . . . 1,25—1,50

" żytnia prasowana . . . 1,75—2,00

" owsiana luzem . . . 1,25—1,50

" owsiana prasowana . . . 1,75—2,00

" jęczmienna luzem . . . 1,25—1,50

" jęczmienna prasow. . . 1,75—2,00

Siano zwykle luzem . . . 5,75—6,00

Siano zwykle prasowane . . . 6,25—6,75

Siano nadnoteckie luzem . . . 6,25—6,75

Siano nadnoteckie pras. . . 7,25—7,75

Makuch lniany . . . 19,00—20,00

Makuch rzepakowy . . . 16,00—16,50

Makuch słonecznikowy . . . 18,50—19,50

Srut Soja . . . 23,00—23,50

Mak niebieski . . . 53,00—57,00

Ogólne usposobienie spokojne

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 180 tonn, pszenicy 75 tonn, jęczmienia 30 tonn, otrąb żytnich 55 tonn, otrąb pszenicznych 15 tonn, grochu Folgera 25 tonn, płatków ziemniaczanych 10 tonn.

Mowa tronowa króla angielskiego

Rząd brytyjski będzie popierał akcję Ligi Narodów — Incydent z socjalistycznym deputowanym

Londyn (PAT). Z tradycyjnym ceremoniałem dokonał dziś król angielski otwarcia nowej sesji parlamentu, wygłaszając mowę tronową, w której po zwykłym zwrocie o przyjaznych stosunkach z innymi państwami, stwierdził co następuje:

Rząd mój przedewszystkiem w usiłowaniu swych będzie popierał i podtrzymywał pokój światowy. Mając na względzie ten cel, rząd mój pójdzie po linii współpracy z innymi rządami, aby doprowadzić do załatwienia skomplikowanej sprawy rozbrojeniowej, do zawarcia porozumienia, któreby było do przyjęcia przez wszystkich i osiągnięcia w końcu pozytywnych wyników długich prac konferencji rozbrojeniowej. Rząd mój jest zdecydowany popierać wszelkie wysiłki współpracy międzynarodowej, zarówno przez akcję zbiorową bezpośrednią zapomocą Ligi Narodów, jak również przy pomocy wszystkich innych środków, któreby mogły wpłynąć na polepszenie stosunków między państwami.

W dalszym ciągu mowy tronowej król wyraził nadzieję, że mieszana komisja parlamentarna będzie mogła zakończyć swe prace nad konstytucją indyjską. Król podkreślił, że w roku ubiegłym zaznaczył się wzrost zaufania do możliwości rozwoju przemysłu i handlu brytyjskiego przez ścisłe zastosowanie się do zasad kontroli wydatków, a równocześnie wysiłki ożywienia przedsiębiorczości, Ministrowie

wpłynęli na stopniowy powrót narodu brytyjskiego do warunków, które pozwolą mu znieść wszystkie ciężary. Rząd w dalszym ciągu będzie pracował nad stworzeniem dogodnych warunków dla handlu i eksportu. W tym celu rozpoczęte będą pertraktacje, mające na celu ożywienie handlu, przedewszystkiem bawełną i węglem.

W końcu król nawiązał do zagadnień wewnętrznych, domagając się rozważenia szeregu projektów.

Londyn (PAT). Na wczorajszym posiedzeniu Izby lordów zdarzył się dramatyczny incydent, nie mający precedensu w historii parlamentu angielskiego. Mianowicie, gdy król zakończył swą mowę i zamierzał zejść z tronu, zagorzały zwolennik Labour Party, Mc. Govern wykrzyknął: „Kiedyż zniesione będą ograniczenia zasiłków dla bezrobotnych i wstrzymane ciągle ich redukcje? Powinniście się wstydić i pomyśleć o ludziach, umierających z głodu”.

Okrzyk Mc. Governy wywołany został niewątpliwie oburzeniem z powodu przepychu, jaki towarzyszył uroczystemu otwarciu sesji parlamentarnej w przeciwnieństwie do normalnej, pełnej skromności atmosfery, jaka panuje zwykle w obu izbach. Zapytany następnie, Mc. Govern oświadczył prosto, że „nie mógł tego znieść nie mógł się powstrzymać” i nie wyraził żadnego ubolewania z powodu incydentu.

Pniewy wyzwają się z pod wpływów „sanacji”

W ubiegłą niedzielę odbyło się wielkie zebranie przedwyborcze Obozu Narodowego w Pniewach. Przemówienia wygłosili: poseł Górczak i przedstawiciel Związku Młodych Narodowców, p. J. Sawicz. Obydwa przemówienia były przyjmowane bardzo gorąco. Zakończono wiec okrzykami na cześć Obozu Narodowego.

W dyskusji, między innymi, zabral głos p. Lenartowicz, który zapewnił imieniem robotników, że pójda zdecydowanie i oddadzą głos na listę Obozu Narodowego, numer 2.

W dyskusji, między innymi, zabral głos p. Lenartowicz, który zapewnił imieniem robotników, że pójda zdecydowanie i oddadzą głos na listę Obozu Narodowego, numer 2.

Sieraków głosuje na listę Obozu Narodowego

We wtorek, dnia 21 bm. odbyło się w Sierakowie przedwyborcze zebranie Obozu Narodowego przy udziale około 400 osób.

Przewodniczył znany działacz narodowy p. A. Serafinowski. Przemówienie o znaczeniu wyborów do rad miejskich

wygłosił p. poseł Górczak, którego wywody żywo oklaskiwano.

W dyskusji, między innymi, zabral głos p. Lenartowicz, który zapewnił imieniem robotników, że pójda zdecydowanie i oddadzą głos na listę Obozu Narodowego, numer 2.

Wielki wiec w Murowanej Goślinie

W ub. niedzielę odbyło się zebranie przedwyborcze w sali p. Bayera, zwołane przez komitet wyborczy Obozu Narodowego. W zebraniu wzięło udział około 350 osób.

Przewodniczący p. Kazimierz Nowak. Przemawiali posłowie: A. Lewan-

dowski i J. Przanowski.

Wywody mówców przyjmowano bardzo gorąco i szczerze oklaskiwano. Lista Obozu Narodowego nosi numer 2. Wszyscy narodowcy w Murowanej Goślinie na tę listę głosują.

Kolejarze a wybory

Z kół kolejarzy donoszą nam, że „bezpartyjna” agitacja wyborcza wśród kolejarzy przechodzi wszelkie wyobrażenia. Wszystkich kolejarzy „zaproszono” na zebranie, które jutro, w czwartek, odbyć się ma w „Belwederze”. „Zaproszenie” nie wiele odbiega od „rozkazu” gdy się zważy, kto stoi na czele „Kolejowego Bloku wyborczego”. Wszystkich kolejarzy „bombarduje” się bezustannie odezwami, nasyta się im drukowany specjalnie w „Dzienniku Pozn.” t. zw. „Biuletyn Wyborczy Narodowego Bloku Gospodarczego”, ilustrowany oszczerczymi karykaturami i podobiznami „sanacyjnych” wielkości, które mają zaprowadzić w Poznaniu „sanacyjne” porządki.

Kolejarze, myślący narodowo, zapewniają nas jednak, że wszystko to jest daremne, gdyż oni głosować będą tak, jak im nakazuje sumienie.

Góra lista Obozu Narodowego, oznaczona w Poznaniu nr. 5.

Ładny kandydat!

Z Gostynia donoszą nam: W cukrowni gostyńskiej odbył się w ubiegły poniedziałek wiec przedwyborczy sanacyjnego Nar. Bl. Gosp.

Przemawiał dyr. Psarski i p. Kocho-wicz. Jeden z pracowników cukrowni, niejaki Stanisław Mayer, skorzystał z okazji i podczas zebrania zabrał kilka worków płóciennych. Podczas osobistej rewizji portjer odebrał mu własność cukrowni.

Meyer jest kandydatem do rady miejskiej z listy sanacyjnej i członkiem zarządu miejscowego koła Związku Weteranów.

DOBRA WAGA — czystość surowców
— tania cena dostępna dla wszystkich —
Czekolada A. PIASECKI S. A. nr. 6329

Propaganda radiowa

Sztokholm. (PAT.) Prasa donosi, że w Niemczech mają być wybudowane 4 potężne nadawcze stacje radiowe, których zadaniem będzie propaganda w Ameryce Południowej, Afryce, Azji Wschodniej i Australii. Stacja nadawcza, przeznaczona dla Ameryki Płn. już funkcjonuje.

Niemcy według tych informacji miały przeznaczyć 10 milj. mk. na rozpowszechnienie literatury hitlerowskiej w 12 językach. Suma ta wzrosła 3-krotnie dzięki poparciu osób prywatnych.

Opinie francuskie o porozumieniu polsko-niemieckim

Pertinax w „Echo de Paris” ocenia w następujący sposób oświadczenia niemiecko-polskie w Berlinie z 15 b. m.

„Gdyby doniesienie Biura Wolffa można było przyjąć w jego wartości pozornej, zasługiwałoby ono na powitanie z radością we wszystkich krajach. Trzeba by jednak być bardzo naiwnym i bardzo lekkomyślnym, by ocenił je wedle tej wartości pozornej. W rzeczywistości chodzi tu o manewr.

Przedewszystkiem mamy przed sobą tylko zwyczajne doniesienie prasowe, a w najlepszym razie oświadczenie pewnych zamiarów. Nie istnieją natomiast jeszcze zobowiązania ścisłe, mające pełną wartość prawną, a nawet i te byłyby tylko powtórzeniem paktu Kelloga. Ministrowie niemieccy zaś lepiej, niż ktokolwiek umiemy rozróżniać między oświadczeniami, stanowiącymi zobowiązania a innymi.

W danym wypadku zamiarem Niemiec jest wciągnięcie Francji w bezpośrednie rozmowy francusko-niemieckie, gdyż ma to dla nich tę zaletę, że niszczyłyby nasz system sojuszków z Polską i z Małą Ententą. Obawiają się jednak Niemcy, że u nas ujawni się opór przeciw temu pod hasłem: nie możemy przecież wystawić Polski i Małej Ententy na lup najazdu wszech-niemieckiego. Wskutek tego starają się Niemcy dać nam dowód, że Polska może niczego się nie obawiać. Zresztą nie tai się zarazem, że przyszły pakt nieagresji niemiecko-polski nie będzie jednoznaczny z poręczeniem nienaruszalności obszaru, a wobec tego rzeczy najistotniejsze pozostaną w zawieszaniu.

Zrywając z biernością swego poprzednika, p. Zaleskiego, p. Beck zawsze przywiązywał szczególną wagę do największej swobody ruchów wobec nas. W tej chwili stara się wykazać, że Polska jest w stanie sama bronić swych interesów i że, jeśli pakt

czterech był ratyfikowany oraz jeśli by bezpośrednie rozmowy francusko-niemieckie dochodziły poważnie do skutku, Polska nie czekałaby na to, by została wydana na lup. Zdecydowałaby się w braku czego lepszego, wejść do Mitteleuropę niemieckiej. Spieszmy dodać, że ten zabieg Polski jest niebezpieczny w szczególności przez ujemne wrażenie, jakie może wyrzucić wśród opinii publicznej francuskiej.

Polska jest potężnie uzbrojona, może rzucić 40 dywizyj i 2000 samolotów, a Berlin odległy jest od jej granic tylko 125 kilometrów. Wskutek tego nie wchodzi w grę polskie w pierwszą część odwetowego planu Niemiec, od razu wykonana. Można zatem dać Polsce zapewnienie (oczywiście na pewien czas tylko) dobrej woli i prowadzić cienką grę przy pomocy mniej lub więcej półurzędowych agentów, jak p. Sieburg, ten dziennikarz niby opozycyjny, który w tej chwili znajduje się w Warszawie na rachunek pp. Hitlera i Goebbelsa.”

Aż obrzydzenie bierze

„Przegląd Codzienny” udaje niemądrego, jakoby nie wiedział, że, jeżeli poseł polski, jako członek komisji budżetowej parlamentu niemieckiego, podpisał w roku 1917 z całą komisją budżetową telegram na rzecz armii niemieckiej, był ze względu na los społeczeństwa w położeniu mniej więcej przymusowym, i że społeczeństwo ziem zachodnich tak, a nie inaczej sprawę pojmowało, będąc z głębi duszy, bezwzględnie antyniemieckie. Natomiast obrzydliwie większość dzisiejszego obozu „sanacyjnego” upadła się wobec Berlina z wolnej woli, z przekonania. Aż obrzydzenie bierze, wspominać te objawy upodlenia.

MIAST WIELKOPOLSKICH NIE DAMY

Lista Obozu Narodowego w Bydgoszczy ma numer 6

Główna komisja wyborcza na m. Bydgoszcz ustaliła ostatecznie numerację list kandydatów do rady miejskiej. Kolejne numery otrzymały:

- 1 — „sanacja”.
- 2 — B. B. S. dla okręgów VIII, IX i XII.
- 3 — P. P. S. dla okręgów V, IX, XI, XIII i XIV.
- 4 — Ch. D. i N. P. R.
- 5 — B. B. S. dla okręgów XIII i XIV.
- 6 — lista Obozu Narodowego dla wszystkich okręgów.
- 7 — Niemcy.
- 8 — B. B. S. dla okręgów V i XI.

Nadto osobną listę zgłosił t. zw. „Deutscher Arbeiterbund”. Ponieważ jednak lista ta wpłynęła do komisji wyborczej z dwudniowym opóźnieniem przeto uległa unieważnieniu.

Lista Obozu Narodowego, jak wynika z powyższego, otrzymała nr. 6, wobec czego wyborcy-narodowcy głosować będą w Bydgoszczy we wszystkich okręgach przygotowanymi przez komitet wyborczy Obozu Narodowego kartkami z cyfrą 6 i wydrukowanymi

pod tą cyfrą nazwiskami. Zresztą instrukcje, jak należy głosować, komitet Obozu Narodowego wyda w ulotkach, które otrzymywać będą wyborcy Polacy wraz z kartkami do głosowania od mężów zaufania komitetu.

Wśród zgłoszonych list zdaje się, że zupełnie widoków na zdobycie mandatu nie mają listy socjalistyczne: P. P. S.-u, wystawiającego listy swe tylko w pięciu okręgach oraz B. B. S.-u, czyli t. zw. Frakcji Rewolucyjnej, wystawione w siedmiu okręgach. Mało szans mają także zgłoszone dla wszystkich okręgów listy niemieckie.

Rozgrywka zatem wyborcza odbywać się będzie między listami nr. 1, 4 i 6. Kandydatów listy nr. 6 Obozu Narodowego podawaliśmy. W zestawieniu z kandydaturami listy „sanacyjnej” i bloku chadecko-empereowskiego kandydatury Obozu Narodowego przedstawiają się bardzo poważnie i powinny przyciągnąć głosy całego zdrowego społeczeństwa Bydgoszczy.

Narodowe Rogożno zawsze czujne

W minioną niedzielę odbyło się w sali hotelu Polskiego w Rogożnie przedwyborcze zebranie Obozu Narodowego. Zebranie przy tłumnym udziale członków Stronnictwa Narodowego, Zw. Mł. Nar., rolników z Rogożna i okolicy oraz licznie przybyłych sympatyków zgaił p. Pohl.

Po załatwieniu formalności wstępnych wygłosił przemówienie p. Müller, poddając omówieniu stronę prawną wyborów, poczem zabierali głos kolejno działacze narodowi pp. Henke i Górczak, oraz kandydat Obozu Narodowego p. Rymarkiewicz. Przemówienia referentów spotkały się z owacyjnym przyjęciem publiczności, która gorąco ich oklaskiwała.

Zebranie, odbyte w nader harmonijnym nastroju, zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. Okrzyki, wzniesione na cześć przywódców Obo-

zu Narodowego, świadczą o zwartym froncie narodowego Rogożna, które do wyborów idzie śmiało po zwycięstwo.

Czołowi kandydaci Obozu Narodowego, którymi są dla okręgu I p. Kozłowski Jan, dla okręgu II p. Rymarkiewicz Roman, dla okręgu III p. Świetlik Kazimierz — dają rekojmienie sumiennego wypełniania obowiązków radnych miasta.

Zgłoszone listy wyborcze otrzymały następujące numery: nr. 1 Narodowy Blok Gospodarczy („sanacja”), nr. 2 N. P. R., nr. 3 Oboz Narodowy, nr. 4 Niemcy.

Wszyscy Rogożnianie głosują na listę nr. 3 i jej kandydatów.

Ostatnie zebranie przedwyborcze odbył się w sobotę, 25 bm. o godz. 18 po poł. w sali hotelu Polskiego z udziałem posła Stronnictwa Narodowego p. Dzierżawskiego. (er)

Kobiety w Ostrowie za Obozem Narodowym

Staraniem Narodowej Organizacji Kobiet odbyło się dnia 21 bm. wieczorem wielkie publiczne zebranie kobiet celem omówienia wyborów do rady miejskiej. Sala Strzelnicy była wypełniona.

Zebranie zgaiła prezeska p. Topolnowa, a przewodniczył p. poseł Lasota. Gorące a piękne przemówienie, w którym określiła rolę kobiety w zbliżających się wyborach samorządowych, wygłosiła p. posełanka Balioka z Warsza-

wy. Przemówienie to znalazło silny odzew wśród słuchaczek, bo nagrodzono je burzą oklasków. Następnie p. poseł Lasota omówił sposób głosowania.

W dyskusji przemawiał p. Stawicki. Wśród entuzjastycznych okrzyków na cześć Obozu Narodowego i listy narodowej nr. 4 oraz postanki zamknięto zebranie odśpiewaniem „Roty” i hymnu Młodych. (m)

Żydzi w ofensywie na Śląsk

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Listopad 1918 roku zburzył daleko sięgające iluzje Żydów na temat ich roli w Polsce, ujarzmionej przez Austrię i Niemcy, ale arcyw nimb jeszcze pozostał i pokutował w duszach żydowskich. Żydzi nie wierzyli w Polskę i nienawidzili jej. Nadzieje ich zwróciły się w inną stronę — od wschodu groziła Polsce nawała, rozpętana przez młody jeszcze i dopiero nabierający rozmachu bolszewizm. I tu rachuby Żydów zawiodły, Polska wyrzuciła i tę próbę, a jej wynik nawet Żydzi uznali za pomyślnie przetrwany egzamin dojrzałości mocarstwowej.

Z tem zaaranżowaniem zbiegło się pierwsze powstanie śląskie, potem drugie, plebiscyt, wreszcie ostatnie powstanie, uwiecznione przyłączeniem wschodniej części Górnego Śląska do Macierzy.

Żydzi ostatecznie uwierzyli w Polskę i wykonali „volte face”. Godząc się z tym faktem, postanowili z tego „interesu” wyciągnąć dla siebie jak najwięcej korzyści. Przedewszystkiem zespolenie się z Polakami było niesłychanie ważne z zespoleniem się z Żydami. Żydzi przebywającej w jej granicach, największego skupienia żydostwa w obrębie jednego państwa. Marzec 1921 roku przyznał Żydom wszelkie prawa narówni z resztą obywateli, traktat o mniejszościach zapewnił im wyjątkowe traktowanie i prawne podstawy do korzystania z opieki i poparcia międzynarodowego żydostwa. Żydzi mogli teraz wyszukać wyjątkową koniunkturę, zaświtała im idea Judeo-Polski.

Międzynarodowe położenie Polski nie było jeszcze utrwalone, stosunki wewnętrzne nieskonsolidowane, nowe państwo przedstawiało jeszcze dla świata wielką niewiadomą. Żydzi mogli teraz ruszyć na podbój Polski, pewni, że jakkolwiek odruch samoobrony ze strony zagrożonego społeczeństwa polskiego interpretowany będzie przez świat jako objaw prześladowania i ucisku Żydów; że tak było w rzeczywistości wystarczy przypomnieć historię ambasadora Morgenthaua i innych, gdzie chodziło o urobienie opinii świata na dalszą metę, celem sparaliżowania z góry wszelkiej akcji obronnej narodu polskiego.

W rękach Żydów były już wschodnie, środkowe i południowe połacie kraju. Otwarta się droga na zachód, ale społeczeństwo wielkopolskie i pomorskie okazało się na początek zbyt odporne i wyrobione narodozo; kiedy więc stanął otworem Górny Śląsk, kraj wybitnie przemysłowy, z rozwiniętym życiem handlowym i gęstą ludnością o wysokim poziomie standardu życiowego, zaczęła się wędrówka do nowej ziemi obiecanej. W jaki sposób i w jakim stopniu owaładnęli Żydzi Górnym Śląskiem?

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniach kiszki grubej, owrzodzeniach, parciu na mocz, bólu w krzyżu, ucisku w piersiach, niepokoju serca, zawrotach głowy stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa** sprawia zawsze przyjemną ulgę a niekiedy i zupełnie wyleczenie. Tg 584.

Już przy przejściu Śląska rzucili się oni na wykupywanie za bzczen od emigrujących optantów niemieckich domów, sklepów, warsztatów, rozmaitych przedsiębiorstw i t. d., powiększając i rozszerzając swój stan posiadania przez okres inflacji markowej i częściowo złotowej w roku 1925. Coraz więcej przybywało żydowskich kupców, fabrykantów, pośredników, — solidarność żydowska nakazywała pierwej osiadłym sprowadzać dalszych, krewnych, powinowatych, przyjaciół, własnych fachowców i zaufanych pracowników.

Miejsca jeszcze nie brakowało, bo oszołomieni tubylcy ustępowali z placu nierównej walki konkurencyjnej. Kórej metody były im zupełnie nieznane, lecz zabójcze w skutkach. Pisaliśmy już o nich w tem miejscu i wspomnieliśmy, jak to nawet żydostwo z poza Śląska niszczy byt tutejszego kupiectwa. Dodamy do tego, że np. żydowski kupcy w Zagłębiu, w celu przyciągnięcia do siebie jak najwięcej odbiorców Ślązaków, zwracają im przy większych zakupach koszty podróży i udzielają różnych premii za stratę czasu na przejazd!...

Do najbardziej zażydżonych miast śląskich, prócz Bielska, należy stolica województwa — **Katowice**, będąca jed-

nocześnie centralną siedzibą większości zarządów górnośląskiego wielkiego przemysłu i finansjery bankowej. Pomijając już fakt, że prawie połowa wszystkich nieruchomości i większość najbardziej dochodowych przedsiębiorstw w rodzaju hoteli kawiarni, kin i największych magazynów — nie mówiąc już, rzecz prosta, o takich jak „Whole-Worth”, „TIC” itp. — jest w rękach żydowskich, trzeba przyznać, że wpływy żydowskie sięgają aż do tajników tutejszego bankownictwa i ciężkiego przemysłu, a nawet i prasy.

Po przejściu Górnego Śląska dał się odczuć wielki brak inteligencji polskiej dla potrzeb administracji państwowej, samorządowej, przemysłowej, sądownictwa, tudzież w wolnych zawodach itd. Ponieważ jednocześnie ze względu na specyficzny charakter językowy i narodowościowy pierwszych dziejów wojennego Śląska wymagana była i niezbędna znajomość języka niemieckiego, lukę tę trzeba było zastąpić siłami z innych dzielnic kraju. A że tylko Małopolska przed odzyskaniem niepodległości posiadała autonomię narodową i wyszkoloną polski (językowo) aparat administracyjny, sądowniczy, tudzież zastępy lu-

dzi wolnych zawodów, jak adwokatów, nauczycieli, urzędników wszelkiego rodzaju, — przeto największą rolę w akcji urządzania i spolszczenia Górnego Śląska odegrali Małopolanie.

Wiadome jest jednak, w jakim stopniu i jaki odsetek Żydów brał udział w życiu administracyjnym, społecznym, intelektualnym i gospodarczym tej dzielnicy. To też Górny Śląsk i tę właściwość przejął stamtąd i dlatego tytuł jest Żydom na różnego rodzaju stanowiskach i w wolnych zawodach na Górnym Śląsku. Żydzi małopolscy przynieśli też z sobą znajomość języka urzędowego c. k. monarchji i to im ułatwiło dostęp do tutejszego niemieckiego ciężkiego przemysłu, przy jednoczesnym akcentowaniu swoich sympatyj do niemieckich i odrębności narodowej od Polaków właściwych.

Wystarczy przyrzeć się działalności niektórych konserwów tutejszych, na czele których stoją Żydzi jawni i zakapturzeni tembardziej idący na rękę swym mocodawcom berlińskim, że najwięksi potencjaci przemysłowi w rodzaju Flicka, Friedländera czy Oppenheimera są również Żydami — niemieckimi czy austriackimi. Celuje w tem zwłaszcza jeden konserw, pośrednio dotknięty rewizją z czwartku 16 b m. gdzie wszystkie jako takie kierownicze stanowiska obsadzone są przez Żydom.

JOACHIM KORK.

Jeden powtarza drugiemu!

Przed trzema tygodniami opowiadał mi przyjaciel, że ostatnio wypadają mu bardzo znacznie włosy i że ma lupież. Ponieważ i mnie bardzo intensywnie wypadły włosy mogłem memu przyjacielowi służyć dobrą radą.

Poleciałem mu zwilżać codziennie skórę głowy preparatem biologicznym Trilysin, aby w ten sposób dostarczać skórze odpowiedniego materiału dla odbudowy komórek włosowych. Doświadczylem na samym sobie, że po kilku dniach stosowania płynu Trilysin nastąpiła poprawa, lupież znikł, wypadanie włosów zaczęło ustawać, a włosy poczęły na nowo odrastać.

Wczoraj otrzymałem od mego przyjaciela list, w którym dziękuje mi w serdecznych słowach za moją doskonałą radę. Trilysin rzeczywiście mu pomógł. Tg 585

Dr. J. K. Warszawa.

„Sukcesy” „jedyńki” w świetle faktów

Tutejsze organy B. B. głoszą na wszystkie strony, jakoby „jedyńka” „już zwyciężyła” w niektórych, nie liczących zresztą miasteczkach wielkopolskich, w których zgłoszono jakoby po jednej tylko liście kandydatów z przewagą zwolenników „sanacji”. Ze swej strony stwierdzamy, że sposób, w jaki pisma „sanacyjne” piszą o sytuacji wyborczej w tych miastach, jest częściowo dalszym ciągiem „bluffu” przedwyborczego, uprawianego na wielką skalę zwłaszcza przez „Dziennik Poznański”, częściowo zaś polega na zwykłych kłamstwach.

Ustalmy fakty. Na ogólną liczbę 119 miast w Wielkopolsce rozpisano wybory w 84 miastach. Nie rozpisano wogóle wyborów w 35 miastach, które mają być przekształcone na gminy wiejskie.

Z pomiędzy tych 84 miast w 70 Oboz Narodowy wystąpił z osobnymi listami; do miast tych należą m. i. Poznań, Bydgoszcz, Inowrocław, Gniezno, Leszno, Rawicz, Ostrów, Krotoszyn i wszystkie inne większe ośrodki miejskie.

W 13 małych miasteczkach doszło istotnie do wysunięcia mieszanych list chywatelskich, wobec czego w miasteczkach tych głosowanie się nie odbędzie. Cyfry jednak, podane przez prasę „sanacyjną”, a dotyczące podzia-

lu mandatów w tych miasteczkach, są zupełnie fałszywe.

Tak więc w Kostrzynie i Koźminie większość kandydatów na listach mieszanych stanowią zwolennicy Obozu Narodowego. Podobnie jest w Łobżenicy.

W Koronowie na liście mieszanej znajduje się 10 członków Obozu Narodowego na ogólną liczbę 16 mandatów.

Cyfry z Dolska i Książa, podane przez „Dziennik Pozn.” i „Przegląd Codz.” również nie odpowiadają rzeczywistości. Ścisłe dane ogłosimy po

zasięgnięciu bliższych informacji z tych miasteczek.

W paru miasteczkach „sanacja” ma istotnie przewagę na wspólnych listach. Jakiemi sposobami jednak do tego doszło, o tem dużo dałoby się powiedzieć. Dość wspomnieć, że przywódcy „sanacyjni” po rozpisaniu wyborów grozili, że miasteczka te zdegradowane zostaną do poziomu gmin wiejskich, o ile nie zostaną w nich wystawione wspólne listy mieszane z przewagą „sanacji”.

Wśród miast, w których, wedle relacji prasy „sanacyjnej” — zgłoszono tylko po jednej liście z przewagą zwolenników B. B. — znajdują się też mają Nowy Tomyśl i Solec Kujawski.

Otóż stwierdzić należy, że w Nowym Tomyślu listy Obozu Narodowego zostały unieważnione w tak niezwykłych warunkach, że będzie to przedmiotem specjalnej skargi. Tak wygląda tam sukces „jedyńki”.

W Solcu Kujawskim doszło do wycofania listy Obozu Narodowego okręgu II przez pełnomocnika tej listy w okolicznościach, które doprawdy obywateli „sanacyjnego” nie przynoszą zaszczytu. W okręgu I lista Obozu Narodowego została utrzymana.

Również to, co się stało w Wieleniu, rzuca osobliwe światło na „lojalność” „sanacji”. W kresowym tem miasteczku liderzy B. B. zwrócili się do Obozu Narodowego z propozycją wystawienia jednej listy, by zadokumentować wspólny front wobec Niemców. Przedstawiciele Obozu Narodowego, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo granicy niemieckiej, zgodzili się i ustalono wspólną listę, na której znalazło się 7 narodowców i 5 „sanatorów” (w razie głosowania wynik byłby zapewne dla „sanacji” znacznie gorszy). Już po zgłoszeniu tej wspólnej listy do komisji wyborczej „sanacja” złamała zawartą umowę i zgłosiła dwie dalsze listy swych zwolenników. W ten sposób dojdzie w Wieleniu do głosowania, przy czem „sanacja” liczy na to, że przez wysunięcie owych dwóch dalszych list uda się utracić jednego lub dwóch narodowców, umieszczonych na liście wspólnej.

Narodowe obywatelstwo Wielenia, które „sanacja” zapewniała, że będzie wysunięta jedna tylko wspólna lista, jest do głębi oburzone tą nielojalnością przedstawicieli B. B.

Tak się przedstawiają w świetle faktów „sukcesy” „jedyńki”, o których piszą „Dz. Pozn.” i „Przegląd Codzienny”.

Mieszkańcy 70 miast Wielkopolski dadzą w dniu 26 listopada zdecydowaną odprawę tym kłamstwom i machinacjom „sanacyjnym”, głosując ławą na listy Obozu Narodowego.

Hiszpanja — przedmieście Europy

Półwysp Iberyjski, oddalony od środka Europy i położony na krańcu kontynentu, oddzielony od głównego trzonu wysokim pasmem górskim Pirenejów, o charakterze płaskowzgórza wzniesionego przeciętnie 700 mtr. nad powierzchnią morza — może być z racji swego położenia nazwany przedmieściem Europy. Położenie odosobnione Hiszpanji czyniło z niej kraj, który nie ulegał przez długie wpływow politycznym i społecznym, idącym z centrum Europy. Hiszpanja rozwijała się na swój sposób niezależnie od biegu rzeczy i spraw na kontynencie, a przemiany w niej zachodzące nie wywierały z tej samej racji żadnego prawie wpływu na bieg rzeczy w Europie.

Zajmując obszar równy prawie Francji, liczy Hiszpanja tylko 24.6 miliona mieszkańców według ostatniego spisu ludności, co oznacza, iż na kilometr kwadratowy przypada 46.49 mieszkańców. Wzrost gęstości zaludnienia, aczkolwiek dzisiaj jeszcze słaby w porównaniu z innymi krajami europejskimi, jest widoczny. Od roku 1920 do r. 1930 powiększyła się ludność Hiszpanji o 2.260.705 osób. Największy przyrost wykazują oczywiście miasta przemysłowe, np. Barcelona, która w ciągu 10 lat zaznaczyła wzrost ludności cyfrą 300.000 osób, dalej Madryt, Bilbao, Walencja, Sevilla. Jak w południowej Francji, tak i w Hiszpanji ucieszcza ze wsi do miast daje się we znaki krajowi; w niektórych prowincjach północnych, Huesca, Soria gęstość zaludnienia spadła wskutek emigracji do miast tak dalece, że liczą tam obecnie zaledwie 15 do 17 mieszkańców na kilometr kwadratowy.

Specyficzne warunki bytu w Hi-

szpanji sprawiają, iż przyrost ludności jest tam duży i nie wykazuje tendencji do spadku. Przeciętna urodzina nie ulega prawie większym wahaniom; wynosiła ona 28, 29 proc. w 1931 r., 28,3 proc. w 1932 r. Ponieważ śmiertelność wynosiła 16,44 proc. (1932 r.), przeto pozostawała jeszcze duża nadwyżka urodzin nad zgonami. W r. 1932 przewyżka ta wynosiła 281.630 głów.

Nie biorąc udziału w wojnie 1914/18 r., mogła była Hiszpanja wyzyskać korzystną koniunkturę dla swego przemysłu, co wpłynęło znów na zahamowanie emigracji zamorskiej w kraju i oszczędziło ubytek około pół miliona ludzi, szukających corocznie zarobku i pracy w dalekich krajach południowej Ameryki.

Okres dobrej konjunktury wojennej i powojennej przeszedł, pozostawiając w Hiszpanji osad złotą i dobrobytu w miastach przeważnie, oraz wśród wielkiej własności ziemskiej. Gdy przyszedł odpływ, wylonili się trudności związane z przeważnie rolniczym jednak charakterem i strukturą kraju. Dyktatura Primo de Riveri nie mogła zaradzić temu stanowi rzeczy, który pogorszył się jeszcze wskutek kryzysu światowego. Przyszła wówczas rewolucja, monarchję zastąpiła republika, ale sytuacja gospodarcza nie uległa głębszej poprawie wskutek ogólnych warunków zarówno w kraju jak i na całym świecie. Po dłuższym okresie wewnętrznych fluktuacji i zmagania w obozach partji rządzących obecnie Hiszpanją, przyszło do wyborów do parlamentu, które dały większość partjom prawicowym wskutek wprowadzenia na arenę polityczną nowego żywiołu wyborczego — kobiet.

E. R.

WIADOMOŚCI POTO CZNE

KALENDARZYK

Środa, 22 listopada 1933.

Słońce: wschód 7,24 — zachód 15,53 —
długość dnia 8 godzin 29 min.

Księżyc: wschód 12,20 — zachód 20,59 —
przed pierwszą kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn. Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska minus 3 st. C. Pogodnie Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 760 mm — W ub. dobie temperatura na wyższą plus 2 st. C., najniższa minus 1 st. C.

Poziom wody w Warszawie według pomiarów Państwowego Zarządu Wodnego: dziś plus 0,24 m.

Kal. rzk.: Cecylja P. i M. — jutro Klemens P. i M.

Kal. słow.: Wszemila — jutro Miłoyoj.

Z POZNANIA

— * **Z targu**, Dnia 22 b. m. na placu Sapieżynskim placowano:

Za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,20—3,40 zł; 1 kg masła mleczarskiego 3,40—3,60 zł; 1 kg. twarogu 0,60—0,80 zł; za litr śmietany 1,40—1,60 zł; litr mleka pełnego 20—22 gr; mendel jaj 1,50—1,80 zł; wapnowanych 1,30 zł.

Za mięso: 1 kg słoniny świeżej 1,70—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,60—2,00 zł; woliwiny 1,40—1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; koziny 1,00—1,20 zł; skopowiny 1,30—1,60 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,50 do 3,00 zł; kaczką 2,00—3,50 zł; gęś 4,00 do 6,50 zł; para gołębi 1,00—1,20 zł; indyk 3,50 do 6,00 zł; perlicą 2,50—3,00 zł; królik 1,70 do 1,25 zł; zając 2,50—3,25 zł; para kur czat 2,00—3,20 zł; bażant 1,80—2,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6 do 8 groszy; 1 kilogram szpinaku 20 do 30 groszy; 1 pecezek pietruszki 10 groszy; 1 kg cebuli 20 gr; 1 kg bobu 40—50 gr; czeczka 2,00—3,20 zł; bażant 1,80—2,25 zł; 1 kilogram cebuli 20 gr; 1 kilogram fasoli 30—80 gr; 1 kilogram bobu 40—50 gr.

Za ryby: 1 kg szczupaka 2,20—2,40 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,20—2,40 zł; suma 2,60—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg białych ryb 0,60—1,20 zł; 1 kg sandacza 3,60—4,00 zł; 1 kg karasia 0,80 do 2,00 zł; 1 kg karpia 2,00—2,20 zł; z ryb śnięte placowano 40—60 gr mniej.

Za grzyby: 1 kg grzybów suszonych 6,40—8,00 zł.

Za owoce: 1 kg owoców suszonych 1,60—2,40 zł; 1 kg jabłek 0,20—1,00 zł; 1 kg borówek (brusznik) 1,00—1,20 zł; 1 kg gruszek 0,40—1,00 zł; 1 kg orzechów włoskich 2,40—3,00 zł; kaszkowców 2,00 zł.

Targ ożywny. Ceny bez znaczniejszych zmian. (hu)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **BARCIN**. (Sfingowany napad.) Nauczycielka p. Martyniakówna z Mamlicza wysłała ogrodowego Pieniaszka do Łabiszyna po odbiór pieniędzy. Następnego dnia zgłosił się ów posłaniec oświadczając nauczycielce p. M., że został w drodze przez nieznaną osobników napaśnięty i z pieniędzy ograbiony. Sprawa jednakże wydała się i niesumiennym posłańcem zaopiekowała się policja.

— (Dur brzuszny.) W rodzinie p. Marcina Safjana wybuchł dur brzuszny. przyczem jedna córka zmarła.

— (Kradzieże rowerów.) Rzeźnikowi p. Wolińskiemu z Mamlicza skradziono rower z przed składu p. Pielsarskiego; po wyjściu stwierdził p. W. brak roweru. — Skradziono również w Wapienne rower na szkodę robotnika Lewandowskiego.

— (Z życia żeńskiej Samopomocy.) Wzorem lat ubiegłych postanowiono i w tym roku urządzić gwiazdkę dla ubogich miasta. Przeznacza się na ten cel gotówkę, którą w dzień Wszystkich Świętych zebrano na cmentarzu. Urządzi się poza tem kwestę domową.

— * **BOJANOWO**. (Fiasko wiecu sanacyjnego) Szumnie zapowiadziany plakatami wiec przedwyborczy „sanacji” zawiodł kompletnie. Ani miejscowi mówcy ani przybyli z Warszawy poseł po za utartymi frazesami nie nowego nie powiedzieli. Nielicznych uczestników wyposzył do reszty cizakowiec p. Klemczak, na którego obietnicach robotnicy się poznali.

— (Wiec Obozu Narodowego.) Wielkim powodzeniem cieszył się wiec Obozu Narodowego, który przyczynił się w dużej mierze do ożywienia pracy na rzecz listy Obozu Narodowego. Trafne i rzeczowe wywody prezesa Str. Narodowego trafiły do serc zebranych i przekonały ich. że w dniu 26 listopada jedynie na listę Obozu Narodowego głosować należy.

— * **BUK**. (Kradzieże leśne.) Bieda i wzrastający kryzys gospodarczy przyczyniają się do licznych kradzieży drzewa w lasach, a nawet kółków do nowo posadzonych drzewek owocowych. Wokandy sądów przepelnion: są takimi sprawami M. i skazano w ubiegłą sobotę Michała Lisa z Opalenicy na 2 miesiące aresztu.

— (Święto młodzieży.) W ubiegłą niedzielę obchodzili S. M. P. w Boku swe roczne święto. Rano wszystkie stowarzyszenia parafialne udały się do kościoła farnego na uroczyste nabożeństwo, pod-

Zima się zbliża — wypadki się mnożą

W ostatnich dniach wydarzyło się kilka wypadków postrzelenia podczas kradzieży. Na szlaku kolejowym między Inowrocławiem a Janikowem postrzeliła obsługa towarowego pociągu węglowego robotnika Józefa Smolkę z Inowrocławia. Jakkolwiek poranienia były lekkie, Smolkę odstawiono do szpitala. Był on już kilkakrotnie karany za kradzieże węgla. Przypuszczają się, że i tym razem postrzelenie nastąpiło podczas kradzieży węgla.

Również w Inowrocławiu na dworcu tranzytowym postrzelono 16-letniego Stanisława Flinka z Inowrocławia. Postrzelenie nastąpiło w chwili, gdy chłopiec kradł węgiel z pociągu. Lekko poranionego przewieziono do szpitala.

Na szlaku kolejowym między Marzeninem a Czarniejewem w rowie przy torze kolejowym znaleziono ciężko rannego mieszkańca Marzenina Franciszka Górala. Nieprzytomnego przewieziono do szpitala. W dochodzeniach przeprowadzonych ustalono, że Góral podczas kradzieży węgla z wagonu przejeżdżającego pociągu skoczył

na most i odniósł bardzo ciężkie obrażenia.

Na moście kolejowym pod Mianowicami w powiecie kępińskim przejechał pociąg towarowy 25-letniego Idziego Gergola z Ligoty, odcinając mu obie nogi. Nieszczęśliwy jechał pociągiem „na gapę” i usiłował wyskoczyć w biegu z pociągu, przyczem wpadł pod koła, które odcięły mu obie nogi. Stan poranionego jest bardzo ciężki.

Podczas kradzieży leśnej gajowy majątności Strzeszyn w pow. poznańskim Marcin Śniatły, postrzelił mieszkańca Krzyżownik Romana Mańka. Poranionego przewieziono do szpitala. Również podczas kradzieży drzewa opałowego w lesie majątności Niemarzyn w pow. rawickim dzierżawca majątku postrzelił Annę Robakowską z Sarnowy. Lżej pokaleczoną pozostawiono w leczeniu domowym.

Jest to obfita kronika wypadków postrzelenia podczas kradzieży węgla kolejowego i drzewa na opał, tak wyborna w obliczu zbliżającej się zimy.

Ze sprawozdania dalej wynikało, że rabatu w tym roku wypłacać będzie 2 proc. na ogólną kwotę ca. 1000 zł. Na zakończenie sprawozdania kierownik filii Mogilno p. Dankowski podkreślił sukces sprzedaży czekolad i kawy. ze względu na niskie ceny nałożone przez Centralę, wykazując przytem, iż sprzedaje się w Mogilnie do 150 tabliczek czekolady tygodniowo, zaś kawy 55 funt. tygodniowo. Na zakończenie sprawozdania p. dyr. Fenikowski wygłosił referat p. t. „Znaczenie Spółdzielni spożywczej „Zgoda” w stosunku do obecnego kryzysu”. Referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem. Pod koniec zebrania wybrano 3 delegatów na walne zebranie Centrali w Inowrocławiu, które odbędzie się 10 grudnia, w osobach pp.: Dembczyńskiej, Balcerowicza i Pachurki z Mogilna.

— (Kradzież zboża.) W ubiegłym tygodniu w nocy nieznanymi sprawcami włamali się do śpichlerza p. Stojaczka w Wylatowie, skąd skradli 30 ctr. zboża, wtem ca. 20 ctr. żyta, 3 ctr. pszenicy i ca. 7 ctr. jęczmienia. Złodzieje byli w nocy, lecz dziwnie, że nie wtargnęli do składu, do którego wejście nie było zamknięte. — Energiczne dochodzenia policyjne w toku.

— (Z życia „Sokola.”) Ostatnio odbyło się w pobliskim Kwiciszewie miesięczne zebranie Tow. Gimn. „Sokol” na sali p. Drewsa, które zagal prezesa druż. Walerjan Nowacki. Następnie omawiano sprawę przedstawienia, które urządził się w dn. 26 bm. p. t. „Stryj Agapi”, komedia w 3 aktach. W dalszym ciągu zebrania ks. prob. Kubiński jako członek „Sokola” wygłosił doskonały referat o „15 rocznicy oswobodzenia Polski” którego wysłuchano w skupieniu i nagrodzono czcigodnego prelegenta oklaskami. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Rotę”.

— * **OSTRÓW**. (Zebranie rolnicze.) W piątek 24 bm o godz. 12,45 w hotelu Polonia odbędzie się zebranie Tow. Rolniczego Pleszewsko - Odolanowsko - Ostrowskiego, na którym wygłosi referat p. inż. Fr. Chedkowski na temat „Reorganizacja plodozmianów”.

— * **SMIGIEL**. (Osobiste.) Prezes Sądu Apelacyjnego mianował budowniczego p. Zbigniewa Łukowskiego rzeczoznawcą Sądu Okręgowego w Poznaniu.

— (Święto młodzieży.) 19 bm. obchodziła młodzież tutejszej parafii swe roczne święto, poprzedzone trzydniowym uroczystym wystawieniem Najśw. Sakramentu. Rano odbyło się uroczyste nabożeństwo z uczczeniem relikwii św. Stanisława Kostki, przesłanych z Rzymu. Wieczorem w sali Strzelnicy odbyła się akademja. Całość tego święta wypadła imponująco.

— * **SKOKI**. (Z życia Młodych Polek) W ub. tygodniu odbyło się zebranie Młodych Polek w sali ogniska. Obrady zagal prezesa p. Zofia Glinkiewiczówna. Następnie powitała nowego patrona Stow. ks. prob. Zamysłowski i p. dr. Foersterową. W komunikatach zarządu zabrał głos ks. prob. Zamysłowski i podał kilka praktycznych wskazówek na przyszłość.

— (Zebranie Spółdzielni „Zgoda.”) W ub. niedzielę odbyło się w południe w sali Domu Katolickiego zebranie propagandowe Spółdzielni „Zgoda”, filja Mogilno. Na zebranie to przybył przedstawiciel Centrali Spółdzielczej z Inowrocławia p. dyr. Fenikowski, który zagal zebranie przy udziale 55 osób. Sprawozdanie filji z Mogilna zdał kierownik p. Dankowski Karol, wykazując obroty za rok 1932-33 w sumie 155 000 zł, oraz że w roku sprawozdawczym przystąpiło 56 nowych członków, z czego wynika, że przystąpiło o 200 proc. więcej, niż w roku ubiegłym. „Zgoda” filja Mogilno liczy ogółem 176 członków.

na most i odniósł bardzo ciężkie obrażenia.

Na moście kolejowym pod Mianowicami w powiecie kępińskim przejechał pociąg towarowy 25-letniego Idziego Gergola z Ligoty, odcinając mu obie nogi. Nieszczęśliwy jechał pociągiem „na gapę” i usiłował wyskoczyć w biegu z pociągu, przyczem wpadł pod koła, które odcięły mu obie nogi. Stan poranionego jest bardzo ciężki.

Podczas kradzieży leśnej gajowy majątności Strzeszyn w pow. poznańskim Marcin Śniatły, postrzelił mieszkańca Krzyżownik Romana Mańka. Poranionego przewieziono do szpitala. Również podczas kradzieży drzewa opałowego w lesie majątności Niemarzyn w pow. rawickim dzierżawca majątku postrzelił Annę Robakowską z Sarnowy. Lżej pokaleczoną pozostawiono w leczeniu domowym.

Jest to obfita kronika wypadków postrzelenia podczas kradzieży węgla kolejowego i drzewa na opał, tak wyborna w obliczu zbliżającej się zimy.

Ze sprawozdania dalej wynikało, że rabatu w tym roku wypłacać będzie 2 proc. na ogólną kwotę ca. 1000 zł. Na zakończenie sprawozdania kierownik filji Mogilno p. Dankowski podkreślił sukces sprzedaży czekolad i kawy. ze względu na niskie ceny nałożone przez Centralę, wykazując przytem, iż sprzedaje się w Mogilnie do 150 tabliczek czekolady tygodniowo, zaś kawy 55 funt. tygodniowo. Na zakończenie sprawozdania p. dyr. Fenikowski wygłosił referat p. t. „Znaczenie Spółdzielni spożywczej „Zgoda” w stosunku do obecnego kryzysu”. Referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem. Pod koniec zebrania wybrano 3 delegatów na walne zebranie Centrali w Inowrocławiu, które odbędzie się 10 grudnia, w osobach pp.: Dembczyńskiej, Balcerowicza i Pachurki z Mogilna.

— (Kradzież zboża.) W ubiegłym tygodniu w nocy nieznanymi sprawcami włamali się do śpichlerza p. Stojaczka w Wylatowie, skąd skradli 30 ctr. zboża, wtem ca. 20 ctr. żyta, 3 ctr. pszenicy i ca. 7 ctr. jęczmienia. Złodzieje byli w nocy, lecz dziwnie, że nie wtargnęli do składu, do którego wejście nie było zamknięte. — Energiczne dochodzenia policyjne w toku.

— (Z życia „Sokola.”) Ostatnio odbyło się w pobliskim Kwiciszewie miesięczne zebranie Tow. Gimn. „Sokol” na sali p. Drewsa, które zagal prezesa druż. Walerjan Nowacki. Następnie omawiano sprawę przedstawienia, które urządził się w dn. 26 bm. p. t. „Stryj Agapi”, komedia w 3 aktach. W dalszym ciągu zebrania ks. prob. Kubiński jako członek „Sokola” wygłosił doskonały referat o „15 rocznicy oswobodzenia Polski” którego wysłuchano w skupieniu i nagrodzono czcigodnego prelegenta oklaskami. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Rotę”.

— * **OSTRÓW**. (Zebranie rolnicze.) W piątek 24 bm o godz. 12,45 w hotelu Polonia odbędzie się zebranie Tow. Rolniczego Pleszewsko - Odolanowsko - Ostrowskiego, na którym wygłosi referat p. inż. Fr. Chedkowski na temat „Reorganizacja plodozmianów”.

— * **SMIGIEL**. (Osobiste.) Prezes Sądu Apelacyjnego mianował budowniczego p. Zbigniewa Łukowskiego rzeczoznawcą Sądu Okręgowego w Poznaniu.

— (Święto młodzieży.) 19 bm. obchodziła młodzież tutejszej parafii swe roczne święto, poprzedzone trzydniowym uroczystym wystawieniem Najśw. Sakramentu. Rano odbyło się uroczyste nabożeństwo z uczczeniem relikwii św. Stanisława Kostki, przesłanych z Rzymu. Wieczorem w sali Strzelnicy odbyła się akademja. Całość tego święta wypadła imponująco.

— * **SKOKI**. (Z życia Młodych Polek) W ub. tygodniu odbyło się zebranie Młodych Polek w sali ogniska. Obrady zagal prezesa p. Zofia Glinkiewiczówna. Następnie powitała nowego patrona Stow. ks. prob. Zamysłowski i p. dr. Foersterową. W komunikatach zarządu zabrał głos ks. prob. Zamysłowski i podał kilka praktycznych wskazówek na przyszłość.

— (Zebranie Spółdzielni „Zgoda.”) W ub. niedzielę odbyło się w południe w sali Domu Katolickiego zebranie propagandowe Spółdzielni „Zgoda”, filja Mogilno. Na zebranie to przybył przedstawiciel Centrali Spółdzielczej z Inowrocławia p. dyr. Fenikowski, który zagal zebranie przy udziale 55 osób. Sprawozdanie filji z Mogilna zdał kierownik p. Dankowski Karol, wykazując obroty za rok 1932-33 w sumie 155 000 zł, oraz że w roku sprawozdawczym przystąpiło 56 nowych członków, z czego wynika, że przystąpiło o 200 proc. więcej, niż w roku ubiegłym. „Zgoda” filja Mogilno liczy ogółem 176 członków.

na most i odniósł bardzo ciężkie obrażenia.

Na moście kolejowym pod Mianowicami w powiecie kępińskim przejechał pociąg towarowy 25-letniego Idziego Gergola z Ligoty, odcinając mu obie nogi. Nieszczęśliwy jechał pociągiem „na gapę” i usiłował wyskoczyć w biegu z pociągu, przyczem wpadł pod koła, które odcięły mu obie nogi. Stan poranionego jest bardzo ciężki.

Podczas kradzieży leśnej gajowy majątności Strzeszyn w pow. poznańskim Marcin Śniatły, postrzelił mieszkańca Krzyżownik Romana Mańka. Poranionego przewieziono do szpitala. Również podczas kradzieży drzewa opałowego w lesie majątności Niemarzyn w pow. rawickim dzierżawca majątku postrzelił Annę Robakowską z Sarnowy. Lżej pokaleczoną pozostawiono w leczeniu domowym.

Jest to obfita kronika wypadków postrzelenia podczas kradzieży węgla kolejowego i drzewa na opał, tak wyborna w obliczu zbliżającej się zimy.

Ze sprawozdania dalej wynikało, że rabatu w tym roku wypłacać będzie 2 proc. na ogólną kwotę ca. 1000 zł. Na zakończenie sprawozdania kierownik filji Mogilno p. Dankowski podkreślił sukces sprzedaży czekolad i kawy. ze względu na niskie ceny nałożone przez Centralę, wykazując przytem, iż sprzedaje się w Mogilnie do 150 tabliczek czekolady tygodniowo, zaś kawy 55 funt. tygodniowo. Na zakończenie sprawozdania p. dyr. Fenikowski wygłosił referat p. t. „Znaczenie Spółdzielni spożywczej „Zgoda” w stosunku do obecnego kryzysu”. Referatu wysłuchano z wielkim zainteresowaniem. Pod koniec zebrania wybrano 3 delegatów na walne zebranie Centrali w Inowrocławiu, które odbędzie się 10 grudnia, w osobach pp.: Dembczyńskiej, Balcerowicza i Pachurki z Mogilna.

— (Kradzież zboża.) W ubiegłym tygodniu w nocy nieznanymi sprawcami włamali się do śpichlerza p. Stojaczka w Wylatowie, skąd skradli 30 ctr. zboża, wtem ca. 20 ctr. żyta, 3 ctr. pszenicy i ca. 7 ctr. jęczmienia. Złodzieje byli w nocy, lecz dziwnie, że nie wtargnęli do składu, do którego wejście nie było zamknięte. — Energiczne dochodzenia policyjne w toku.

— (Z życia „Sokola.”) Ostatnio odbyło się w pobliskim Kwiciszewie miesięczne zebranie Tow. Gimn. „Sokol” na sali p. Drewsa, które zagal prezesa druż. Walerjan Nowacki. Następnie omawiano sprawę przedstawienia, które urządził się w dn. 26 bm. p. t. „Stryj Agapi”, komedia w 3 aktach. W dalszym ciągu zebrania ks. prob. Kubiński jako członek „Sokola” wygłosił doskonały referat o „15 rocznicy oswobodzenia Polski” którego wysłuchano w skupieniu i nagrodzono czcigodnego prelegenta oklaskami. Na zakończenie odśpiewano wspólnie „Rotę”.

— * **OSTRÓW**. (Zebranie rolnicze.) W piątek 24 bm o godz. 12,45 w hotelu Polonia odbędzie się zebranie Tow. Rolniczego Pleszewsko - Odolanowsko - Ostrowskiego, na którym wygłosi referat p. inż. Fr. Chedkowski na temat „Reorganizacja plodozmianów”.

przeprowadziło ścisłą kontrolę, czy na sali niema osób postronnych lub nieznaną

— **Uroczystości święta młodzieży**, Uroczystości ku czci Św. Stanisława Kostki miały i w innych parafiach przebieg podobny do tego, jaki był w parafiach farnych i Św. Trójcy. SMP Naprzód przy parafii Serca Jezusowego poza zwykłym programem akademji, odegrało utwór sceniczny „Cud nad Wisłą”. W parafii Św. Wincentego a Paulo młodzież bielawska, zorganizowana w SMP Wolność, urządziła podniosłą akademję z przemówieniami swego prezesa p. Wiśnickiego oraz inż. Kłosa. Uzupełniły program produkcje orkiestrowe i sztuka teatralna pt. „Podsadny”. Na Szwederowie „Białe Orle” popisywały się deklamacjami i produkcjami wokalnemi, a wieczorem odegrały utwór sceniczny pt. „Walka o Kresy”.

— **Prof. Skalkowski w Bydgoszczy**. W nadchodzący czwartek 23 bm. o godz. 8 wiecz. w auli gimn. im. Kopernika prof. Uniwersytetu Poznańskiego dr. Adam Skalkowski, wygłosi odczyt pt. „Odsiecz Wiedeńska”.

— **Z Teatru Miejskiego**. Z dużym pietyzmem, w pięknej oprawie sceniczej pomysłu art. mal. Hawrylkiewicza wystawił nasz Teatr Miejski znany dramat Gabrieli Zapolskiej pt. „Tamten”. Reżyserją spoczywała w rękach subtelnej i wysoce kulturalnego reżysera Romana Niewiarowicza, który doskonale odtworzył rolę Kornilowa, Dzielnie sekundowali Niewiarowiczowi; Morozowiczowa w roli Wielhorskiej, Wilmowski (Strelkow), Konarski (Horn), Cybulski, Dowmunt, Cirin i cały dobrze zgrany zespół. „Tamten” w takim wykonaniu, jakie ujrzelismy na naszej scenie, powinien cieszyć się przez czas dłuższy dużym powodzeniem.

— **Nowy dyrektor Kasy Chorych**. Przybył do Bydgoszczy inż. Eugenjusz Karpiński, dotychczasowy dyrektor Kasy Chorych w Gnieźnie, który objął tutaj stanowisko po inż. Ludwiku Zawadzkim.

— **Utonął w Brdzie**. Zdarzył się w Bydgoszczy tragiczny wypadek utonięcia 34-letniego Jana Wesołowskiego, robotnika, holującego w górę kanału berlińkę. Gdy w pewnym miejscu jego towarzysze zatrzymali się dla odpoczynku, zły potem Wesołowski pochylił się nad wodą, aby obmyć twarz. Stracił on równowagę i wpadł do wody, a nie umiejąc pływać, wkrótce potem utonął. Towarzysze Wesołowskiego rzucili się na ratunek, wydobyli jednak z wody już tylko trupa, którego mimo zabiegów natychmiastowych nie udało się przywrócić do życia. Powodem śmierci — a newryzm serca.

— **W poszukiwaniu oszustów**. Komendantura P. P. zwraca się za naszem pośrednictwem do osób które nabyły w ostatnim czasie od osobników, podających się za urzędników policji, blankiety rozporządzeń policyjnych o porządku domowym, aby zechciały zgłosić się w wydziale śledczym P. P. (Jagiellońska 5, pokój 46) dla stwierdzenia tożsamości oszustów.

Cedula
Gieldy Zbożowej i Towarowej
w Bydgoszczy
w dniu 22. 11. 1933 r.
Warunek: handel hurt ład wag. dostawa bieżąca za 100 kg w złotych:
Ceny orientacyjne: otręby pszenne 9,75—10,25, otręby pszenne grube 10,25—10,75, ziemniaki jadalne 2,50—3,25, ziemniaki fabryczne za kg % 15½ gr
Reszta notowań bez zmiany.
Ogólne usposobienie spokojne.
Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 636 tonn pszenicy 184 tonn jęczmienia brow. 45 tonn, przem 152 tonny, siewnego 10 tonn, owsa 21 tonna maki żytniej 93 tonny, pszenne 51 tonna otrąb pszennych 14 tonn grochu Vikt. 15 tonn, polnego 13 tonn, peluszeki 33 tonny, seradeli 15 tonn.

Z POMORZA

— * **GRUDZIĄDZ**. (Więźniowie odpokutują za kradzież.) W nocy z 2 na 3 kwietnia rb. włamali się złodzieje do komory tutejszego sądu grodzkiego, z której wykradli przechowywane dowody rzeczowe jak rewolwery, noże walizki torbki, teczki itd. Dochodzenie naprowadziło na ślad sprawców którymi okazali się więźniowie: Dąbrowski i Bruskievicz. Obydwaj sprawcy zasądzeni zostali na 15 względnie 8 miesięcy więzienia. Oskarżeni o paserstwo w związku z kradzieżą Konrad Muzolf i Ludwika Majewska, oboje z Grudziądza, skazani zostali na 6 względnie 2 miesiące więzienia z zawieszeniem.

— (Budowa nowego kościoła.) Dekretem ks. biskupa Okoniewskiego wskreślona została parafia w Łankowicach, która po zburzeniu kościoła przez Szwedów przestała istnieć. Parafianie przystępują obecnie do wybudowania nowego kościoła i piebanji. Nabożeństwa odbywają się narazie w skromnym budynku gospodarczym majątności Zawda.

— (Uczczenie pamięci króla Jana III.) W związku z tegorocznym obchodem zwycięstwa pod Wiedniem, dyrektorka gimnazjum klasycznego wniosła prośbę do ministerstwa W R i O. P. o nadanie tej uczelni nazwy: Gimnazjum Króla Jana III Sobieskiego. Wniosek został przychylnie załatwiony.

Policja inowrocławska aresztowała międzynarodowego „szczura hotelowego”

Bona i nauczycielka z bogatą przeszłością

Z Inowrocławia donosi (flor): W tych dniach została aresztowana w Inowrocławiu 39-letnia Zofia Kitowska, z zawodu bona i nauczycielka, posiadająca bogatą przeszłość kryminalną.

Już w 17 roku życia została Kitowska ukarana przez sąd w Toruniu za kradzież biżuterji. Po odbyciu kary w więzieniu stała się zręczną międzynarodową złodziejką hotelową.

W ciągu 10-letniej swej działalności przestępczej była 21 razy karana. Ostatnio odbyła trzyletnią karę więzienia. W bieżącym roku dokonała licznych kradzieży w hotelach i pensjonatach w Ciechocinku, a wreszcie podczas gościnnych występów w Inowrocławiu została aresztowana. W mieszkaniu złodziejki znaleziono masę garderoby, bielizny i biżuterji.

Rewizje przeprowadzone u paserów w Inowrocławiu, Toruniu i Warszawie, doprowadziły do odebrania wiele skradzionych przedmiotów.

Kitowska dokonywała kradzieży bardzo zręcznie. Wchodziła do pensjonatu ubrana elegancko i brała z tablicy klucz od któregośkolwiek pokoju. Niezauważona przez nikogo, zamykała się na klucz, poczem pakowała rzeczy do kufra i wyrzucała przez okno, a sama spokojnie wychodziła z hotelu lub pensjonatu. Naturalnie znała ona

zwyczaje panujące już w upatrzonym do kradzieży hotelu, tak, że ani razu nie zdołano jej przychwycić na gorącym uczynku.

Niebezpieczną złodziejkę odstawiła policja do Warszawy, a władze śledcze są na tropie dalszych znacznych kradzieży. (Tel. wł.)

Krwawy spór dzierżawcy z gospodynią

zakończył się śmiercią dwojga osób

Z Gniezna donosi (br): W marcu rb. Bronisława Buchrymowa wydzierżawiła swe gospodarstwo w Niedźwiadach 70-letniemu Władysławowi Bykowskiemu. W międzyczasie Buchrymowa poznała dwudziestoparoletniego Chłodzińskiego, z którym 23 października rb. zawarła związek małżeński. Zamieszkałi oni wspólnie z Bykowskim w jednej chacie i od tam zaczęły się zatargi, kłótnie, a często nawet dochodziło do rękoczynów. 20 bm. na podwórzu za-

grody powstała krwawa tragedia, która pociągnęła za sobą dwa życia ludzkie.

W czasie sprzeczki 70-letni Bykowski strzelił do Chłodzińskiej, raniąc ją niebezpiecznie w lewą pierś powyżej serca. Poraz wtóry strzelił do nadbiegającego z pomocą Chłodzińskiego, raniąc go w prawą rękę, a następnie strzelił do siebie.

Chłodzińska i Bykowski zmarli w szpitalu.

Zuchwałę świętokradztwo

Z Łodzi donosi (z): Do kościoła parafji rzymsko-katolickiej w Rzgowie pod Łodzią włamali się nieznani sprawcy i dokonali kradzieży monstrancji oraz puszek z komunikantami.

Włamawcy przepilnowali kraty przy drzwiach wejściowych i dotawszy się do wnętrza kościoła, włamali szafkę, skąd wvdobylłi dwie monstran-

cje srebrne pozłacane, oraz także puszkę z komunikantami. Poza tem złodzieje rozbili pu-zki bla-zane z ofiarami, skąd skradli drobne kwoty w gotówce.

Łączna wartość skradzionego mienia obliczono na 1200 zł. Za zuchwałymi świętokradcami policja zarządziła energiczny pościg.

Żydzi komuniści

obrzucili policjanta kamieniami

Jak wyglądał w Łodzi obchód 15-lecia Sowietów

Z Łodzi donosi (z): 7 listopada 1932 r. z racji 15-lecia bolszewickiej rewolucji na ul. Piłsudskiego grupa młodzieży żydowskiej urządziła demonstracyjną pochód i przywódcą, jak ustalono później, Icek Slepun usiłował zawiesić sztandar komunistyczny. Gdy policjanci zatrzymali Slepuna, inni obrzucili kamieniami posterunkowych usiłując odbić aresztowanego. Zatrzy-

mano dwóch takich obrońców, tembar-dziej, że jeden posterunkowy został ranny kamieniem w głowę. Cała trójka zasiadła na ławie oskarżonych w sądzie okręgowym Łodzi.

Chaim Gelbart i Marjem Karliński skazani zostali każdy na półtora roku więzienia, a 15-letni Icek Slepun na zamknięcie na czas nieograniczony w zakładzie poprawczym.

Przez rzekę i pola

Kochliwy parobek usiłował zniewolić i zastrzelić 14-letnią dziewczynę

Z Łodzi donosi (z): Niezwykle przejęcie miała 14-letnia Wanda Wasiak mieszkanka wsi Osiny, powiatu brzezińskiego. Mimo młodego wieku jest dziewczyną rozwiniętą całkowicie. Do niej to zapalał miłością syn sąsiada 19-letni Klemens Ślusarek.

5 maja r. b. Ślusarek pod groźbą rewolweru zmusił Wasiakównę do udania się z nim do lasu. Tam zagroził jej śmiercią, a gdy na prośbę pozwolił się pomodlić, wykorzystata niemięt niewagi i umknęła. Ślusarek odzukał ją w zagrodzie sąsiadów. W międzyczasie przybył policjant Malczewski. Na widok policji Ślusarek rzucił się do ucieczki, przebrnął wbród rzekę, poczem oddał trzy strzały do policjanta. Malczewski zaopatrzył się w konia i Ślusarka dogonił na polach tuż pod wsią Osiny. Młodzieniec widząc, że nie ujdzie pogoni, strzelił do siebie i zranił się w skroń. Odebraną bronią

okazał się rewolwer nabity kulami przerobiony ze straszaka.

Ślusarka pociągnięto do odpowiedzialności za usiłowanie gwałtu i usiłowanie zabójstwa policjanta. Sąd okręgowy wydał wyrok, na mocy którego 19-letni Klemens Ślusarek skazany został na 3 miesiące więzienia.

Z ŁODZI

— **Ambasador Laroche zwiedza zakłady przemysłowe.** Bawiący drugi dzień w Łodzi ambasador Francji Laroche zwiedził w towarzystwie konsula francuskiego w Łodzi p. E. Saladina Zjednoczone Zakłady Przemysłowe K. Schjiblera i L. Grohmana. Objęty fabryczne zainponowały zwiedzającym, czemu wyraz dał ambasador Laroche, oświadczając szczerze, że we Francji niema podobnie ogromnych zakładów przemysłowych.

„Miły” bratanek

P. Wojciech Szymaś ze Studzieńca w pow. chodzieskim, przechodząc przez las swego brata Kazimierza, napotkał bratanka, robotnika Stefana Szymasia, którego zapytał, co porabia w lesie. W odpowiedzi na to Stefan Szymaś wymierzył do swego stryja z pistoletu. Pistolet jednak nie wypalił.

Podczas rewizji domowej u krewnego bratanka znaleziono pistolet nalożony strumem. Policja prowadziła przeciwko Stefanowi Szymasowi dochodzenia o usiłowane zabójstwo stryja. (kl.)

Sól bydlęca zamiast jadальной

Z Lidzbarku donosi (rs.): Główna swego czasu była w Lidzbarku i okolicy sprawa przerabiania w tamtejszej spółce handlowej „Zgoda” soli bydlęcej na jadalną. Epilog tej sprawy rozegrał się w tych dniach przed sądem okręgowym na sesji wyjazdowej. Na ławie oskarżonych zasiadł kierownik „Zgody”, p. J. Leczkowski. Na rozprawie sądowej robotnicy wymienionej firmy zeznali, że sól bydlęcą mielono na śrutownikach i puszczano ją jako jadalną w handel. W ten sposób przerobiono około 24.445 kg. soli bydlęcej. Oskarżony L. oświadczył, że o owych nadużyciach nic nie wiedział. Sąd, opierając się na zeznaniach świadków, nie dał wiary zaprzeczeniu oskarżonego i skazał go na 2 000 zł kary i koszty sądowe, uzasadniając stosunkowo niski wymiar kary tem, że Leczkowski nie był dotąd karany i cieszy się dobrą opinją.

Naczelnik więzienia defraudantem

Z Brodnicy donosi (rs.): Przed sądem okręgowym na sesji wyjazdowej w Brodnicy odpowiadał b. naczelnik więzienia w Brodnicy, Bazyli Szwed, Rusin urodzony w Kaminsku Pod., oskarżony o przywłaszczenie sobie z pieniędzy skarbowych 21.168 zł w gotówce oraz mniejszych kwot na szkodę osób prywatnych, ponadto o wystawienie fałszywych asygnat dla urzędu skarbowego i bezprawne przywłaszczenie sobie 1.700 zł na szkodę p. Dalezewskiego. Szwed skazany został na 8 lat więzienia i 20 000 zł grzywny. Wynik rozprawy sądowej, która trwała 4 dni, wywołał sensację wśród społeczeństwa miejscowego, które żywo komentuje sprawki pana naczelnika więzienia.

Wykopaliska archeologiczne

Z Łodzi donosi (z): Na terenie wsi Bilew, powiatu sieradzkiego wydobyli wieśniacy urny z kośćmi, których pochodzenie w czasie badań ustalono na III wiek przed Chrystusem.

Teren zabezpieczono albowiem wykopalisko ma miejsce na wzgórzu przypominającym wyglądem kurhany.

Aresztowanie przemysłowca

Z Łodzi donosi (z): W Łodzi aresztowany został Bernard Glass, współwłaściciel firmy Glass i S-ka. Aresztowanie nastąpiło na skutek ujawnionych na terenie kopalń w Zagłębiu Dąbrowskim oraz na terenie składu prowadzonego w Łodzi przez Glassa nadużyć na szkodę skarbu państwa.

Glass w porozumieniu z kopalniami, których był przedstawicielem, sprowadzał węgiel, bądź to bezpośrednio na zakłady przemysłowe, bądź też na nazwiska podstawionych trzecich osób, unikając opodatkowania zarówno siebie jak i właściwych odbiorców.

W ten sposób dorobił się majątku i wybudował kilka luksusowych domów w Łodzi. Straty sięgają milionowych sum. Spodziewana jest konfiskata majątku Glassa na pokrycie strat państwowych.

Poświęcenie nowego kościoła

Z Łodzi donosi (kp): Żelów, miasto pow. łaskiego, diecezji łódzkiej, powstało dzięki osiedleniu się w nim czeskich husytów, którzy w 17-tym wieku schronili się do Polski. W ślad za nimi poszły i inne sekty protestanckie, których dziś liczy Żelów 12. Jeżeli dodamy do tego Żydów, nieodłącznych mieszkańców naszych miasteczek, będziemy mieli obraz islotnie miasta mozaikowego.

Taki charakter miasteczka tłumaczy nam, dlaczego Żelów do ostatnich czasów stanowił w Polsce jeden z rzadkich wyjątków i nie posiadał świątyni katolickiej.

Z inicjatyw J. E. ks. biskupa dr W. Tymienieckiego postanowiono wzniesić świątynię katolicką w tej stolicy sekty protestanckich w Polsce. Powołano komitet budowlany, na czele którego stanął ks. prob. Grodkiewicz. Początkowo wzniesiono kaplicę drewnianą, przystępując równocześnie do budowy muranego kościoła.

W bieżącym miesiącu J. E. ks. biskup sufragan dr K. Tomczak dokonał poświęcenia parafialnego kościoła pod wezwaniem Małki Boskiej Częstochowskiej w Żelowie, który stanął w centrum miasta. W poświęceniu wzięły udział organizacje Akcji Katolickiej, stowarzyszenia społeczne oraz wielkie rzesze wiernych.

Rozprawy przy drzwiach zamkniętych

Sąd okręgowy w Poznaniu rozprawywał w śróde sprawę karną przeciwko Katarzynie Mazurek, Helenie Klapczyńskiej i Antoniemu Adamskiemu. Oskarżenia spowodowali roku ub. śmierć śp. Szymkowiakówny (Garnarska 5) przez zastosowanie niedozwolonych zabiegów spędzenia płodu. Sprawę odroczo do 6 grudnia celem uzupełnienia śledztwa i przesłuchania nowych świadków.

Za podobną zbrodnię odpowiadała przed tym samym sądem Kazimiera Drachowska z Naramowic, która spowodowała śmierć śp. K. Królowej (Za Bramką 5), zmarłej w szpitalu w kilka dni po przeprowadzeniu niedozwolonego zabiegu na zakażenie krwi. Sprawę tę również odroczo celem przesłuchania dalszych świadków.

Piontek Edmund z Ostrzeszowa, b. zawodowy plutonowy 3 pik. lotniczego w Ławicy odpowiadał za zbrodnię szpiegostwa na rzecz jednego z państw ościennych. Rozprawa odbywała się przy drzwiach zamkniętych. Sąd na wniosek prokuratora p. Elsnerowicza rozprawę odroczył do dnia 6 grudnia celem zasięgnięcia opinji ekspertów.

Tłum usiłował powiesić mordercę żony i szwagierki

Krwawy epilog sporu o gospodarstwo

Z Łodzi donosi (z): Wieś Karczewek pod Szadkiem była widownią krwawego mordu. We wsi tej zamieszkiwali małżonkowie 37-letni Antoni i 31-letnia Michalina Bendkowscy.

Ponieważ Bendkowski pił i awanturował się, żona wygoniła go z zagrody, która stanowiła jej osobisty majątek i pozostała sama wraz z 10-letnią siostrą Czesławą Lewandowską. Onegdaj wie-

czorem, gdy Bendkowska znajdowała się przy kolacji, z za okna padł strzał z fuzji, który trafił ją z tyłu w plecy i położył trupem na miejscu. Drugi wystrzał zranił śmiertelnie w głowę i klatkę piersiową Czesławę Lewandowską. Odgłos strzałów zaalarmował sąsiadów, którzy natychmiast ujęli się w pogoń za uciekającym sprawcą i przytrzymali go, mimo oporu. Był to Antoni Bend-

kowski. Wieśniacy, na widok trupa i rannej dziewczynki w przystępie gniewu zamierzali dokonać samosądu na zbrodniarzu i tylko dzięki interwencji policji, Bendkowski uniknął śmierci.

Morderce osadzono w więzieniu. Ranna Lewandowska przewieziono w stanie agonji do szpitala.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POZNAŃ NAUKOWY PRZY PRACY

JUTRO ZACZYNAJĄ SIĘ POWSZECHNE WYKŁADY UNIwersYTECKIE

Od jutrzejszej środy rozpoczyna się pierwszy cykl Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich, zorganizowanych, jak co roku, przez naszą Wszechnicę, pod kierunkiem prof. dr. Zygmunta Wojciechowskiego.

Wykłady są pomyślane w ten sposób, aby dawały przegląd zagadnień z różnych pól wiedzy, nie tworząc, w zasadzie, żadnych określonych seryj. Nie potrzebujemy przypominać, jak doniosłą rolę mają one w kulturze narodowej. Jest to jedyna w swoim rodzaju forma styczności między szerokimi rzeszami społeczeństwa, a nauką uniwersytecką. Ogromne zainteresowanie,

jakie okazywało nasze społeczeństwo Powszechnymi Wykładami w latach poprzednich, było świadectwem, iż znaczenie ich jest dobrze rozumiane. Należy się spodziewać że i w tym roku sukces będzie taki sam. W wydaniu porannym podaliśmy spis wykładów, które obejmie t. zw. „serja adventowa”. Tyczy się on tylko miasta Poznania. Poza tem zapowiedzianych jest kilkadziesiąt wykładów w kilkunastu innych miastach Wielkopolski i Pomorza.

Pracy popularyzatorskiej naszego uniwersytetu zasyłamy najszersze życzenia.

PRZYJACIELE ASTRONOMJI

Organizacja Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomji, o której donosiliśmy parokrotnie, przybrała kształt realny. Dnia 19 b. m. odbyło się w Uniwersytecie w Collegium Minus zebranie konstytucyjne Oddziału, zorganizowane przez dr. J. Pagaczewskiego, asystenta Obs. Astr., przy udziale delegata Zarządu Centralnego, przybyłego z Warszawy. Do tymczasowego Zarządu Oddz. Pozn. zostali wybrani jednogłośnie: prof. Józef Witkowski, dyr. Obs. Astr. jako prezes, oraz pp. dr. S. Andruszewski, mgr. F. Koebcke, inż. Z. Miklicki, dr. J. Pagaczewski, J. Sławski, E. Warmbierówna i W. Wójcikówna jako członkowie Zarządu.

W drugiej części posiedzenia inauguracyjnego p. mgr. Koebcke wygłosił pogadankę „O polskiej ekspedycji na zaćmienie słońca do Japonji w r. 1927” ilustrowaną odpowiednim filmem. Dzisiaj ma nowy oddział rozpocząć swą działalność wycieczką do Obserwatorium, która odbędzie się o godz. 18. Jednakowoż w razie pochmurnego nieba, zostanie przełożona na czwartek, wzgl. piątek.

Tymczasowa siedziba Oddziału Poznańskiego P. T. P. A. mieści się w Obserwatorium (Górczyn, ul. Słoneczna) i tam przyjmowane są zgłoszenia na członków. Kryzysowa wysokość składki (3 zł kwartalnie) niewątpliwie zapewni liczny napływ nowych członków z pośród osób interesujących się zjawiskami na niebie. Powstanie nowej placówki, mającej popularyzować wiedzę, witać z zadowoleniem i uznaniem, życząc, aby jej praca rozwijała się pomyślnie.

Z poznańskiej pracowni naukowej. Młody uczyony poznański, dr. Feliks Krawiec,

zajmuje się w „Wydawnictwie okręgowego Komitetu Ochrony Przyrody na Wielkopolskę i Pomorze” glazami narzutowymi, jakie się znajdują w Wielkopolsce. Jak wiadomo, w odległych czasach cały niż polski aż po Karpaty pokrywała olbrzymia czasza lodowa, która przywędrowała z dalekiej północy. Gdy klimat ocieplił się i lodowiec stopniał — wody z olbrzymich roztopów spłynęły jako „prazeki”, zaś na niżu pozostało mnóstwo przywleczonych przez lodowiec materiałów. Między niemi znalazły się glazy na rzutowe, nieraz znacznych rozmiarów. Są one godnymi ochrony zabytkami przyrodniczymi a do pierwszych zadań ich zachowania należy szczegółowa inwentaryzacja. Przed dwoma laty dr. F. Krawiec ogłosił drukiem spis tych glazów z północnego Pomorza, zaś niedawno wydał rozprawkę o glazach wielkopolskich. Opisano ich sześć: do niektórych przywiązane są ciekawe podania i legendy ludowe. Oprócz wymienionych, Wielkopolska posiada jeszcze prawie 10 razy tyle glazów należy je jednak odszukać co przedstawia nielada trudności. Autor zwraca się w swej pracy do ogółu aby mu nadesłano wiadomości o wszystkich większych glazach a Komitet Ochrony Przyrody (Słowackiego 4/6) prześle informatorom odpowiednio kwestionariusze. W taki sposób ogół przysłuży się nauce i idei ochrony przyrody.

J. Ml.

OBRAZY HISTORYKÓW

Posiedzenie naukowe odbędzie dzisiaj, we środę, poznański oddział Polskiego Towarzystwa Historycznego w Seminarjum Historycznym (Zarnek) o godz. 19-tej. X. prof. Józef Nowacki wygłosi odczyt p. t. „Opactwo Cystersów w Szpetalu i misja pruska biskupa Chrystjana”.

DZIESIĘĆ KILOMETRÓW ARCHITEKTURY

Warszawa, 20 listopada.

Ministerstwo Spraw Wojskowych urządziło w Warszawskim Kasynie Garnizonowym wystawę budownictwa wojskowego. Wystawę otwarto z okazji 15-lecia odzyskania niepodległości. Całość imponująca.

Ale najbardziej imponują cyfry, znacznie mniej fakty a prawie wcale... strona artystyczna tego dorobku.

Ostatecznie nie dziwilibyśmy się temu, pamiętając o t. zw. „stylu koszarowym”, który ma być synonimem szarej bezbarwności. Jednak, zwiędzając tę wystawę, trudno jest oprzeć się wrażeniu, że organizatorom chodziło o coś wręcz przeciwnego.

Możnaby przypuszczać, iż przewodnią myślą wystawy miało być podkreślenie ważnej misji kulturalnej, jaką w czasach pokojowych spełnia wojsko. Misja ta jest istotnie bardzo doniosła i nikt jej nie zaprzecza. Ale też dlatego nikt nigdy nie przeciwstawił się olbrzymim sumom, jakie rok rocznie pochłaniał budżet ministerstwa spraw wojskowych. Tak samo, jak większość obywateli bez szemrania płaciła podatek mieszkaniowy, na rzecz Funduszu Kwaterunku Wojskowego. To też nieuzasadnioną butą brzmiały w uszach zwiędzających słowa wydzierające się z tablic statystycznych, że tyle a tyle milionów złotych przebudowano, tyle metrów sześciennych budynków wzniesiono, że gdyby je ustawić szeregiem, to domy kwaterunku wojskowego wyciągnęłyby się sznurem dziesięciokilometrowej długości!

Dziesięć kilometrów architektury! To już coś! Niestety — nic.

Jeżeli wychodząc z tej wystawy cieszymy się, to właśnie dlatego, że te domy są rozrzucone, że nikomu nie przyszło na myśl ustawić je razem i dzięki temu, dopiero na wystawie gdy je zgrupowano do kupy, zobaczyliśmy, jak kierowano tą całą budową. Mówię, rzecz prosta, tylko o sprawach plastyki architektonicznej. Nie poruszam wcale tanioci, racjonalności i celowości tego budownictwa, bo nie rozporządzam ani miejscem, ani materiałem dla przeprowadzenia rzeczowej krytyki. Sądzę też, że gdyby organizatorom wystawy tylko na tej stronie wystawy zależało, to nie włożyliby tak wiele starania w udekorowanie salo- nów kasyna, ani nie przygotowałyby tylu imponujących rozmiarami perspektyw przedstawiających wykonane i zamierzone budowle.

Miliony, które pochłonęło to budownictwo, wplacił bezimienny podatnik. Czy wydatkowane je racjonalnie — oszczędzi zapewne kontrola państwowa. Natomiast dzisiaj, stawiamy na cenzurowanem kierownikom tej akcji, zapytując, czy zadanie, jakiego się podjęli, spełnili, idąc po myśli tych zadań, jakie wkładamy na wojskowość w stanie pokojowym?

Wojsko i służba wojskowa są tym kapitalnym młynem kultury, przez który musi przejść każdy zdrowy na ciele i umyśle mężczyzna pełnoletni. Dla jednych jest ono przytemperowaniem, dla innych podciągnięciem do pewnego poziomu, na jakim powinien się znajdować obywatel Rzeczypospolitej.

Otóż to: poziom. O to, jakim miałby być ten poziom, można się spierać, ale co do jednego, nie powinno być wątpliwości. Mianowicie: istotą wojska jest wartość organizacji, dyscyplina. Wie to każdy żołnierz, czy nim będzie generał, czy szeregowiec.

Tej wartości nie dostrzegamy w akcji budowlanej wojska. Oglądając ekspozycje wystawowe, odnosi się wrażenie, że cała akcja prowadzona jest od wypadku do wypadku, zaleźnie od tego, komu przypadnie rola „czynnika decydującego”. Toteż jedne gmachy buduje się w charakterze nowoczesnym, innym nadaje się mniej lub bardziej szczęśliwie „podebrany” koloryt lokalny, a jeszcze inne przybiera się w szatę „stylową”...

I teraz dalsze pytanie: Czy ta różnorodność jest uzasadniona? Bo może trzeba, dajmy na to, na Pomorzu utrzymać inny charakter budownictwa, niż na Polesiu?

Może. Ale czy np. przebudowując dawne cerkwie garnizonowe utrzymać w charakterze bizantyjsko-rosyjskim, trzeba koniecznie nadawać im smaczek stylu „Nikołajewskiego”?

Powiadamy: Ex oriente lux! I trzymamy się tego dosłownie. Kiedy Moskwa lansowała modernizm — zrobiliśmy wspaniały Instytut Wychowa-

nia Fizycznego na Bielanach w charakterze nowoczesnym. Ale kiedy z Moskwy przypłynęły hasła „klasycyzm” jako ostatnia (jeszcze ciepła, nowinka momentalnie zmieniamy front i też robimy klasycyzm. No i oczywiście przez przekorę (bo chyba innych powodów nie ma) robimy klasycyzm. Nikołajewski.

Gdybyśmy chcieli porównać rozmach naszego budownictwa wojskowego z innym ruchem tego rodzaju to nie roszcząc tak śmiałych ambicji, jakimi kierują się współcześni Amerykanie. Włosi, Rosjanie lub Niemcy — chcący dorównać starożytnym — moglibyśmy, bez obawy (pod względem ilościowym) zestawić to dzieło z dorobkiem Medyceuszów lub Ludwika-Słońca!

Leć uczyniwszy takie zestawienie, natychmiast musimy zmiłknąć zażenowani. Bo poza ilościowym — o żadnym innym marzyć nie możemy. Z jednej strony bowiem, dostrzegamy ruch świadomie skupiony w określonym kierunku z drugiej zaś... Jedno tylko może przypomina ustrój feudalny: łaskawość, z jaką dobrotliwy książę przynyma oko na błędy swoich faworytów!

Wojsko budowało pięćnaście lat. Nieszcześnie ZUPY zaledwie lat kilka. Kwaterunek wojskowy miał i ma pięniędzy wbród. ZUPY borykały się ciągle z niedostatkiem środków pieniężnych. Dzisiaj, na kongresach międzynarodowych z wielkim zainteresowaniem śledzi się dorobek ZUPY podobnie jak i prywatnego budownictwa społecznego (exemplum: Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa na kongresie du Comité International des Realisations des Projets Architecturaux). Nie trzeba być nazbyt bystrym obserwatorem, ażeby dostrzec, iż to wszystko, co jest naprawdę dobrego w dorobku architektonicznym Funduszu Kwaterunku Wojskowego, jest... oprawionym w złote ramki kuponem odciętym od akcji tych grupowań architektonicznych, które stworzyły podwalinę pod dorobek ZUPY.

Ktoś mi może powiedzieć: to przecież nie szkodzi jeżeli oparto się na dobrych wzorach! Naturalnie, że nie szkodzi. Tylko, nie trzeba było łączyć od siebie nikolajewskich aksebantów... C'est du trop!

Dr. Lech Niemojewski.

*) Marsylja — Ateny 1933.

ŻYCIE KULTURALNE

MUZYKA

Prof. Z. Lisicki w Warszawie. Towarzystwo Przyjaciół Muzyki Dawnej, które urządza w Warszawie poważne imprezy koncertowe w sali Konserwatorium zaprosiło profesora naszego Konserwatorium Państwowego, Zygmunta Lisickiego, na recital fortepianowy. Prof. Lisicki wyznaczył termin na dzień 20 listopada, a wykonał trzy sonaty: Chopina b-moll (z marszem żalobnym), Schumanna fis-moll, oraz Beethovena „Appassionatę”.

Marja Kurenko w Europie. Słynna śpiewaczka rosyjska, która od r. 1923 śpiewa w Europie, a szczególnie często w Ameryce wróciła obecnie z Nowego Świata na krótki pobyt do Europy. P. Kurenko jest sopranem koloraturowo-lirycznym. Jedną z jej świetnych partij jest Rozyna w „Cyryliku sewilskim”. W Ameryce w ostatnich sezonach wystąpiła z przeszło 300 recitalami śpiewackimi, niezależnie od występów operowych np. w Chicago, gdzie obok partij włoskich wykonywała też role główne w operach Massenet, Czajkowskiego i Rimskiego-Korsakowa.

CO USŁYSZYMY JUTRO W TEATRZE WIELKIM?

Drugi koncert symfoniczny za listopad odbędzie się w teatrze Wielkim jutro, jak zwykle o godz. 20. Na programie znajduje się po raz pierwszy w Poznaniu symfonia e-moll Rachmaninowa. Z dzieł muzyki polskiej będzie wykonany utwór symfoniczny Różyckiego „Mona Liza”. Dyrygować będzie p. Tadeusz Mazurkiewicz z Warszawy. Solistką jest świetna skrzypczka Irena Dubiska, która odegra z orkiestrą koncert Czajkowskiego.

TEATR

Prapremjera Shawa w Warszawie. Pięszą nam z Warszawy: Teatr Polski ma od kilku lat „serwitut prapremjery” na nowych sztukach Bernarda Shawa. Są one wystawiane w Warszawie przed premierą angielską i powodują przybycie na premierę polską dziennikarzy angielskich i amerykańskich. Obecnie teatr Polski przystąpił do prób z najnowszej sztuki Shawa p. t. „Nad przepaścią”. W Londynie będzie ona wystawiona dopiero po inscenizacji polskiej.

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Wici” o bajkach Kędzierskiego. W ostatnim numerze „Wici Wielkopolskich” zajmują się obszernie bajkami Cz. Kędzierskiego p. Zofja Beilmannówna-Poczbutowa. Autorce idzie przedewszystkiem o oczyszczający proceder, jakiemu tyle popularny „Wujcio Czesio” poddał niekształcone przez propagandę germanizatorską baśni i klechdy wielkopolskiego regionu. W obszernym wywodzie demonstruje na przykładach tę pracę Kędzierskiego, wykazując, że skreśla on wszelkie naloży niemieckie, zaczerpnięte np. z bajek Grimma, a pozostawia tylko istotną, polską treść tych pięknych podań. „Stworzył więc Kędzierski prawdziwie wielkopolską baśń regionalną” — konkluduje p. Poczbutowa, podnosząc piękną literacką formę bajek Kędzierskiego. (In)

• OCHRONA ZABYTKÓW

Dziela Słosza w Warszawie. Piszą nam z Warszawy (tw): W roku rocznicy Wita Słosza warto przypomnieć, że nie tylko Kraków posiada jego dzieła — chociaż ma niewątpliwie najwspanialsze, t. j. Oltarz Marjański. Warszawa ma w katedrze krucyfiks. sprowadzony z Norymbergi około r. 1520 przez W. Baryczkę, zaś w kościele św. Marcjana znajduje się Matka Boska, oparta o księżyc a mająca po bokach postaci św. Erazma i św. Iwona.

LITERATURA

Konkurs na wiersz o książce. Jak już donosiliśmy pokrótce, sekcja literacka Komitetu Wojewódzkiego urządzającego w Poznaniu Tydzień Książki Polskiej (26 listopada — 3 grudnia) rozpisała konkurs na najcenniejszy wiersz o książce. Nagród jest dwie: pierwsza (ufundowana przez wojewodę Raczyńskiego) w kwocie 100 złotych, oraz druga złotych pięćdziesiąt. Wiersz musi być oryginalny i nigdzie przedtem niedrukowany. Jury stanowią pp.: prof. U. P. dr. Tadeusz Grabowski, dr. Jerzy Koller i red. Koreywo. Prace konkursowe należy nadsyłać na ręce prof. Grabowskiego (Uniwersytet, Zamk) zapieczętowane z kopertą, mieszczącą nazwisko autora i zaopatrzoną w godło, znajdujące się także na wierszu. Ostatni termin nadsyłania utworów: 30 listopada.

„Głos”. Nr 3. Treść: Ks. Józef Pradziński: „Naprzód”. — M. Suchocki: „U źródeł narodowego radykalizmu”. — Mgr H. Borodeński: „Czystość rasy germańskiej”. — Z. Grzymałowska: „Z siebie pięknej duszy ludzkiej”. — Dr. J. Zdzitowiecki: „Co się dzieje w Rosji?”. — A. Vandzurska: „Do nowoczesnych kobiet”. — F. Bectński: „Dola”. — Zetha: „Dramat Akademji Smorgońskiej i Wysp Solowieckich”. — K. Owicz: „Bankructwo programu asymilacyjnego”. — Ar. I.: „Chłop potega jest i basta!”. — B. Merlo: „W holdzi Wielkiemu Duchowi”. — Z. Sznajder: „Głód”. — Głos Regionalny. — Głos Akademicki. —

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Uprzemysłowienie — warunkiem rozwoju Gdyni

Walka, wypowiedziana Gdyni przez porty niemieckie i Tryjest, kryje w sobie duże niebezpieczeństwo dla przyszłego rozwoju portu gdynińskiego. Nadto, jak wywodzi p. Józef Kawczyński w ostatnim (30-tym) numerze „Biuletynu Informacyjnego Izby P.-H. w Gdyni”, również ostatnia umowa polsko-gdańska wywołała poważne osłabienie naszej polityki pro-gdynińskiej. W tych warunkach niezbędnie konieczną dla sprżętu okrętowego; 3. odlewnie, fabryki maszyn i farb okrętowych.

Gdynia, jako miasto portowe, ma specjalne warunki do zogniskowania następujących rodzajów przemysłu:

A. Grupa przemysłu budowy okrętów obejmuje 1. stocznice dla budowy nowych okrętów oraz stocznice dla budowy łodzi, motorówek i kutrów; doki; 2. przedsiębiorstwa uboczne, jak kuźnie i stolarnie okrętowe, przedsiębiorstwa instalacyjne, modelarnie, tokarnie, wytwórnie płótna żaglowego i sprzętu okrętowego; 3. odlewnie, fabryki maszyn i farb okrętowych.

B. Przemysł, na eksport i import produkujący z surowców krajowych, morskich i zamorskich: 1. przemysł spożywczy: luszczarnie ryżu, młyny zbożowe, wytwórnie wódek eksportowych, piwa eksportowego, konserw mięsnych, owocowych, warzywnych i mlecznych, przemysł rybny, 2. fabryki chemiczne dla przetworów i preparatów spirytusowych oraz wytwórnie eksportowych artykułów kosmetycznych, 3. olejarnie dla wytłaczania olejów roślinnych i przetwórnictwo olejów mineralnych.

C. T. zw. przemysł handlowy, mianowicie: 1. palarnie kawy, 2. sortownie towarów kolonialnych i drogerijnych, 3. sortownie, suszarnie i oczyszczalnie owoców, 4. przetwórnictwo jeli, 5. przedsiębiorstwa dla sortowania i cięcia złomu żelaza oraz rozbiórki starych okrętów.

Powyżej wyliczone przemysły stanowiąc podstawę dla całego szeregu pomocniczych przedsiębiorstw fabrycznych, jak np. fabryki beczek, skrzyń, kartonów itd.

Jak widzimy, w Gdyni istnieje duże, odłogiem po części leżące pole dla przemysłu. Pionierzy przemysłu portowego korzystają z uwolnienia od państwowych podatków przemysłowego i dochodowego. Nadto czynione są starania o dalsze udogodnienia dla nowopowstających fabryk.

Są i pewne trudności, które należałoby zawczasu zwalczyć. Zagadnienie uprzemysłowienia portu łączy się ze sprawą terenową. Port, w obecnych ramach jego rozbudowy, nie posiada potrzebnych dla przemysłu terenów. Należy je zatem przygotować. Nadto należy liczyć się z faktem istnienia pewnych rodzajów przemysłu portowego w głębi kraju; tutaj trzeba by rozważyć celowość powołania do życia odnośnych placówek portowych. Nie ulega wątpliwości, że fabryka portowa powinna — conajmniej w pierwszej fazie swego istnienia — pracować w warunkach uprzywilejowanych, to znaczy być — o ile możliwości — nieskrepowana konkurencją z głębi kraju.

Temniemniej: w Gdyni jest jeszcze sporo do zrobienia. Byłoby rzeczą pożądaną, aby temi możliwościami zainteresowali się w pierwszej linii Wielkopole i Pomorzanie. Gdynia bowiem leży... w Polsce Zachodniej!

Z WYDAWNICTWA

(w) Statystyka Skarbowa. Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego ukazał się zeszyt 19-ty Statystyki Polskiej Serji „B” p. t. „Statystyka Skarbowa”. Zeszyt zawiera aktualny materiał informacyjny, dotyczący długów Państwa wydatków i dochodów budżetowych, wyników finansowych eksploatacji przedsiębiorstw i monopolu państwowych oraz wymiaru i poboru ważniejszych podatków.

Krótkie informacje gospodarcze

— Przystąpiono do eksploatacji nowo-wybudowanej linii kolejowej Nowosibirsk — Leninsk (Syberja zachodnia). Na linii tej ma kursować 12 par pociągów dziennie.

— W miejscowości Casola Lunigiana odnaleziono nowe bogate pokłady marmuru kolorowego oraz t. zw. posagowego, nie posiadającego żadnych szkodliwych

KRONIKA GOSPODARCZA

O ROZKŁOŻENIE ZALEGŁOŚCI ROLNICZYCH W UBEZPIECZENIACH NA RATY

Zaległości rolnictwa Wielkopolski i Pomorza w instytucjach ubezpieczeń społecznych, jak kasy chorych, Ubezpieczalnia Krajowa, ZUPU i Zakład Ubezpieczeń od wypadków w rolnictwie, wynoszą, jak wiadomo, ca 14 milj. zł. Łącznie z tem rolnictwo wielkopolsko-pomorskie wysuwa postulat rozłożenia tych zaległości na długoletnie i niskoprocentowe raty. Rozmowy w tej sprawie między czynnikami rządowymi, a organizacjami rolniczymi ciągną się już od czerwca rb., jak dotychczas, bez ostatecznych rezultatów, organizacje rolnicze bowiem stanęły na stanowisku, że ustalenie terminu 1 października 1931 r. jako terminu, do którego niezapłacone składki rozłożono w myśl uchwały komitetu ekonomicznego rady ministrów z połowy lipca rb., nie da większej ulgi rolnictwu, gdyż, jak wykazują dane statystyczne, tempo narastania zaległości w instytucjach ubezpieczeń społecznych było najśmielsze w miarę pogłębiania się kryzysu w drugiej połowie r. 1931, 1932 i 1933 r. przy-

jęcie zaś terminu 1. 10. 1931 r. byłoby pogorszeniem nawet obecnie istniejącego stanu rzeczy, szczególnie w kasach chorych, co do których obowiązywał okólnik ministra pracy i opieki społecznej, uznający za zaległości rolnicze niezapłacone składki per 1. 1. 1931.

Jak dowiaduje się Agencja „Zachód” w sprawie zaległości rolniczych w instytucjach ubezpieczeń społecznych ma wyjść zarządzenie ministerstwa opieki społecznej, regulujące tę sprawę do chwili zatwierdzenia jej przez ciała ustawodawcze. Ponieważ jednak z przyczyn bliżej nieznanych rozporządzenie to dotychczas nie ukazało się, w sferach rolniczych daje obserwować się pewien niepokój, ze względu na to że nieregulowany stan rzeczy powoduje liczne konflikty z władzami egzekucyjnymi i zakładami ubezpieczeń. W imię dobra rolnictwa jak i skarbu państwa należałoby życzyć sobie jaknajprędzszego wydania zarządzenia. (AZ)

W 1933 HUTNICTWO MIAŁO LEPSZĄ KONJUNKTURĘ

Jak donosi Związek Polskich Hut Żelaza, wytwórczość hutnicza w miesiącu październiku w porównaniu z wrześniem rb. zmniejszyła się w stalowniach i walcowniach, natomiast nieznacznie wzrosła w dziale wielkich pieców oraz w rurkowniach. Również zmniejszył się zbyt wyrobów walcowanych w kraju (o 12,88 proc.) i zagranicę (o 25,89 proc.)

	styczeń-październik 1933 r.		Wzrost w stosunku do 10 mies. 1932 r.	
	w tonnach	w proc.	w tonnach	w proc.
surówka	259.005	65,13	102.415	65,13
stal	699.918	60,02	262.533	60,02
wytw. walcown.	483.386	58,40	178.215	58,40

Eksport w r. 1933 kształtuje się znacznie pomyślniej niż w r. 1932. W pierwszych 10 miesiącach roku b. wywieziono 196 553 t. wyrobów walcownianych i dalszej obróbki wobec 89.947 t. w tym samym okresie r. 1932 oraz 19.099 t. rur wobec 14.226 t. w 10 miesiącach r. ub.

PODATKI I OPŁATY

(p) 10 proc. dodatek do podatku przemysłowego, wprowadzony rozporządzeniem z dnia 27 października (Dziennik Ustaw nr. 84, poz. 612), należy pobierać w przedsiębiorstwach opłacających scalony podatek przemysłowy (cukrownie, cementownie) od podatku obliczonego według 2 proc. stawki. Do pozostałej kwoty scalonego podatku opłacanego przez wspomniane przedsiębiorstwa 10 proc. dodatku pobierać nie należy. Powyższe zasady ustalone zostały okólnikiem ministerstwa skarbu z dnia 14 listopada 1933 r. Nr. D. V 49432/433.

(p) Wnioski o przymusowe ściąganie należności Funduszu Pracy nadsyłane urzędem skarbowym przez instytucje zastępcze (zarządy miast, kasy chorych, Fundusz Bezrobocia) winny być w myśl okólnika min. skarbu Nr. D. V 46702, natychmiast zatwierdzone, a kwoty ściągane przelane do kas instytucji zastępczych. W wypadkach kierowania egzekucji do płatników, posiadających zaległości z kilku tytułów, przy ściąganiu pewnej kwoty winien być przeprowadzony stosunkowy podział ściąganej kwoty. (b)

Z KRAJU

(k) Przeciw podnoszeniu cen z uwagi na nową taryfę celną. W nowej taryfie celniej obowiązującej od 11 października br. stawki celne na wyroby przemysłowe są naogół wyższe niż w taryfie poprzedniej, o ile nie zostały już obniżone w nowych traktatach handlowych z Austrią, Belgią i Szwecją lub też nie zanoszą się na zniżkę konwencyjną w prowadzonych obecnie rokowaniach o rewizję traktatów handlowych z Francją, Holandją, Czechami, itp. Ministerstwo przemysłu i handlu zwróciło się z listem do organizacji przemysłowych, wyrażając swój pogląd w tym kierunku, że podwyższone stawki celne nie powinny być wyszyskane jednostronnie dla podniesienia obecnej ceny wewnętrznej wyrobów krajowych. Ministerstwo zaznaczyło z naciskiem, że w razie ujawnienia wyższych cen jakiegokolwiek wyrobu w związku z wprowadzeniem nowej taryfy celniej, wystąpi ministerstwo niezwłocznie z inicjatywą co do wprowadzenia na ten wyrob odpowiedniej ulgi celniej, conajmniej odpowiadającej różnicy pomiędzy dawną a nową stawką celną.

(k) Rolnictwo, a kasy chorych. Łącznie z wyeliminowaniem rolnictwa z obowiązku ubezpieczeń w kasach chorych z 1. 11. 1933 r. Agencja „Zachód” informuje, że na terenie Wielkopolski i Pomorza ubezpieczeni pracownicy rolnictwa i zawodów pokrewnych (z wyjątkiem kilku kas wielkomiejskich) stanowili prawie 70 proc. ogólnej liczby ubezpieczonych w kasach.

(k) Całkowita spłata pożyczek Ziemstwa Kredytowego na majątkach w Niemczech.

niewo wzrosła.

Wytwórczość w dziesięciu pierwszych miesiącach rb. w porównaniu z takim samym okresem r. ub. wykazuje znaczny wzrost — głównie wskutek zamówień interwencyjnych rządu, jak również wykonywania zamówień sowieckich, brazylijskich i holenderskich. Wytwórczość w wymienionym okresie liczbowo przedstawiała się następująco:

	Wzrost w stosunku do 10 mies. 1932 r.	
	w tonnach	w proc.
102.415	65,13	
262.533	60,02	
178.215	58,40	

W końcu miesiąca sprawozdawczego zatrudnionych było w polskich hutach żelaznych ogółem 29 014 robotników, czyli o 595 osób więcej niż w końcu września rb., a o 1 577 więcej niż w końcu października 1932 r.

Pożyczki Pozn. Ziemstwa Kredytowego, ciężące na majątkach położonych w Niemczech zostały już całkowicie spłacone a sumy stańd uzyskane w listach zastawowych i w gotówce, rozdziela się zgodnie z układem waloracyjnym między właścicieli 4 proc. listów zastawnych w ten sposób, że na każde 100 zł nominalnej wartości przypada dopłata 2,25 proc. w listach i 0,69 proc. w gotówce. (AZ)

(k) Organizacja szkolnictwa zawodowego. Opiniując projekt rozporządzenia o organizacji szkolnictwa zawodowego, poznańska izba p. h. odniosła się do projektowanej przez rząd reformy z całym uznaniem. Przyczyni się ona niewątpliwie do odciągnięcia młodzieży od studiów uniwersyteckich i podniesie w oczach społeczeństwa wykształcenie praktyczne, przygotowujące młodzież do wykonywania zawodu. Z tego punktu widzenia jako słuszne należy uznać oznaczenie szkół zawodowych mianem gimnazjów i liceów. (AZ)

(k) Wykończenie nowego magazynu „aukcji owocowych” w Gdyni. Dnia 18. b. m. został wykończony magazyn „Aukcji Owocowych”, do którego przyjęto już ładunek 193 tonn owoców ze statku „Rolan”. Magazyn posiada 102 metry długości, zaś powierzchnia składowa wynosi około 4 000 mtr². Cały magazyn ogrzewany jest elektrycznością. Bananiarnia będzie posiadała urządzenia chłodnicze. Hala aukcyjna została zaopatrzona we wszystkie najbardziej nowoczesne urządzenia.

(k) Egzotyczne statki w Gdyni. W ostatnich czasach coraz częściej dają się zauważyć w porcie gdynińskim statki pod banderami rzadko ukazującymi się na Bałtyku. Obecnie ląduje się w Gdyni panamski statek „Pauline”, który zabierze 6 000 tonn węgla do afrykańskiego portu Bonna.

(k) Zanęchanie koncesjonowania handlu metalami. Projekt uregulowania stosunków w hutnictwie polskim przewidywał pomiędzy innymi również koncesjonowanie handlu metalami i możność nabywania zainteresowanym przemysłowcom i kupcom czynienia większych zapasów niektórych metali, potrzebnych na wypadek wojenny w wielkich ilościach. Koncesjonowanie handlu metalami w ramach tego rozporządzenia wywołało energiczne sprzeciwy ze strony odpowiednich organizacji gospodarczych. Jak się obecnie dowiadujemy, nie zamierza ministerstwo przemysłu i handlu ponoć obecnie wprowadzać koncesjonowania handlu metalami. Przewidywane jest natomiast normowanie tego handlu w ramach prawa przemysłowego przez rejestrację odnośnych firm. (l)

(k) Zamiat redukcji robotników - ograniczenie czasu pracy. Zamierzenia lódzkiego przemysłu włókienniczego w kierunku przeprowadzenia redukcji ilości zatrudnionych robotników wywołały w ca-

łym szeregu fabryk zatargi na tem tle. W związku z tem organizacje robotnicze zwróciły się do inspekcji pracy z wnioskiem w sprawie zaniechania redukcji liczby zatrudnionych. Jednocześnie związki robotnicze wysunęły koncepcję takiej repartycji pracy pomiędzy wszystkich zatrudnionych robotników, aby przez zmniejszenie ilości dni i godzin pracy, liczba robotników nie została zmniejszona. W związku z temi propozycjami inspektor pracy postanowił zwołać wspólną konferencję przedstawicieli związków przemysłowych i robotniczych.

(k) Kontrola Kompensacyjnego eksportu zamorskiego. Zgodnie z wnioskami Związku Izby P.-H. ministerstwo przemysłu i handlu powierzyło kontrolę nad eksportem pozaeuropejskim w morskim obrocie kompensacyjnym izbom p.-h. Kontrola ta będzie wykonywana przez izby na podstawie jednolitych zasad, ustalonych przez ministerstwo przemysłu i handlu. (l)

Z ZAGRANICY

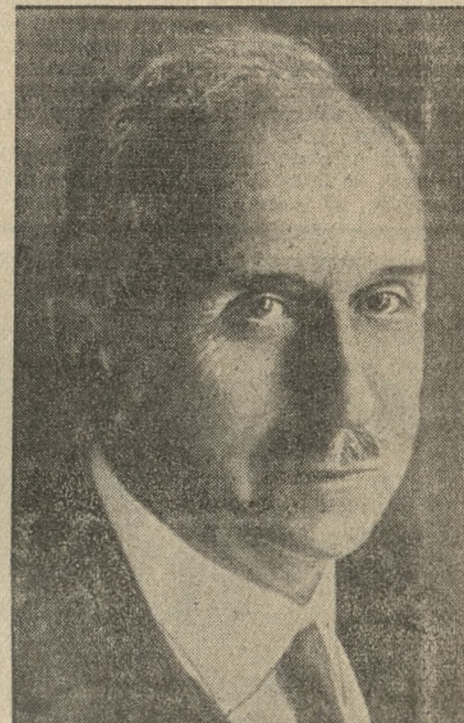
(z) 15 miliardów na eksperymenty Roosevelta. Dotychczasowa polityka odbudowy gospodarczej Roosevelta pochłonęła już przeszło 15 miliardów dolarów. Z sumy tej przeszło 3 miljardy dolarów pochłonęły roboty inwestycyjne, 1 miliard reorganizacja rolnictwa, przeszło 2 i pół miljarda kredyty dla farmerów, przeszło 2 miljardy akcja konwersji hipotek i 2 miljardy fundusz gwarancyjny papierów państwowych. Te 15 miliardów stanowi przeszło połowę kwoty, jakie Stany Zjednoczone od swego istnienia pożyczły zagranicę.

(z) Amerykańskie izby handlowe przeciwko polityce walutowej Roosevelta. Rada izb handlowych Stanów Zjedn. przyjęła rezolucję potępiającą zarządzenia walutowe Roosevelta i domagającą się niezwłocznego powrotu do złotego paritetu, z zaniechaniem wszelkich eksperymentów walutowych.

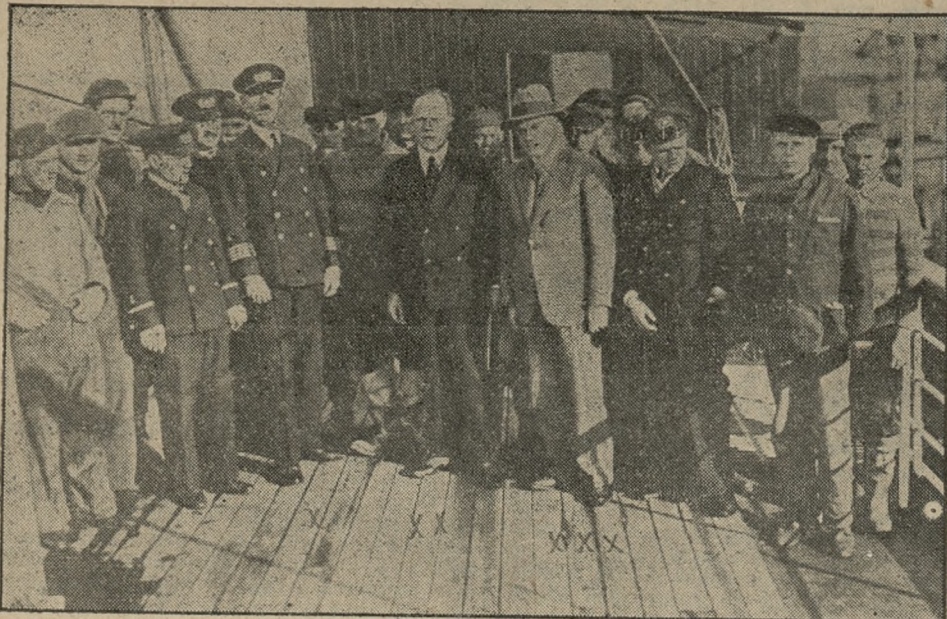
(z) Zwyzka cen bawełny. Od chwili załamania się kursu dolara, na giełdach bawełnianych w Ameryce i Europie zauważyć się dały duże wahania cen tego surowca. Zwłaszcza na giełdzie nowojorskiej notowano ostatnio zwyzkę cen bawełny w granicach przeciętnie 20 punktów dziennie. Również na rynku liverpoolskim ceny bawełny zwyzkowały i to znacznie poważniej, gdyż już w granicach przeszło 30 punktów. Czy ruch zwyzkowy bawełny utrzyma się jeszcze przez dłuższy czas — trudno przewidzieć, gdyż sytuacja na rynku tego surowca kształtuje się z jednej strony w zależności od wahań na rynku dolara, z drugiej zaś pozostaje w związku z ogólną polityką gospodarczą Roosevelta.

(z) Zwyzka cen wełny we Francji. Na rynku wełnianym w Lille zanotowano niebywałą zwyzkę cen surowców. W ciągu miesiąca ceny wzrosły o 20 do 25 proc. W jednym z ostatnich dni zwyzka wyniosła dalsze 5 proc. Popyt na wełnę przeszedł wszelkie oczekiwania.

(z) Coraz groźniejsza konkurencja japońska. Zwraca uwagę fakt, że poza wyrobami włókienniczymi Japonja zaczyna masowo eksportować na rynki afrykańskie rowery po cenach minimalnych, rury z łanego żelaza, samochody, maszyny do szycia itp. Jak wynika z przeprowadzonych przez przemysłowców włoskich ankiet, przemysł japoński może wytrzymać wszelką konkurencję, gdyż płace robotników japońskich są bardzo niskie, a zwłaszcza płace dyrektorów fabryk i techników są nieporównanie mniejsze, niż w Ameryce i w Europie, przyczem wydajność pracowników fizycznych i ich kierowników jest znacznie większą.

Wieloletni przedstawiciel Włoch w Radzie Ligi Narodów, Vittorio Scialoja, zmarł w Rzymie, przeżywszy lat 78.

Po wyratowaniu niemieckiego parostatku „Horst Wessel”. Na pokładzie okrętu „Kościuszko” w Gdyni: x) kpt. Eu. tachy Borkowski, dowódca okrętu „Kościuszko”. xx) p. Hoops, konsul gen. Rzeszy Niemieckiej w Toruniu xxx) p. komandor Konstanty Jacynicz, dyrektor Biura Portowego Linji Gdynia — Ameryka w Gdyni. Między konsulem Hoops'em i kpt. Borkowskim — kpt. Paul Olschewsky, dowódca parostatku „Hort Wessel”. Za kpt. Borkowskim (na lewo): p. Mikołaj Deppisz — I oficer, p. Edward Winkler — 4 oficer. Za p. Komandorem Jacyniczem: p. Stanisław Zelwerowicz — III oficer. Pozostali — uratowani marynarze statku „Horst Wessel”.

Całun Chrystusowy w Turynie

Pod przewodnictwem arcybiskupa Turynu, kardynała Fessati odbyło się posiedzenie międzynarodowej komisji uczonych, która przeprowadza badania naukowe nad słynną relikwią turyńską Całunu Chrystusowego (Santa Sindone). Ze strony włoskiej do komisji należą jeden lekarz, jeden biolog, jeden fizyk, jeden radjolog jeden artysta i jeden rzeczoznawca w sprawach starożytnych tkanin. We Francji istnieje podkomisja tego komite-

tu, której przewodniczy arcybiskup Paryża, kardynał Verdier. Poza tem powołana została do życia podobna podkomisja w Ameryce Północnej i ma być założona odpowiednia sekcja niemiecka. Na wniosek profesora Vignon z Instytutu Katolickiego w Paryżu wszelkie prace naukowe tych komisji będą oglądane w językach łacińskim, włoskim, francuskim, angielskim i niemieckim. (KAP)

Niezwykłe koleje olbrzymiego spadku

120 wieśniaków czeskosłowackich — milionerami.

Wiadomości o padających z nieba skarbach pochodzą zwykle z Ameryki. Ostatnia dotyczyła potomków niejakiego Wendela, których znaczna ilość zamieszkuje w Europie środkowej. Obecnie, jak donosi wiedeńska „Reichspost”, odnaleziono w Czechosłowacji szereg osób mających prawo do spadku paruset milionów złotych, jakie pozostawił przemysławiec Jan Emerik, właściciel olbrzymich obszarów i licznych przedsiębiorstw w Stanach Zjednoczonych, zmarły w Bostonie w 1805 r. Testament jego zawierał m. in. ciekawą klauzulę. Pozbawiała ona spadku tych jego krewnych, którzy go pozostawili własnemu losowi, gdy był młody i postanawiała, by majątek oddać dopiero prawnikom, po upływie co najmniej 90 lat.

Zycie Emerika było pełne przygod. Urodzony w Austrii za czasów Mariji Teresy, wyemigrował do Ameryki w 1760 r. Wówczas zwał się Janem Imrickiem, lecz razwisko to zmienił później na Emerik. Naprawdę młody człowiek prosił rodzinę, która go uważała za nieponia, by mu pomogła do wyjazdu. Rozgoryczony odmową, sprzedał swą chudobę i odjechał. Lata spędzone w lasach Nowej Anglii były dla Emerika istnem piekłem. Po długim jednak okresie nędzy i trudów, gdy nastąpiła wojna o niepodległość, Emerik, który okazał wielkie zdolności organizatorskie, stał się właścicielem wielkich obszarów, otrzymanych w darze za męstwo. Powiększył on z czasem majątek dzięki handlowi z Indianami i łącznie ze swym współnikiem, niejakim Scott'em, zaczął prowadzić wielkie interesy. Po jego śmierci Scott w dalszym ciągu administrował majątkiem, stwarzając wielkie towarzystwo „Astoria”, które dotąd istnieje i posiada kilkadziesiąt przedsiębiorstw fabrycznych, kopalnie, budynki mieszkalne i baraki.

Okres, ustalony przez Emerika, minął już przed 38 laty. W 1895 r. czyniono dochodzenia, by odnaleźć jego spadkobier-

ców. Pewna rodzina Imricków z Prus Wschodnich zgłosiła swe pretensje do olbrzymiego spadku nie mogła jednak wykazać, że pochodzi od rodziny zmarłego bogacza z Bostonu. Z drugiej strony Astoria stwierdziła, że Emerik pochodził z Moraw. Obecnie ustalono dokładnie tożsamość Emerika. Na podstawie wiarygodnych dokumentów stwierdzono, że urodził on się w Prusach, wiosce w pobliżu dzisiejszej, Bratisławy i rozpoczął już kroki, celem likwidowania spadku. Około 120 wieśniaków z Prusanków, w większej części nędzary, oczekuje niecierpliwie dalszych wiadomości z Ameryki. S. F.

Nerwowość w świetle najnowszych badań

Według opinii psychiatrów niema podobno ludzi, którzyby w każdej okoliczności potrafili zachować spokój i równowagę. Uczony angielski w mozolnej pracy zestawiał 20 pytań, które ujmują całość zagadnienia nerwowości. Odpowiadając na poszczególne pytania, każdy może na sobie stwierdzić, w jakim stanie znajduje się jego system nerwowy. Pytania te brzmią:

1. Czy łatwo wybuchasz śmiechem?
2. Czy opuszczasz się, gdy się irytujesz?
3. Czy płaczesz łatwo?
4. Czy możesz siedzieć spokojnie, bez trzepotania się?
5. Czy myślałeś już kiedy o samobójstwie?
6. Czy słyszysz bicie serca, gdy leżysz w łóżku?
7. Czy masz lęk w przestrzeni, ociemku lub w pustym domu?
8. Czy w nocy masz wrażenie, że cię ktoś bezustannie ściga?
9. Czy wahasz się długo przed powzięciem postanowienia?
10. Czy miałeś kiedy chęć krzyczenia?
11. Czy tracisz szybko głowę w obliczu niebezpieczeństwa?
12. Czy obawiasz się spaść z wyższego miejsca?
13. Czy pochłaniasz szybko jedzenie?

14. Czy rozpoczynasz coś nowego, zanim ukończysz rzecz starą?

15. Czy cieszysz się, gdy spotykasz znajomych?

16. Czy w pierwszej pasji mówisz rzeczy, których następnie żałujesz?

17. Czy jesteś cyniczny w stosunku do płci drugiej?

18. Czy wolisz stać, zamiast zająć miejsce, gdy się spóźniłeś na jaką uroczystość?

19. Czy chętnie przegrywasz?

20. Czy skupienie się przy czytaniu sprawia ci trudności?

Według normy, jaką psychologia ustanowiła dla człowieka o normalnym systemie nerwowym, na 17 z tych pytań odpowiedź brzmić powinna „nie”, na 3 „tak”. Potakująca brzmieć winna odpowiedź na pytania 1, 4 i 15. Zdrowi ludzie śmieją się łatwo. Pytanie 4 jest również jasne. Podobnie jasna jest potakująca odpowiedź na pytanie 15. Zdrowy człowiek szuka towarzystwa, chory nerwowo unika go z najrozmaitszych pobudek. Do leczenia nerwowości należy się zabrać z dwóch stron, psychologicznie i fizycznie. Regularność w jedzeniu, dieta, przestrzeganie regularnych wycieczek, regularny czas snu. Oto momenty, które w leczeniu nerwowości oddać mogą poważne przysługi. Lecz daleko ciekawszy jest system, który opracował dr. Knight Dunlop, profesor psychologii eksperymentalnej przy uniwersytecie Hopkinsa. Według niego człowiek nerwowo powinien odzwyczajając się od objawów nerwowości w drodze pilnych ćwiczeń, czyniąc to, co w danej chwili jest niepotrzebne, a czego później czynić nie powinien. A więc np. bębnić palcami, skoro się jest zupełnie spokojnym, zajmować się myślą krzyżowania, kiedy wewnętrzne napięcie nie daje do tego żadnego powodu itd.

Wystawa polarna w Anglii

Podczas świąt Bożego Narodzenia otwarta zostanie w Londynie wystawa polarna, poświęcona pamiętkom po angielskich wyprawach arktycznych i antarktycznych. Większość eksponatów, zgromadzonych na wystawie, nigdy nie była oglądana przez publiczność. Między innymi nadesłana już została kolekcja zbiorów wiceadmirała Roysda, który towarzyszył sir Ernestowi Shackletonowi w jego słynnej wyprawie podbiegunowej. Obejmuje ona szereg przyrządów, używanych w wyprawie, oraz peizaże polarne, malowane przez Roysda. Ponadto Instytut do Badań Polarnych im. Scotta w Cambridge nadesłał na wystawę bogaty zbiór map podbiegunowych, sanek, modeli okrętów, na których dokonano wypraw i t. p. Najstarszym eksponatem będzie szczyłek skały, przywieziony przez Farbiera z Labradoru jeszcze w XVI wieku. Honorowe miejsce wśród eksponatów zajmie również flaga Amundsen, zatknięta przez niego na biegunie południowym i odnaleziona następnie przez Scotta.

W łodzi kauczukowej naokoło świata

Dziennikarz niemiecki B. Ulrich, który przedsięwziął podróż naokoło świata w łodzi kauczukowej, zatrzymał się w Rzymie. Wypłynął on z Kilonji 15 czerwca r. b. i drogą via Brema, Amsterdam, Ostenda, Calais i wzdłuż Sekwany dopłynął do Paryża. Z Paryża przez rzeki i kanały dotarł do Marsylii — stąd zaś morzem do Geny. Ulrich spodziewa się, że opłynięcie świata zajmie mu 14 lat.

Nagroda czeka półmilionowego radioabonenta

W Austrii zwiększyła się ostatnio liczba radioabonentów: w końcu września liczba ta wynosiła 495 407 osób, a w październiku uległa dalszemu wzrostowi. Austriackie Radio postanowiło wyznaczyć dla 500 000-nego radioabonenta nagrodę w postaci złotego zegarka. Prawdopodobnie szczęśliwym abonentem jest już na liście radia, ale ponieważ między zameldowaniem a wpisaniem na listę abonentów ubiega pewien czas, przeto niewiadomo jeszcze, kto jest szczęśliwym zdobywcą ufundowanej nagrody.

Dotyczy „Stratosfery”

Jak powszechnie wiadomo, ustalono definitywny termin pierwszego po ferjach występu „Stratosfery” już na najbliższy czwartek. Kierownictwo przygotowuje, jak słychać, rewalacyjny program. Na estradzie liczni sympatycy tego osobliwego zespołu ujrzą i usłyszą znanych i niezawodnych wykonawców, a więc popularnych i niezawodnych kompozytorów Budzińskiego i Dziegielewskiego z nowymi przebojami, cudny i niezawodny śpiew p. Sobierajskiej i Sokoła, cięte i niezawodne satyry Krokowskiego i Miklaszewskiego, wreszcie niezawodnego kierownika Hernesa z Borzykowa. — Poza tem na firmamencie „Stratosfery” zabłysną nowe gwiazdeczki, których nazwisk ze względów niezrozumiałych nie możemy narazie podać.

Możemy natomiast bezwzględnie podać, że na „Stratosferę” pójdzie bez-

względnie warto. — Zainteresowanie czwartkowym „występkiem” jest niebywale. Miejsca w wielkiej części wyprzedane. Rezerwujcie resztę miejsc telefonicznie nr 16-49, a potem przyjdźcie punktualnie o ósmej.

Jutro koncert symfoniczny

Mazurkiewicz — Dubiska

Jutro w czwartek, dnia 23 b. m. odbędzie się czwarty koncert Orkiestry Symfonicznej m. Poznania pod dyrykcją znakomitego dyrygenta Tadeusza Mazurkiewicza. Solistka wieczoru p. Irena Dubiska odegra z towarzyszeniem orkiestry koncert skrzypcowy P. Czajkowskiego. Z utworów orkiestrowych wykonane zostaną: Różyckiego „Mona Liza” i Rachmaninowa „Symfonia e-mol”. Ceny biletów od 50 gr. do 3.— zł

TEATRY

Gościwny występ Ireny Cywińskiej i Józefa Wolińskiego

Dziś w środę w Teatrze Wielkim „Bal Maskowy” w pierwszorzędnej obsadzie z Ireną Cywińską i Józefem Wolińskim. W dalszych rolach wystąpią pp. Hupertowa, Oigina, Karpacki, Urbanowicz, Szpinger i Warchalewski. Dyrygent kapelmistrz Stefan Barański. Ceny miejsc od 75 do 3,80 zł.

W przygotowaniu operetka Suppého „Fatinica” („Czarna Wenus”, której premiera odbędzie się w najbliższą niedzielę.

Słynna śpiewaczka koloraturowa Marja Kurenko w Teatrze Wielkim

Dyrekcji Teatru Wielkiego udało się pozyskać jedną z najświetniejszych śpiewaczek koloraturowych o światowym rozgłosie, b. primadonnę oper carskich Marję Kurenko której występy zaliczane są w centrach muzycznych do rewelacyjnych każdego sezonu. Pierwszy występ tej wielkiej śpiewaczki odbędzie się w sobotę, 25 b. m. w operze „Rigoletto”, w której Marja Kurenko kreować będzie partję Gildy.

Dziś premiera w Teatrze Polskim

Dziś premiera głośnej komedji Pagnola „Fanny”, która triumfalnie obiegła wszystkie sceny świata, a dotąd nie była grana w Poznaniu. „Fanny” jest drugą częścią głośnej komedji tegoż autora p. t. „Mariusz” jednakże stanowi odrębną całość.

Teatr Polski otrzymał zaszczytne zaproszenie od naszej placówki dyplomatycznej w Berlinie. Z końcem tego tygodnia wyjeżdża p. dyr. Boelke na zaproszenie Konsulatu Generalnego do Berlina, gdzie weźmie udział w uroczystościach narodowych.

Z Teatru Nowego

Dziś w środę, wobec wielkiego zainteresowania, jeszcze tylko jeden raz, sensacyjny reportaż „III piętro drzwi 17”, który swą niezwykłą fabułą — morderstwa i śledztwa, trzyma widza w nieustannym napięciu.

W czwartek z powodu próby generalnej z sztuki „Dziewczęta w mundurkach” przedstawienie zawieszono.

W piątek premiera największego przeboju sezonu „Dziewczęta w mundurkach” z Jadzią Andrzejewską w roli Manuelli — jej pierwszej ale też największej kreacji. Wobec wielkiego zainteresowania sztuką, uprasza się o wcześniejsze nabywanie biletów.

Dzika dziewczyna

Dawno niewidziana w Poznaniu amerykańska gwiazda filmowa Klara Bow, słynna z wielu awanturek, występuje na ekranie kina „Słońce”.

Zarząd i poczet sztandarowy Tow. Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 Poznań-Jeżyce, które to towarzystwo obchodziło w dniu 19 b. m. 10-lecie swego istnienia.

W kinach APOLLO i METROPOLIS od czwartku, dnia 23 listopada 1933 r. DRAMAT MIŁOSNY, KTÓRY WZRUSZYŁ ŚWIAT! BIAŁA LILJA HELENA HAYES - CLARK GABLE - LEWIS STONE

SPORT

Lekka atletyka Oddział lekkoatletyczny „Warty” urządził kurs z dniem 24 bm. w hali „ośrodek” przy ulicy Marceińskiej...

Piłka nożna Doroczny czwórmecz na Jezycach urządził obecnie „Skra”. Czwórmecz odbędzie się na stadionie 57 p. p. (wejście od ul. Marceińskiej)...

Różne „Poznański Klub Sportowy 32” zwołuje na środę o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8. frontowe wejście, nadzwyczajne walne zebranie.

Wyspy, które liczą dwóch mieszkańców

W kanale La Manche znajduje się grupa niewielkich wysepek, należących do Anglii. Na wysepce Jethou mieszkają dwie osoby, na wysepce Lithou - również dwie; są to małżeństwa. Z pośród innych wysp tej grupy Brehou posiada sześciu mieszkańców (czterech mężczyzn, dwie kobiety), Sark - 35 mieszkańców, Herm - 53 mieszkańców.

RADJO

Czwartek, dnia 23 listopada 1933 r. Poznań (335 m) godz. 7.00 - 7.55 audycja poranna z Warszawy. godz. 11.35 program na dzień bieżący; godz. 11.40 tr. z Warszawy; godz. 11.50 wiadom. bież.; godzina 11.57 sygnał czasu; godz. 12.05 - 14.03 tr. z Warszawy; godz. 14.03 notow. giełdy pieniężnej, wiadom. gosp. roln.; godz. 15.25 17.50 tr. z Warszawy; godz. 17.50 skrzynka rolnicza; godz. 18.00 - 19.00 tr. z Warszawy; godz. 19.00 program na dz. nast.; godz. 19.05 rozmaitości; godz. 19.25 - 22.15 tr. z Warszawy; godz. 22.15 płyty gramof.; godzina 23.00 tr. z Warszawy; godz. 23.05 - 23.30 d. c. muzyki z płyt.

28 Loteria Państwowa

(Nieurzędowa). W trzecim dniu ciągnięcia 2 klasy. wygrane padły na numery następujące: 200.000 zł na nr 66921. 10.000 zł na nr 149893. 5.000 zł na nr 84279. Po 2.000 zł na nr nr.: 34859 104058. Po 1.000 zł na nr nr.: 59508 120793 128945 157125. Po 500 zł na nr nr.: 796 23421 29904 57389 134023 153104. Po 400 zł na nr nr.: 1300 24594 35153 30762 55915 78036 94942 109658 167972. Po 250 zł na nr nr.: 1368 13486 14220 34559 35810 37258 48106 49548 55479 74305 87475 89027 94314 109606 110147 118585 135804 159910 140038.

Po 200 zł na nr nr.: 2292 15666 35885 42575 43834 43998 44549 47196 51154 51338 51659 56695 57488 63475 63991 72644 72990 73067 78934 80977 86122 90921 99854 99980 102110 118787 123721 127842 128508 132547 135250 135467 138950 142505 152982 154055 154247 158218 169330. Po 150 zł na nr nr.: 445 504 604 805 972 1158 262 361 836 2201 216 751 96 977 3108 29 97 201 41 63 63 353 61 415 773 92 800 4013 319 34 717 25 85 378 947 5142 206 27 99 371 795 810 6224 49 371 506 654 715 840 7015 17 91 223 385 485 556 83 634 66 738 67 817 86 911 8493 709 987 9298 504 76 691 803 978 90 10100 240 622 758 815 32 55 80 11064 377 475 570 852 34 12015 73 134 210 401 97 506 625 61 771 838 67 71 13295 532 45 60 703 35 14125 463 549 71 833 950 15127 43 297 503 62 629 717 871 16011 115 32 71 72 304 580 649 97 803 974 91 12707 74 316 414 589 638 793 918 98 18164 70 316 490 98 19128 32 84 277 412 35 39 40 532 43 609 49 75 795 831 20060 136 37 316 512 769 821 39 909 25 21035 137 283 346 72 517 31 63 617 775 547 22209 31 336 42 47 674 77 804 23105 321 4 3 556 741 803 24295 374 456 58 506 629 716 58 25051 163 99 240 443 620 741 864 908 67 26115 140 263 84 501 27094 169 274 88 418 591 739 78 94 835 28014 163 204 343 59 67 674 882 909 29065 79 196 266 377 410 11 61 584 761 30015 269 317 60 400 644 31418 77 850 95 975 32067 285 395 423 43 677 708 43 920 78 97 33065 135 232 61 75 511 98 714 953 32020 145 222 54 60 470 80 95 618 67 75 717 76 841 967 35037 48 314 457 98 99 546 903 36028 53 206 88 304 21 63 584 710 95 96 967 37515 634 877 88 972 95. 38056 346 424 567 666 706 51 58 827 71 39001 191 260 355 79 524 933 40041 112 33 55 273 359 97 426 614 68 773 812 41142 508 744 823 49 69 951 42135 205 345 50 542 670 792 43068 407 509 95 763 65 929 44029 32 358 476 958 65 45146 248 308 72 86 797 40171 203 409 828 927 47023 45 77 288 578 79 608 708 46 924 64 48142 289 447 73 78 680 781 49142 50 120 218 349 85 407 558 50032 99 254 309 431 515 24 759 876 907 9 51141 60 268 93 542 626 755 880 86 97 921 52010 30 451 467 68 572 701 80 818 53046 164 332 407 584 614 34 36 709 71 890 979 91 54017 360 457 710 68 934 55059 62 118 73 233 341 454 71 693 99 723 852 50068 271 81 404 78 99 682 842 939 57080 84 148 58 311 430 521 755 58109 242 420 65 571 600 38 967 59174 251 87 311 401 600 40 60013 42 51 56 205 65 305 414 680 800 95 61061 92 204 39 747 73 892 62163 141 46 47 284 308 401 81 568 611 720 31 60 851 986 63045 146 378 90 564 64172 200 348 496 526 657 738 67 831 50 61 65 152 251 63 65 92 402 45 755 818 25 912 66001 69 84 111 262 382 471 86 97 704 18 71 840 45 66 67146 218 348 80 700 97 884 68199 120 209 406 69 75 574 722 825 70 960 69207 321 438 542 916 73 70012 95 156 377 629 86 770 72 976 71225 59 556 767 959 72064 118 601 72 750 871 905 73104 416 657 708 910 20 96 74556 91 693 782 75081 323 425 508 903 86

216 324 60 830 949 132067 411 30 33 568 757 843 69 85 909 99 133237 445 580 603 68 134392 404 522 614 838 135096 205 531 84 760 92 980 91 138011 42 173 274 300 82 587 668 708 825 137440 90 535 72 631 749 921 46 63 138033 175 274 638 43 58 771 921 41 139140 279 340 691 97 787 819 140028 396 412 73 511 33 98 683 141143 75 258 74 529 89 883 950 142339 46 663 141143 75 258 74 529 89 883 950 142339 46 663 817 971 143030 98 104 32 284 324 52 638 734 804 144052 102 29 232 44 453 679 845 69 923 145 69 923 145000 168 96 237 451 554 644 743 822 146189 98 313 524 76 649 732 905 147040 54 334 483 532 40 607 148025 195 251 71 415 529 937 149013 88 161 265 623 29 45 888. 150214 34 371 637 64 742 44 50 971 151030 47 294 426 601 17 723 894 943 152004 14 263 335 52 522 650 824 60 153098 136 56 210 338 43 96 639 741 154028 41 417 29 513 600 59 949 155055 134 317 452 541 81 616 925 156085 96 188 426 30 834 97 931 157141 399 552 158178 79 610 806 45 159023 90 238 48 84 714 29 823 939 160129 310 35 64 565 607 54 740 805 64 83 161015 61 93 179 423 514 636 722 84 806 19 162126 325 45 446 703 815 42 80 83 971 163054 95 208 8 46 391 603 73 739 55 73 164161 582 641 747 85 854 903 165176 442 58 743 84 826 27 901 166146 275 473 750 67 167023 32 329 40 467 586 676 910 168068 106 8 84 400 44 73 516 169030 68 156 82 89 206 41 55 309 449 592 797 871 73 926 79.

Główna wygrana II klasy 200 000 zł padła na numer 66 921 w KOLEKTURZE JULJANA LANGERA

Ciągnięcie popołudniowe. 10 000 zł nr 16740. Po 5 000 zł nr 22763 119632. Po 2 000 zł nr 22863 106038. 1 000 zł nr 119121. Po 500 zł nr 25828 80115 120195 137676. Po 400 zł nr 26394 32728 30548 62895 78588 111294 124212 141330 151125 169943. Po 250 zł nr 28455 44893 53341 55277 57731 63050 78855 89281 90581 93049 98453 103552 123565 159743. Po 200 zł nr 2243 6681 16995 19107 21722 21836 26020 30306 36323 41679 44526 48621 55918 59091 60960 63300 63644 67456 67526 69380 71597 73902 76996 80944 89204 93364 93655 93041 95643 100421 102233 106095 107862 112393 115515 120101 121341 125385 130741 151194 153179 154676 157045 165595. Po 150,- zł nr nr.: 42 196 472 622 69 36 708 1145 98 434 47 78 650 736 60 343 45 2326 865 97+ 960 3027 84 136 356 410 27 604 57 889+ 987 4109 270 560 553 72 986 92 5097 83 309 99+ 570 81 660 61 746 60 90 99 821 634 557 614 66 755 83 810 7152 255 347 79 417 26 602 701 61 815 942 8047 111 9208 20 58+ 394 623 821 10043 341 563 11090 155 285 440 697 931 12024 151 61 78+ 220 377 89 413 8 505 373 915 25 13140 270 396 443 527 658 761 91 835 920 71 84 14074+ 124 239+ 342 853 78+ 15021 22 80 91 173 85 342 457 548+ 950 906 19 16005 75 135 226+ 53 408 18 47 588 896 757 60 17139 265 72 343 48 489 552 915 18032 164 267 85 323+ 37 459 695 791 928 43+ 86 19272 378 411+ 567 85 723 2001 64 143 265 321 453 81 99 594 619 703 888+ 21038 84 135 52 66 76 276 607 723 554 901 22105 92 537+ 51 636 840+ 72 932 23101 45 443 59 94 53 58 87 826 912+ 75 24079 171 535 614 45 749 25150 367 464 66 68 541 634 82 790 827 40 60+ 26081 135 84 385 600 5 32 702 31 82 848 973 27109 343 412 772 933 28331 69 403 42 555 89 605 85 983 29083 95 129 58 61 256 96 473 527 658 91 703 18 79 363 93 30169 196 557 605 622 52 87 31119 46 54 271 422 515 25 83 626 781 86 32490 120 236 373+ 440 755 875 931 33102 71 99 206 512 607 20+ 88+ 76 880 87 34030 733 60 81 825 35086 140+ 285+ 561 803 980 36048 71 113 422 578 638 797 837 39 50 65 84 925+ 48 57 37191 560 697 38028 109 73 219 49 61 330 683+ 702 39153 62+ 241 82 90 423 63+ 347 85 604 925 40044 56 142 438 64 537 691 725 821 41+ 41018 201 39+ 57 66 98 477 509 12 639 54 703 62+ 70 812 980 42123 91 327 61 90 91 407 19 547+ 666 716 34 93 930 43081 255 348 93 96 409 774 92 812 95 930 44033 158 947 45096 165 208 531 816 46194 211 78+ 658 93+ 682+ 47002 1 48 375 493 516 27 74 76 756 978+ 48123 98 346

549 626 765 808 52 49038+ 191 96 261 401 49 343 614 24 318 948 52+ 50053 55 111+ 23 49 265 313 39 444 57 92 536+ 704+ 929 59 73 51001 16 49 205 57 742 96 422 43 62 633 75 78 715 52175+ 245+ 65 321 36 45 451 661 702 53 81 835 68 53414 559+ 89 691 776 960 54139 271 573+ 608 13 999 55200 427 56 83 345 650 731 47 913 56053 303 638 359 78 81 983 57065 110 63 79 222 379+ 407 590 92 667 735 50 873 58033+ 146 49 277 496 621 30 730 59240 366 563+ 654 939 66 60019 233 342 571 84 753 389 922 61019 431 590 601 932 62520+ 835 975 63017 35 227+ 336+ 87 474 716+ 928 64032 65 93 140 43 519 605 25 836 918 65051 111 214 510 311 86 926 66045 95 238 421 79 516+ 64 668 94 724 929 35 67017 276 395 440 587 683 736 925 31 66033 464 99 693+ 801 26 923 69166 391 432 70024 137 253 454 575 682+ 763 71183 253 451 514 607 58 310 72058 232 615 890 994 73022 39 97 152 225 35 427 33 73 583 711 23 68 855 74704 808 978 75304 449 51 54 505 61 77 35 673 762 968 80. 76020 73 112 89 255 364+ 412+ 522 37 59 640 808 20 96 77004 34+ 43+ 381 803 24 78009 169 329 42 44 403 32 564 676 918 79286 442 55 523 634 92 702 367 72 80256 309 56 63 521 92 691 729 81194 507 91 67 74 931 82008 11 109 742+ 83355 557 666 76 67 44 68 81 923 62 84079 182 86 206 376 24 36+ 632 750 812 85091 126 63+ 98 274 423 703 91186058 259 95 639 71+ 811 34 999 87147 58 279 82 354+ 410 70 564 86 655 807 36 964 88142 82+ 247 484 513 693 718 933 9060 269 310 409 665 96 99 899 90431 41 504 603 14+ 77 91077 478 656 797 851 22118 34 335 429 696 921 32 38 93173 81 78 505 26 47 824 67 982 93 91071 76 214 53 403 95087 247 64 303 6 22 66 78+ 433 85 517 26 654 720 56 905 96042 97 631 723 76 97028 66140 73 390 407 669+ 70 11 98024 137 44 83 691 791 92 801 99920 125 427+ 648 712 47 59 969 100015 260 374 400 513+ 67 636 852 61 101009 198 282 356 545 670 901 102038 331 40 48 501 03 48 61 666 838 54+ 98 103486 522 60 602 917 104136 289 747 74 691 776 849 78 105077 116 225 317 302 04 758 808 33 106213 18+ 385 466 720 24 75 46 912 66 107107 25 229 548 96 735 108098 321 17 463 96 831 109014+ 551 676 96 77 835 110275 89+ 335 467 72 76 650+ 52 702 43 805 946 57 111160 245+ 307 35 499 620 123344 402 631 943 113586 806 43 986 114188 279 429 519 671 779 944 115024 204 306 16 480 733 835 901 51 118073 269 710 15 117262 473 514 16 39 450 63 81+ 89 399 118080 172 89 263+ 394 459 72 929 119349 64 611 43 722 979+ 80 120006 33 72 243 459 83 575 89 98 707 84 899 976 121068 122 294 410 665 709 10 32 843 122165+ 252 426 76 80 548 831 942 82 83 123056 307 124031 79 200 461 572 765 898 967 90 125015+ 41 63 103 17 243 46 343 57 433 560 766 126022 153 231 70+ 88 427+ 509+ 30 66 70 930 127068 244 382+ 89 500 715 76 931 949 128013 320+ 155 833 56 963 78 129079 191 95 325 655+ 66 774 939+ 130015 48 85 125 77 494 535 70 632 43 946 131090 265 354 449 97 561 702 132305 501 7 669 717 932 133057 94 300 35 59 7 705 869 99 134041 136 83 267 343 65 683 947+ 66 135006 53 195 207 437 68+ 630 89 136024 109 205 20 47 84 464 558 751 923 58 137182 596 622 724 75+ 348 905 19 25 94 138048 152 455 74 506 741+ 45 885 139006 38 94 98 708 469 533 625 59 895 140172 336 91 558 605 807 14 141017 26 203 15 70 78 484 89 519+ 09 391 142743 47 65 347 608 833 143051 128 64 2254 535 673 715 854 980 144087 193 242 813 20 450 746 823 31 907 145019 345 619 146192 425 596 612 17 820+ 928 47 127103 13 279 511 788 89 99 148225 308 58 496 600 5+ 149150 97 258 322 520 150055 440 509+ 315 987 15050 107 80 728 479 693 797 880 152138 93 322 693 769 804 153153 201 58 59 84 370 455 84 718 802 3 80 95 979 154059 103 220 322 409 28 68 606+ 95 915 155171 241 469 715 90 909 156104 64 81 291 341 446 723 157223+ 330 442 775 158154 341 485 500 613 14 92 704 823 902 62 159052 577 93+ 160062 167 431 515 696 909 161062 131+ 39 306 573 850 921 162050 512 678 91 800 34 163052 265 80 348 571 164134 45 263 351 54 565 746 65 73 974 165140 57 468 46 436 833 945 81 166114 277 458 536 607 84 758 84 914 63 167152 206 305 415 41 82 512 824 45 72 936 168059 783 803 987 169081 100 15 233 68 816 939

Numerzy z + oznaczają wygrane pocieszenia. KSIĘGI STANU CYWILNEGO Zgodno: Dnia 21 bm. zgłoszono: Kornelia Królaczkowska z d. Kulczycka, wdowa J. J. Józef Sparty kolejącego maszynista i kl. 47 l. Jan Theis szwec 54 l. Henryk Karpiński uczeń gimnazjalny 20 l. Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osiedlu Ant.iego Leśniewicza w Poznaniu.

We wtorek 21 listopada 1933, zakończył w Bogu żywot doczesny, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz troskliwy ojciec, ukochany brat, wuj, stryj i szwagier, ś. p.

Józef Sparty

maszynista kolejowy

przeżywszy lat 47. I grzeb odbędzie się w piątek, 24 bm., o godz. 14.30 z kostnicy Szpitala Przemienienia Pańskiego przy ul. Długiej na cmentarz parafji Bożego Ciała. Msza św. za spokój duszy drogiego Zmarłego odprawi się w sobotę, 25. bm. o godz. 7-mej

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Poznań. Środa. Zg 20 528
Zakład Pogrzebowy W. Duczewicz, Górna Wilda 56.

ZAZDROŚĆ NIE DAJE ZASNAĆ

setkom fabrykantów. Naśladują oni markę naszego światosławnego pudru, nie mogą jednak podrobić jego gatunku i zapachu.

Zwracajcie uwagę na pudełko i konieczny napis:

5 FLEURS FORVIL-Paris
Puder ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.

TRYUMFALNY POCHÓD
przez cały świat odbywają
PERFUMY i WODY TOALETOWE
5 FLEURS FORVIL-Paris.

Dla uniknięcia naśladownictw, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nie na wagę.

Dnia 20. 11. r. b. zasnął w Bogu po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach w Gdyni, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, syn, nasz kochany brat, szwagier i wujek, ś. p.

Bronisław Stoinski

przeżywszy lat 43. Pogrzeb odbędzie się dnia 23. bm. w Gdyni, o czym zawiadamiają

w głębokim żalu i nieutulonym smutku pogrążeni

Zg 20 527 **żona i rodzina.**

Poznań, ul. Czartorja 9, Gdynia, ul. Św. Jąńska.

Rozpoczynamy od dziś

Tanią SPRZEDAŻ GWIAZDKOWĄ!

Przeznaczone wielkie partje materiałów na suknie, płaszcze i kostjomy, oraz na palta i ubrania męskie, będą w okresie naszej sprzedaży gwiazdkowej prawdziwą niespodzianką, ponieważ każdy kupujący z przeznaczonej przez siebie kwoty na zakup gwiazdkowy, wyda tylko połowę tej sumy, kupując w firmie

R. i C. Kaczmarek

Centrala: Poznań, ul. Nowa 3.

Filja: Gniezno, Rynek 2.

Tysiące resztek za pół darmo.

Niezależnie od bardzo niskich cen, każdy kupujący w stosunku do zakupu, otrzyma odpowiedni **upominek gwiazdkowy.**

Wszystkim, którzy z powodu śmierci naszej ukochanej Żony i Matki

ś.p. Marji Umbreitowej

raczyli złożyć nam pisemnie lub ustnie wyrazy współczucia oraz wziąć udział w Jej pogrzebie, składamy na tej drodze nasze z głębi serca płynące

wyrazy szczerzej wdzięczności

Mąż i dzieci.

Poznań, 23. XI. 1933 r. Pr 5755-57.396

Potrzebny zaraz młodszy, dzielny

zbożowiec

po wojskowości. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji należy nadsyłać do

Spółdzielni „Rolnik” w Jutrosinie.

dg 2 248

KAFLE w różnych kolorach. Posadzki z płyt i terrazzo. Opierzenia ścian płytkami glazurowanymi najkorzystniej w firmie

STEFAN PEŁCZYŃSKI, Poznań,
Dworzec Towarowy ul. Towarowa.
Telefony: 76-05, 76-56. Pg 5713-45.10

Zajęcie, dziczyznę, drób, masło i owoce kupuje

„Jaserna”
St. Trzcinańska
plac Sapieżyński 2.
Zg 20 532

HERBATA

Sumatra funt 5,10
Ceylon Orange Pekoe 5,60
Darjeeling Broken 6,50
plus koszt wysyłki.

M. HAUFFE

Dąbrowskiego 36, tel. 73-62
Zg 20 524

Zarząd leśny Drzewczkowo pow. Leszno ma do oddania

ca. 3000 świerków
(choink). Zg 20612

MASZYNY RZEŹNICKIE

z motorem gazowym w całości lub częściowo na sprzedaż.

Cz. Jankowski,
Kruszwica, Rynek
tel. 83. ng 6 623

Pasy - Weże - Szczeliwa oraz wszelkie artykuły techniczne i laboratoryjne poleca Składnica Spółki Okowicanej Spółdz. z ograniczoną odpow. Przybory techniczne dla gorzelni i rolnictwa Poznań, Al. Marcinkowskiego 20 telefon 11-62. dg 2 244

Umywalne

dębowa tania sprzedam Stolarnia Górna Wilda 24. Zg 89 543

Rower męski sprzedam. Strumykowskie 18. m. 8. Zg 89 408

Obszerna nieruchomość bez długów w większym mieście powiatowym (Wlkp.) zaraz bardzo korzystnie na sprzedaż za gotówkę. Dobrze utrzymane budynki mieszczą 3 poważne przedsiębiorstwa:

- 1) najstarsza na miejscu hurtownia piwa z fabryką wód mineralnych, połączona z maszyną, nowoczesną lodownią (nabliżenie byłego browaru),
- 2) skład kolonjalny z restauracją i większym zajazdem,
- 3) skład rowerów z warsztatem.

Roczny dochód z czynszu 8 820 zł Hurtownia piwa (obecnie filja) wraz z przynależnym mieszkaniem do objęcia z dniem 1. 4. 1934 r. Tylko poważne oferty pod Kopalnia złota kierować do Kurjera Poznańskiego pod Zg 20 485. Pośrednicy wykluczeni.

W dniu 28 listopada 1933 r., o godz. 11, pokój 29 Sądu Grodzkiego w Poznaniu odbędzie się sprzedaż w drodze

przetargu przymusowego

nieruchomości w Puszczykówku, stanowiącej niezabudowaną parcelę o obszarze 49 a 33 m², szerokości ca. 35 m. i położonej korzystnie przy torze kolejowym w pobliżu dworca i sąsiedztwie nowo wybudowanych will. ng 6 649

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

l t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 5427-33.97

Wysprzedaż całkowita
Ceny likwidacyjne
starożytna i okazyjne: Meble, srebra porcelane obrazy żyrandole broń starożytna wiele innych. Antykwarium Antonego Piłro Al. Marcinkowskiego 23. Pg 5 465-45.44

Skład
z regalami sprzedam zaraz. Maleckie 13. skład owoców. Zg 89 047

Futra karakułowe
w wielkim wyborze oraz srebrne, piznowe, popielice, sealowe skóry każdego rodzaju wydry, białe polecane tania Łajewski Gwarna 20. dg 2210

Gramofony - Płyty
mechanizm - reparacje poleca F. Baon Woźna 12. Zg 79 539

Rzeźnictwo na p. G. Śl.
do wynajęcia i wszystkie przedmioty rzeźnicze oraz meble koń i wóz do nabycia razem za 6 000 zł. Zgłoszenia pisemnie Kurjer Poznański Zg 89 225

Parcela
pod wille ca 1000 m kw. przy ul. Solackiej korzystnie do sprzedania za gotówkę. Zgłoszenia „Par” pod 47.19. Pg 5 747-47.19

Nie złamiesz nogi
w ciemną noc, świecą lampka kieszonkowa z firmy Kastor. św. Marcin 55. dg 2 206

Sypialnie
pierwszorzędne, polerowane tania stolarnia. Dąbrowskiego 79, Bocheński. Zg 88 604

Skład
kolonjalny z wspaniałym miejscowością wycieczkowa blisko Poznania bez konkurencji z powodu choroby. Oferty Kurjer Pozn. Zg 89 289

Okazyjnie
podarki gwiazdkowe „Lamus” Strzelecka 1. Pr 5 712-57.387

Meble
najtaniej **A. Baranowski**
Poznań Podgórna 13.
Pg 5426-23.59

Parcela
pod wille ca 1000 m kw przy ul. Solackiej korzystnie do sprzedania za gotówkę. Zgłoszenia „Par” pod 47.19. Pg 5 747-47.19

Gospodarstwo
pod Inowrocławiem 54 morgi pszenno-buraczanej ziemi, dobre budynki sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Nowakowski - Puszczykowo pod Poznaniem ulica Wysoka. Zg 86 260

Narty
norweskie 3 razy używane okazyjnie. Długość: 220 mtr. Knast, 8 Maja 3a. Zg 80 200

Skrzydło
krótkie, czarne, koncertowe w dobrym stanie okazyjnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. Zg 89 350

Maszyna
damska tania sprzedam Kraszewskiego 8. „Torero” skład. Zg 89 492

Ubranie
ciemne oraz futro tania sprzedam Dąbrowskiego 36 m. 6. Zg 89 490

Żyrandole artykuły elektr. aparaty radjowe
Idaszak i Walczak, plac św. Krzyżski 4. Pr 5 444-42.65

Jadalnie
gabinety orzechowe mahoniowe ciężko rzeźbione wyprzedaje Zyrkowiak Chwaliszewo 5. Zg 89 517

Meble
najtaniej u **Bekosia**
ul. Wenecjańska 1
Most Chwaliszewski przy Krzyż. Zg 89 288

Skład
kolonjalny w dobrym położeniu sprzedam tania. Adres wskaże Kurjer Poznański Zg 89 295

Dom
4 pokoje, skład białawców zaprowadzony sprzedam 4 500 zł. - Agenci wykluczeni Pawlik - Miedzychód Kościelna. ng 6644

Dom
piętrowy, ogrodem dobrze renitujący Poznań sprzedam. Cena 13 000, wpłata według ogrody. - Oferty Kurjer Poznański Zg 89 510/11

Starożytność
meble, obrazy, żyrandole i świeczniki. Skarbowa 4. m. 8. Zg 89 422

Dom przy Poznaniu
20 minut od tramwaju 6 ubikacji morga ogrodu, cena 4 000, wpłaty 2-3 000 Dom Złocień ul. Wrocławska 22. Zg 89 300

Teren
10 000 mtr kwadr. zatwierdzona parcellacja tania sprzedamy. - Osiecki Pfitzner Poznań Grobla 25 a. Zg 89 440

Futra
najnowsze modele, blamy, lisy oraz różne skóry kupuje się najtaniej w magazynie futer St. Piotrowski, Poznań, Szkolna 9. dg 2002

Ceglowski Poczta 5
kapelusze, czapki najmłodniejsze fasony obrzyni wybór, sprzedaje najtaniej. dg 1913

Dywan perski
250x350 sprzedam. Skarbowa 4. m. 8. Zg 80 423

Rower
Weltraid, dobrym stanie, Walę Jana III 11 - 9. Zg 89 436

Fortepian
do ćwiczeń okazyjnie sprzedam 300 zł. Wierzbicice 10. m. 7. Zg 89 347

Dynamo
220 volt 15 kw. Siemens Schukert tania sprzedam „Frankol” ul. Działnińskich 3. Zg 89 441

Bufet
jadalnia. Wa w Jagiello 3 - 4.
zdz 80 351

Peleryna - popielica
syberyjska do nabycia przy Św.
Wojciechu 8 m 3 od godziny 2
począwszy. Zdz 80 357

Skład
bielizny towarem 2 500 centrum.
Wskaże Kurjer Poznański
zdz 80 284

Konia
dobrze sprzedam Górna Wil-
da 27. Ceyba. Zdz 80 330

Gabinet
komfortowy korzystnie sprzedam
Wielka 12 mieszkanie 7.
Zdz 80 277

Pończochy
to rzecz zaufania. Chcąc
dobrze pończochy kupić
proszę udać się do zna-
nego specjalnego ma-
gazynu pończoch i re-
kawiczek A Szymański
Poznań przy placu Św.
Ektoryzjum Wielki wy-
bór - ceny najniższe
Pg 5468/69-46 97

Dom
2 morgi ogrodu owocowego przy
Poznanu słowno dla ogrodnika
lub emeryta Jedryśiak Zab-
kow. Trzciana 9
zdz 80 383

Do nierników, ciast
i smarowan z chleba syrod - miod-
owym smakiem luzem 42 gr; sy-
rod cenny 35 groszy syrod
baly 45 proc 40 groszy; -
marmelada owocowa 37 groszy;
powidła 75 gr; ceny za pół kilo
(funt) w własnych składach fa-
brycznych L. Szeizansk, Wro-
niańska 17 Stary Rynek 12 W. Je-
ka 15 Stary Rynek 35 (w sąsied-
z Wankowej) Zdz 88 443 3

Harmonjum
12 rejestr. Zydowska 33.
zdz 80 439

Kiosk
w dobrym położeniu egzystencja
pewna Adres wskaże Kurjer Po-
znański Zdz 80 308

Jadalnię
metalowa łożko dziecięce, regaly
i foteliki. Adres Kurjer Po-
znański Zdz 80 304

Parcele
różnej wielkości przy ul. Gasto-
rowskiej na sprzedaż Zgłoszenia
do właściciela Marsz. Focha 31.
zdz 80 336

Samochód limuzyna
pełna osobowa w doskonałym
stanie sześciocyfrowa z do-
brzych rak okazynie do nabycia
Zapytania telefonicznie 33-58.
zdz 80 373

Futro
kunktowe dobrze utrzymane -
Kwiatowa 9, mieszkanie 4 od 5.
zdz 80 536

Sprzedam
1 mała szafę, 1 łożeczko dzie-
cięce, materac; 1 wanna dziec., do
kapania z postumentem; 1 be-
gacz (dla dziecka) Patrons Jac-
kowskiego 31. m 8. Zdz 80 367

Chart
syberyjski tania. Różana 4a.
m. 20. Zdz 80 366

**Zakład fryzjerski
w Poznaniu**
plezancki damsko-męski w do-
brzym punkcie bez konkurencji
tania sprzedam Oferty Kurjer
Poznański Zdz 80 561

Sprzedam
zakład fryzjerski centrum dzier-
żawa niska Oferty Kurjer Po-
znański Zdz 80 560

**Meble kuchenne
Sympialnie dębowa**
sprzedam tania Komociński. Pia-
skowa 3 wytwórnia mebli ku-
chennych Zdz 80 553

Manicury
7.50 zł
Czysta. Szkolna
Ll. Własna pra-
cownia
Pg 5 752-47.9

Tapczan
nowoczesny tania sprzedaż. tapi-
cernia Fredry 6 narożnik.
zdz 80 464

Fiat 503
limuzyna. Św. Marcin 57 m. 4.
zdz 80 459

Dobry gotówkowy
kolonialke mieszkaniami centrum
poważnym reflektantom sprze-
dam. Adres Kurjer Poznański
zdz 80 521

Sypialnie
jawa kanadyjski wyprzedaje -
Żytkowski. Chwaliszewo 5.
zdz 80 518

Kolonjalka
tania na sprzedaż Adres Kurjer
Poznański Zdz 80 493

Walcówkę
ekskluzywna (3 walcie) sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zdz 2250

Geograficzny
Atlas Romera na sprzedaż -
Chwaliszewo 74 m 1 Zdz 80 554

Kolonjalkę
sprzedam zaraz z materem mie-
szkaniami. Adres Kurjer Poznań-
ski Zdz 80 540

Kilka
plaszczy męskich modele s rewii
od 80. 100. 140 zł na sprze-
daz. Banaś. Plac Wolności 2 I p.
zdz 80 471

Underwood
do pisania korzystnie. Kościu-
szki 3 m. 5. Zdz 80 371

Stoewer
do pisania tania. Szkolna 76.
mieszkanie 8. Zdz 80 514

5. KUPNA

Poszukuję
Chapinaz używany w dobrym
stanie. Oferty Kurjer Pozn.
zdz 89 762

Baraniec
niestrzyżona do sań. Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 80 312

Lokomobile
30-50 km gotowa do ruchu kupie.
Oferty Kurjer Poznański
zdz 80 301

Maszynę
do szycia w dobrym stanie kupię
Oferty z podaniem ceny i fabry-
katu do Kurjera Poznańskiego
pod Zdz 80 200

Maszynę
do szycia używaną lub stara kupię
dobrze zapłaci Oferty Kurjer
Poznański Zdz 80 397

Parcele
blisko Śródmieścia kupię.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdz 80 375

Platformę
z bokami na jedno koło i
półszerek używaną ale w do-
brzym stanie za cokolwiek kupię
zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdz 89 370

Prasowalnię
i prasę używaną kupię. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdz 4402

Generator
do motoru 30 P S oraz parnik
do motoru 40 P S kupię. Oferty
podaniem ceny do Kurjera Po-
znańskiego rz 4400

Radjo
lampowe baterijne dobre kto
zbuduje. Oferty Kurjer Pozn.
zdz 80 487

6. KAMIENICE

Kamienicę
4 piętrowa komfortowa dochód
18 000 sprzedam wyjeżdżając
Oferty Par Poznań Al Mar-
cnkowskiego 11 pod nr 57.371
Pg 5 705-37 371

Kamienicę
sprzedam Zgłoszenia Kurjer Po-
znański Zdz 81 605

Kamienicę
sprzedam 47 000 wpłaty 30 000.
Malecki Rybaki 20 a Zdz 80 421

Wille
blisko tramwaju kupię Zgłosze-
nia Kurjer Poznański Zdz 80 370

Kupię
dom Poznaniu z hipotekami -
wpłacie 40 000 Oferty Kurjer Po-
znański Zdz 80 514

7. PIENIĄDZ

300
pożyczki, procent, pokój Kapo-
niere. Oferty Kurjer Pozn.
zdz 80 430

45 000
poszukuje na 1 miesiąc małą
procent zagwarantowany Oferty
Kurjer Poznański Zdz 80 310

Pożyczki
4 000 za procent bankowy mies.
opłata poszukuje Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 80 378

5 000 - 10 000 zł
poszukuje firma dobrze prospe-
rująca zabezpieczona i warun-
ki do omówienia Oferty Kurjer
Poznański Zdz 80 488

Wspólnik
do Wytw Chem z gotówką od
1 000 zł może się zgłosić. Oferty
Kurjer Poznański Zdz 80 481

8. DO WYNAJĘCIA

Dwupokojowe
słoneczne nowoczesne, czynsz
miesięczny Włda. Dera Rolna
50 (bosko Warty). Zdz 87 770

Od stycznia
4 pokojowe mieszkanie, nadaje-
ce się dla sędziaka lekarska.
centrum i piętro. Czynsz zwykły.
Adres Kurjer Poznański
zdz 80 279

3
pokoje kuchnia komfort wyja-
zdu odstąpię Adres Kurjer
Poznański Zdz 80 354

500
mieszkań wolnych Zlecenie Go-
spodarzy Wojciecha 2. mieszka-
nie 1. Zdz 80 557

2 pokoje
kuchnia, balkon przy rynku Wil-
deckim częściowo z meblami za-
raz do objęcia Zgłoszenia
Wierzbiciec 46 m 24
zdz 80 470

Duży pokój
przy Krauthofera Zwrót reno-
wacji 60.- dzierżawa 30.- wy-
najmie Focha 71. Kucharska.
zdz 80 475

**Trzypokojowe
dwupokojowe**
Włda Rex. Marcina 33 - 4.
zdz 80 463

Trzypokojowe
nowoczesne, urządz czynsz 55.
miesięczny. Luboń od zarza.
Adres wskaże Kurjer Pozn.
zdz 80 454

2
pokoje kuchnia, przynależność.
włda Górczyn. Czesłuchowska 11.
zdz 80 457

Pokój
kuchnia 50 zaraz gospodarza.
Wskaże Kurjer Pozn Zdz 80 519

Siedmiopokojowe
mieszkanie przy Katarzaka 164
mieszkanie „Domus” Plac Wol-
ności 14a Zdz 80 483

5-cio pokojowe
1 piętro wolne gospodarz Długa
3. telefon 23-16 Zdz 2249

9. SZUKA MIESZK.

2
pokój kuchnia wprost gospodarza
Czynsz 6 miesięczny zgóry Zgło-
szenia Par 57 334
Pg 5 661-47.334

Miode
małżeństwo szuka 2-3 pokojowe-
go mieszkania zapłaci dzierżawę
zgóry Dabrowskiego 10 skład
dekokatowa. Zdz 80 320

Urzednik
poszukuje 3-4 pokoi 1 piętro.
słoneczne od 12 czynsz zgóry
Oferty Kurjer Poznański
zdz 80 278

Pokoju
z kuchnią poszukuje, dam rok
zgóry Oferty Kurjer Poznański
zdz 80 302

11. POKOJE UMEBL

Od zaraz
do wynajęcia w „Domach dla
samotnych” przy ul. Rybaki 18a
19 umeblowane pokoje z św. at-
lerem elektrycznym centralnym
ogrzewaniem Informacyjnie
Zarząd Stoi miasta Poznania
Wydział VIII ul. Grunwaldzka
18 pokój 5 parter. nr 6647/8

Ciepły
ładny Matejki 60 m. 1.
zdz 88 906

Pokój
umeblowany centralne Jasna 67
mieszkanie 8. Zdz 80 318

Mielżyńskiego
22 I. front mieszkanie 7 ele-
zanki jedno-dwuosobowy wy-
godami. Zdz 80 324

Skromny
panience Św. Wojciech 5 mie-
szkanie 8 Zdz 80 362

Pokój
bez pościeli 1-2 namiot Stroma
26 mieszkanie 15 Zdz 80 328

Pokój
Gen. Pradzyńskiego 13 m. 11.
zdz 80 410

2
pokoje Focha 82 m. 4.
zdz 80 345

Pokoik
elektryczność 17 zł. Bukowska 41
m. 9 Zdz 80 346

Niekrępujący
dwuosobowy. Półwiejska 28. I.
m 6. Zdz 80 350

Jedno
dwuosobowy, utrzymaniem, bez
Zacze 4 m. 1. Zdz 80 358

Umeblowany
Kopernika 7. parter. Zdz 80 426

Frontowy
umeblowany lub próżny 1-2 osób
Podgórna 6 mieszkanie 6. Zdz 80 417

Frontowy
wygodnie umeblowany Niego-
lewskich 2. m. 5 Zdz 88 860

Dwom
panom jednemu. Matejki 4 -
Thokarski Zdz 80 315

Elegancki
Mickiewicza 17 - 4 Zdz 80 313

Ciepły
dwa-trziosobowy Ogródowa 15.
8. Zdz 80 408

Jednosobowy
Kreta 22. mieszkanie 4 Zdz 80 401

Pokój
dla kulturalnego pana lub pani
Wierzbiciec. Adres wskaże
Kurjer Poznański Zdz 80 368

2 klatki
komfortowe telefon centralne
Masztalarska 7a - 5 Zdz 80 563

Dwuosobowy
słoneczny niekrępujący utrzymaniem
centralne Dabrowskiego
23. mieszkanie 7. Zdz 80 553

Słoneczny
jednosobowy dwuosobowy inte-
ligentnym Poznańska 44 - 7.
zdz 80 534

Klatki
schodowej frontowy Focha 47a
mieszkanie 1. Zdz 80 529

Pokój
z centralnym ogrzewaniem i la-
zianka dla lepszego pana od 1
grudnia do wynajęcia. Wrocław-
ska 30. m 9 Zdz 80 642

Słoneczny
dobrze umeblowany 1 lub 2 pa-
nów. (najchętniej urzędników)
od zaraz. Strzelce 2 m. 6
zdz 80 478

Ratajczaka
13 - 5. Dwuosobowy
zdz 80 473

Frontowy
elektryczność Poznańska 44. m.
5. Zdz 80 461

Jasna
12. m. 8. panu. Zdz 80 480

Pokój
pani. Słowackiego 18. dom ozro-
dowy mieszkanie 8 Zdz 80 406

Mickiewicza
3 m. 6 komfort 1 lub 2 osobowy.
Pg 5756-57 309

Pokój
używaniem kuchni małżeństwo
panom. Grobla 27a mieszkanie 6
zdz 88 314

12. SZUKA POKOJU

Pokoiku
skromnego 15.- poszukuje pan.
Oferty Kurjer Poznański
zdz 80 208

Spokojnego
niekrępującego, śródmieście szu-
ka urzednik Oferty Kurjer Po-
znański Zdz 80 437

Pokój
umeblowany z pełnym komfor-
tem, lazienka, telefonem forte-
pianem zupełnie niekrępujący.
natychmiast poszukwany. Oferty
Kurjer Poznański Zdz 80 342

Pokoju
eleganckiego jednosobowego -
fortepian lub bez centrum. -
Oferty Kurjer Poznański
zdz 80 343

Niekrępującego
skromnego śródmieściu 2 osoby.
Oferty Kurjer Pozn Zdz 80 410

Szukam
taniego pokoju dla skromnej pa-
nienki w domu reżymowym chętnie
u starszej samotnej pani -
Oferty z ceną do Kurjera Po-
znańskiego Zdz 80 399

Pokój
próżny słoneczny nie wyżej 11.
pietra śródmieściu wynajmie
emerytka Zgłoszenia Kurjer Po-
znański Zdz 80 567

Nobliwy
z klatki niekrępujący ciepły -
możliwie centralne elektryczność
szuka przyjezdny w śródmieściu
od zaraz albo 12 Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 80 497

13. LOKALE

2 pokoje
frontowe przy Św. Marcinie na
biura odłam zaraz lub 1. 1. 34
Oferty Kurjer Poznański
zdz 87 707

2 pokoje
na biura do wynajęcia Katarzaka
1. m. 6. Zdz 80 337

Kawiarenkę
lokal odpowiedni na każdy inte-
res (wydawniczy) Oferty Kur-
jer Poznański Zdz 88 722

Ubikacje
handlowe przemysłowe fabrycz-
ne. składnie wydzierżawi go-
spodarz Włkie Fabary 30.
zdz 80 486

14. DZIERŻAWY

Plac
wzegli drzewa sianina dzierża-
wa miesięczna Grobla 22
zdz 80 507/8

Sklep
zwyrodniony z mieszkaniami lub
bez wynajmie. Warunki Kurjer
Poznański Zdz 80 372

Cuklerków
wytwórcie dobrze wprowadzona
wydzierżawie zaraz potrzebne
tysiąc złotych Oferty Kurjer
Poznański Zdz 80 485

21. ZGUBV

Zgubiono
na szosie lwno - Gniezno to-
rebkę damską dokumentami na-
zwisko K Jankowska Łaskawa
znalazca zechce oddać za wynag-
rodzeniem Zdz 80 286

Unieważniam
legitymacje akademicka nr. 17734
zdz 80 282

Unieważniam
zagniona legitymacje nr. 218
wystawiona przez Uniwersytet
Poznański na nazwisko Andrzej
Szymański Zdz 80 412

Zginęła
biała foterierka ciemnonóże
niezły zwrot wynagrodzeniem. Ur-
banowska 11a Zdz 80 550

22. ROZMAITE

Bilansista
poszukuje posady ustawa bilan-
se zakładu i reguluje księgowość
podatki i udziela lekcji buch-
alterji. Oferty Dierfer Zielona 6
zdz 88 006

Bieliznę
nieumytą w ob-
rzućmy wyho-
rze poleca po ce-
nach fabrycznych
Fabryka Bielizny
Don. Placien 4
Schubert Wroc-
ławska 8
Pg 5418-33.31

Ciała
swedenie oraz wszelkiego rodzaju
wyrzutni skórnę usuwą krem
Lain-Age z kugutkiem. Ideal-
ny nieszkodliwy kosmetyk usu-
wający wady naskórka. nr 4313

Onduluję
w niedziele dobrze 50 - 70. Pocztowa
13 mieszkanie 18 Zdz 80 300

Krawcowa
młoda domu, poza domem po-
szukuje pracy Adres Woźna 13b
mieszkanie 9. Zdz 80 562

Maturzysta sierota
w ostatniej nocy granicznej z
rozpaczą proszę blasiu litoscwych
budz o przyjscie mu z pomoca
boda jak groszy czy tez w
starym ubraniu bielnie czy bu-
cikach Zgory 103 zaplac
Łaskawe zgłoszenia przyjmujcie -
Włnowski Antoni. P. Pomo-
rzany Zdz 88 773A

"Tricot"
Pocztowa 23 wykonuje przerwala
swetry garsonki bluzki sukien-
ki itp. Pg 5 461-45 7

**Pracownia
Gorsetów
"Wanda"**
Gorsety na miare
Gorsety gotowe -
Pasy do czaży -
Paseczki sportowe
Biustonosze wszel-
kiego rodzaju. Re-
paracje gorsetów
Katarzaka nr 27
parter Zdz 80 413

Futra
damskie, męskie, fasonuje, od-
świeżam po niskich cenach. Ko-
stuski ul. Półwiejska 20. pr.
prawo. Zdz 80 336

Uwaga
Najslawniejsza ciromantka z
całej Europy przyjechała na
pary dni. wroza z kart. rak fo-
tozrafji, oraz udziela różnych
porad Grobla 19 m 7 l.
zdz 80 341

Detektyw
poufne obserwacje szybko, facho-
wo dyskretnie Poznań. Plac
Nowomiejski 5 a parter. lewo.
zdz 80 531

Futra
damskie męskie wykonuje prze-
rabiam naprawiam Urbański.
Aleje Marcinkowskiego 18 I.
zdz 80 513

Jarskie
dietyczne obiady Młyńska 3 -
9. Pg 5757-57.400

23. OZENKI

Dla
siostry lat 20 prowincji oczczed-
nie pracowitej całkowita wy-
prawa cokolwiek małąk poszu-
kuje meza romantyka urzedni-
ka stalej posady Zgłoszenia
Kurjer Poznański Zdz 80 310

Panna
skromna posadu 1700 zł gotówką
wyjdzie zamaż Urzednik lub
wdowce pożądaný Zgłoszenia
Kurjer Poznański Zdz 80 429

Młodemu
adrobowanemu apiekarzowi -
umozliwi usamodzielenie sie
przez małżeństwo. młoda i przy-
stojna panna Pośrednictwo
krewnych mile widziane Oferty
Kurjer Poznański Zdz 80 424

Dwóch przyjaciół
lat 26 katej. zdrowi bez nato-
g z braku znajomości pan -
pragna ta droga poznać przyje-
swe żony. Panie od lat 17 mate-
rialnie niezależne, raczn nadesać
oferty możliwie fotografija do Ku-
riera Poznańskiego pod Zdz 80 550
Rzecz traktujemy poważnie.

Kupiec
lat

TEATRY

Poznań, środa 22. 11.
TEATR POLSKI: Dziś — „Fanny” premiera, nowość.
Czwartek, 23. 11. „Fanny” nowość.
Piątek, 24. 11. „On i jego sobowtór”.
Sobota, 25. 11. o godz. 4: „Pan Geldhab”, szkolne.
TEATR WIELKI (Opera): Dziś: „Bał maskowy gość, występ Ireny Cywińskiej i Józefa Wolińskiego.
Piątek, 24. 11. „Baron Cygański”.
Sobota, 25. 11. „Rigoletto” gościnnie występ Marji Kurenko.
TEATR WIEKI KONCERTY SYMFONICZNE: Czwartek, 23. 11. Koncert Symfoniczny dyr. Tadeusz Mazurkiewicz. solistka Irena Dubiska.
TEATR NOWY: Dziś, o godzinie 8 wiecz. „III piętro drzwi 17” po raz ostatni.
Czwartek, 23. 11. Teatr nieczynny z powodu próby generalnej ze sztuki „Dziewczęta w mundurkach”.
Piątek, 24. 11. „Dziewczęta w mundurkach” premiera z Jadzią Andrzejewską.
Sobota, 25. 11. o godz. 8 wiecz. „Dziewczęta w mundurkach” z Jadzią Andrzejewską.
Gniezno, sobota, 25. 11. „Gotówka”.
Bydgoszcz, czwartek 23. 11.
TEATR MIEJSKI: Tamten
Piątek, 24. 11.: przedsta-wienie zawieszono.

KINA
APOLLO METROPOLIS
NAJTAŃSZE NAJLEPSZE
PROGRAMY

KINA
Poznań, środa 22. 11.
APOLLO: „Ostatnie Caro-wa”
COLOSSEUM: „Byłam Ci wierny”
FORSO: „Księżna Masza oraz Księżniczka na urlopie.
METROPOLIS: „Ostatnia Caro-wa”
ORZEL: „Czterech uciek-nierów” i „Teraz albo nigdy.
ODEON: Byłam Ci wierny.
PROMIEN: „Wyspa zato-pionych okrętów” i „Zbru-kana Lilja”
RENAISSANCE: „Na pod-niebnym szlaku”.
ROXY: „Quik”.
SPINKS: „Blaski i cienie miłości”.
SLONCE: „Dzika dziewczyna”.
TECZA-Lazarz: „Flip i Flap w Legji”.
TECZA - Wilda: „Boczna Ulica”.
WILSONA: „Pod Falszywą Flagą”.
Bydgoszcz, czwartek, 23. 11.
ADRIA: „Pocalunek przed lustrem”. Od piątku kino to znika bilety (od 50 gr).
APOLLO: „Królowa szyb-kości”, „Madera, ogród wiecznie kwitnący” i „To o czym myślimy”.
BALTYK: „Pieśń żywio-łów” i komedia „Riff na-reszcie sam”.
KRISTAL: „King-Kong” i najnowszy tygodnik Pata „MARYSIENKA”: „Wszyst-ko dla dziewczyny” oraz Flip i Flap w komedji „Ich dole i niedole”.
„REWJA”: „Pod fałszywą flagą”, na scenie rewja SLONCE: „Markiz d'Eon” na scenie rewja „Gwi-źdzemy na kryzys”.

Sekretarz adwokacki
biegły w sprawach procesowych i notarialnych z dobrymi referencjami poszukuje osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 526
Dziewczyna
uczciwa pracownica do wszystkich szu-ka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 522
Majster
ślusarski szyciarz wiele praktyki zna księgowość, kalkulacje poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 516
Krawcowa
pierwszorzędna szuka pracy po domach. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 512
Chłopak
własnym rowerem z prowincji zajmie się jakakolwiek pracą, kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 509
Robotnik
woźnica z kaucją szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 500
Szofer
stróż, portier z kaucją szuka pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 490
Zegarmistrzowski
pomocnik obeznaną pracami złotniczymi własnymi narzędziami poszukuje posady. Miejsco-wość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 322/3
Ogrodnik - szofer
lat 20, z długolletnią praktyką — dobrymi świadectwami zna pro-wadzenie elektryczności poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Gozdanin, Łaskawe zgłoszenia Gozdanin, poczta Gebice powiat Morfino zdg 89 397/8
Zwolniony
z dniem 31 III w 1931 po pub-licznej manifestacji antynie-mieckiej natury dyskussyjnie z powodu stałych ustępstw politycznych wobec Niemców — poszukuje zajęcia biurowo-admini-stracyjnego umiarkowane wynagrodzenie. Były miejski praktykant sekretarski stanu wolnego. lat 27, Edmund Kostrzewski, Bydgoszcz Jagiellońska 5/8 zdg 89 355/6
Bufetowa
restauracyjna, dzelna z obsługa gości, dobrze polecana szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 530
Ogrodnik
pszczyelarz żonaty lat 30, trzeźwy pilny dobre polecenia obeznaną z pracą podwózowa; leśna poszukuje pracy zaraz lub od 1. I 34 r. Derkowski, Rydzyna, Dworcowa 47 zdg 89 447
Fryzjerski
pomocnik młodszy poszukuje posady od 26 listopada lub 1 grudnia Miejscoowość obojetna. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 89 446
Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do go-dziny 4 lub 5 po obiedzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 947
Krawcowa
pierwszorzędna poszukuje pracy prywatnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 89 134
Pracznia
poszukuje prania 3 zł dziennie. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 314
Kucharka
służąca starsza poszukuje posady 1. 12. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 311
Krawczywni
poleca się w dom szwie 2.— dzien-nie. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 294
Poszukuje
posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 295
Kucharka
dziewczyna szuka posady od 1. 12. 33 Oferty Kurjer Poznański zdg 89 414
Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem za utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 409
Wiejska
dziewczyna zaufana poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 407
Krawcowa
domowa Oferty Kurjer Poznański zdg 89 390
Szukam
posady z praniem czysta sumienna. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 385
Emeryt
inteligent szuka zajęcia za skromne utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 369
Dziewczyna
szuka posady do pielęgnowania chorych. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 531
Kucharka
samodzielną poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 89 528

Polecam
się do czyszczenia parkietu i do usług na polowaniu. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 89 552
Panienka
lat 23 zna szycie haftowanie, przyjmie posade do dzieci lub jakakolwiek inną. Miejscoowość obojetna. Adres Wabrzeźno, Poście restan-te Jankowska zdg 89 551
Dziewczyna
umiająca dobrze gotować szuka posady zaraz lub pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 527
Dziewczyna
uczciwa szuka posady do jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 477
Kucharka
samodzielną poszukuje posady — okolicy Łazarza dobre referen-cje. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 474
Posługi
lub prania poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdg 89 472
Polecam
sierotę uczciwą do mniejszej rod-ziny. Wały Król Jagwigi 6, m. 5. zdg 29 469
Panienka
ukończona szkoła wydziałowa i handlowa poszukuje posady do biura lub składu. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 468
Gospośnia
młodsza z ukończoną szkołą ro-spodarczą poszukuje posady do jednej osoby od 15. 12. Zgłosze-nia Kurjer Poznański zdg 89 467
Ekspedjentka
branży piekarsko cukierniczej dzelna, uczciwa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 462
Sierota
uczciwa poszukuje posady eks-pedjentki 12 lat praktyki cukierniczej zaraz. Miejscoowość obo-jetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 458
Pomocnik
gastronomiczny kaucją szuka po-sady również prowincja. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 011
Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem kochająca dzieci posu-kuje posady od 1-go Oferty Kur-ier Poznański zdg 89 014
Uczciwa
dziewczyna poszukuje posady do godziny 4 lub 5 po obiedzie — Oferty Kurjer Poznański zdg 88 946
Asystent farmacji
z egzaminem wojewódzkim m. 6 lat praktyki język niemiecki, po-szukuje posady. Zgłoszenia Kur-ier Poznański zdg 89 024
Panienka
do dzieci 5-letnia praktyką posu-kuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 027
Krawcowa
samodzielną tania poszukuje po-sady w dom Oferty Kurjer Poznański zdg 89 033
Posługaczka
szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 89 106
Szukam
posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 89 144
Gospośnia
kucharka młodsza znająca do-bra kuchnie spieszenie szuka po-sady od 1 grudnia Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 89 139
Posługaczka
poszukuje posady Oferty Kur-ier Poznański zdg 89 147
Kuśnierka
szuka pracy w dom Oferty Ku-rier Poznański zdg 89 042
Pracowita
posługaczka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 040
Szukam
posady inkasenta woźnego stróża woźnicy lub innej pracy za złożeniem kaucji 500—1 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 88 477
Piekarz
młody szuka posady zaraz do dalszego kształcenia za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia u pp. Andrzejewskich Gen Chla-powskiego 30 m 32 zdg 88 777
Urzędnik
gospodarczy kawaler, 16 lat praktyki wzorowych majatkach, znający dokładnie hodowlę in-ventarza obory zarodowej in-wentarza ksiąg gospodarskich i sołectwa posiada dobre świad-ectwa i referencje poszukuje posady od 1 I 34 lub zaraz — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdg 88 911
Urzędnik gosp.
rolnik zawodowy, kilkulletnią praktyką wzorowych warsztatach, kawaler, lat 31, poszukuje posady zaraz później. Zgłoszenia Kur-ier Poznański zdg 88 468

Dziewczyna
dobrem gotowaniem własną po-sciela poszukuje posady od 1-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 015
Stenotypistka
polsko-niemiecką przyjmie prace godzinowe Oferty Kurjer Poznański zdg 89 006
Służąca
z dobrem gotowaniem poszukuje zaraz posady ze spaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 993
Służąca
poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub od 1 Oferty Kurjer Poznański zdg 88 821.
Pokojowa
uczciwa, pracownica z lepszych domów poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdg 89 204
Inteligentna
osoba poszukuje posady do dzie-ci z szyciem Oferty Kurjer Poznański zdg 89 215
Bielizniarka
szuka posady do szycia wszel-kiej bielizny po domach Oferty Kurjer Poznański zdg 89 233
Panienka
z 1 1/2 roczną praktyką biurową; władające językiem polskim niemieckim szuka odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 232
Pielęgniarka
przyjme posade do niemowlęcia, nowoczesne odzwanie Miejsco-wość obojetna. Oferty pod 139 Kurjer Poznański Gdynia ng 6633
Poszukuje
posady samodzielną gotowa-niem bez prania za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 961
Krawcowa
rutynowana szuka szycia na wy-jazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 048
Poszukuje
pracy za utrzymanie Oferty Kur-ier Poznański zdg 88 941
Kucharka
poszukuje posady do wszystkiego polecenia Oferty Kurjer Poznański zdg 88 940
Sierota
skromna uczciwa cośkolwiek z gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 88 935
Gospośnia inteligentna
oszczędna gospodarna sympatyczna lat 24 godna zaufa-nia, pracownica samodzielną — praktyką znając wszelstronne, wzorową gospodarsko domowe gotowanie bardzo smacznie wy-pieka także do samotnej osoby — Chętnie wyjazd Oferty Kurjer Poznański zdg 88 851
Ogrodnik
lat 36 20 lat praktyki szuka po-sady z raz lub później Łaskawe zgłoszenia Kurjer Szamotu-ły, Ratuszowa 2 zdg 88 321
Posługi
z praniem poszukuje Oferty Kur-ier Poznański zdg 88 287
Gospośnia
gospodarna bardzo dobrze pole-cana uczciwa pracownica do-brem gotowaniem praniem do wszel-kiej pracy poszukuje posady do samotnego pana lub do bezdziet-nego małżeństwa od 1 12 lub później Oferty Kurjer Poznański zdg 88 288
7 000 zł
kaucji. Lepszą pani szuka stano-wiska we większych przedsiębior-stwach. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 334
Posługi
poszukuje przed południem z go-towaniem ewentl bez. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 932
Uczciwa
wiejska służąca umie prac pra-sować cośkolwiek gotować posu-kuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 88 929
Osoba
inteligentna poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia domu samotnej osoby lub kszedza Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 87 975
2 000 zł
kaucji na stanowisko bufetowego wraz inne złoży kupiec. Oferty uprasza Kurjer Poznański zdg 88 155
Inteligentna
biegła książkowa zaufana pilna, język polski, niemiecki, maszyni-stka szuka posady. Oferty Kur-ier Poznański zdg 88 637
Pomocnik
handlowy branży kolonialnej i deli-kaatesów z dobrymi świadectwami — kursem książkowości szuka posady Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 88 741
Inteligentna
osoba poszukuje posady do wszy-stkiego do starszego państwa lub do samotnej osoby. Miejscoowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 214

Szofer - stangret
żonaty z kilkulletnią praktyką obejmie posade w portjerstwie ewentualnie Oferty Kurjer Po-znański zdg 88 953
Gospośnia
wiek średni zna gospodarstwo domowe gotowanie szycie posu-kuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 88 949
28. WOLNEMIEJSCA
Prasowaczka
uczennica potrzebna. Praso-walnia, Matejki 30 zdg 89 451/2
Młynarz
dzielny w swym zawodzie po-trzebny zaraz Młyn Łęczyca poczta Puszczykowo powiat poznański.
Ekspedjentka dysponentka
rutynowana siła kupiecka branży włóknistej wymowna przystojna do przyjmowania klientek oraz do nadzoru ekspedycji po-trzebna zaraz na stałą posade. Zyciorys odpisy świadectw oraz fotografie proszę skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdg 89 287
Nauczycielkę dyplomowaną
poszukuje się na wieś do 2 dzie-czynek 11 lat, francz niemiecki muzyka. Odpisy świadectw wa-runki Kurjer Poznański zdg 88 274
Francuzki
lub bony z językiem francuskim poszukuje się do dwóch przed-szkolnych chłopców. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdg 88 750
Kelner
z kaucją może się zgłosić zaraz lub 1 Dabrowskiego 105, restau-racja Botania, zdg 89 325
Potrzebna
na wieś zaraz uczciwa, lepsza dziewczyna z dobrem gotowa-niem zaprawa chłwa drobiu ora-sowanie sztywnej bielizny z pro-wincji, do lat 30 Oferty Kurjer Poznański zdg 89 326
Kucharka
z bardzo dobrem gotowaniem — zgłosi się Mielżyńskiego 5 m. 7, godz. 3—4 popoł. zdg 89 348
Dziewczyna
czysta, pracownica może się zgło-sić Wrocławska 28/29 m 11 zdg 89 291
Podróżującego
wysoka prowizja na Poznań i prowincję poszukuje. Wywiorna mydła i proszku zgłoszenia Kur-ier Poznański zdg 89 291
Do
cukierków na czas gwiazdkowy ewentl na stałe potrzebna dzelna, młoda ekspedjentka. Warunki referencje podać Kurjer Poznański zdg 89 280
Krawcowa
wykonuje wszelka damska i dziecięca garderobe w domu poza domem. Wotkowska Raj-czaka 9 front zdg 89 428
Dziewczyna
do wszystkiego. Zgłoszenia Ma-leckiego 5, Engel, godz. 3—5, zdg 89 340
Bufetowa
kierowniczą z gwarancją. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 380
Posługaczka
popołudniu Szamarzewskiego 8, mieszkanie 11 zdg 89 379
Służąca
uczciwa czysta z bardzo dobrem gotowaniem potrzebna Boguska, Al. Marcinkowskiego 13, mie-szkanie 39, zdg 89 556
Czeladnik
szewski potrzebny zaraz Kanałowa 16, zdg 89 533
Fryzjerka
zaraz, Grunwaldzka 13, zdg 87 064

Dziewczyna
do posługi Drużbackiej 3, zdg 89 293
Kucharka
młodsza do restauracji potrzeb-na. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 89 361
Zdolna
uczciwa młodsza ekspedjentka branży cukrów potrzebna świad-ectwa oryginalne. W Patry, Aleje Marcinkowskiego 6, zdg 89 309
Kasjerkę
rutynowana znajomością ksią-żkowości gospodarczej piszącej biegle na maszynie ewentualnie stenografia, język polski, nie-miecki. Zgłoszenia Dom Strz-żewice poczta Leszno zdg 89 303
Kucharka
samodzielną pierwszorzędna siła, dobrze polecana, z bardzo dobre-mi świadectwami, czysta sumienna w wieku średnim po-trzebna od 1 grudnia. Zgłoszenia między 1—2 w południe św. Mar-cin 63 mieszkanie 11 zdg 89 408
Książkowej
maszynistki poszukujemy. Podaj-nie pensji od 1 I 1934 Oferty Kurjer Poznański zdg 89 394
Podróżujący
potrzebny. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 89 391
Inteligentna
panienka z praktyką do roczne-go dziecka z obraniem znajomo-ścią szycia i robótka potrzebna od 1 stycznia. Piśmienniczo zgłosze-nia z życiorysem referencjami i fotografią która się zwraca do Kurjera Poznańskiego zdg 89 381
Ekspedjentka
do składu rzeźnicznego dobra siła potrzebna zaraz. Zgłoszenia Poznańska 18, zdg 89 476
Dziewczyna
do 16 lat z Jeźwc do kawiarni, — Dabrowskiego 3 zdg 89 460
Krawczywni
poszukuje dziewczyn z praktyką dzelna krojącym jako wspólniczkę do otwarcia pracowni mam dobrym punkcie mieszka-nie. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 456
Inteligentne krawczywnie
stałą pracę otrzymać mogą. — Skarbowska 4 — 15 (10—2) zdg 89 520
Kelnera
młodego zdolnego z gwarancją poszukuje od zaraz. Warsza-wianka Jarcin, ng 0649
Fryzjerka
potrzebna Kucelna 16, zdg 89 491
Robotnik
z kaucją 300 z może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdg 89 490

Na tańsze źródło
zakupu radiosprzetu
przyborów gramofonów i płyt, aparatów foto-graficznych i przybo-rów fotogr. i el-ktroznych p. p. dowód Ba-terje anodowe Emka' z cenie: 150 wolt — 15,90, 120 wolt 11,90, 100 wolt 9,90, 90 wolt 7,90 60 wolt 5,90.
Lampy Philipsa A 400 — 10.— zł, A 415 — 12,50 zł, B. 406 — 12,50 zł.
Baterje wysyłamy na całą Polskę za żółte-niem 1 zł. za licza, poczt. To wszystko w „LENKI” — w obec czeje wszystkie do „LENKI” w l. Włodarcza 34.
Poznań, św. Marcina 34, naprzeciw ul. Gwarnej Naprawa słuchawek — Modernizacja aparatów Ładownia akumulatorów.
Pg 5 436-40,87

Roztargniony lekarz osłuchując manekin: — Biedna nieszczęśliwa! za późno mnie wezwano! (Lift — N. Jork). S. F.

Przedpłata
na miesiąc grudzień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 2,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.
Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potoczniemi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania głównego (wieczornego), „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobnie ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych); słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.